

SADRŽAJ:

K NJ I G A 1. TEKSTUALNI DIO PLANA

UVOD

I OBRAZLOŽENJE

A – POLAZIŠTA

1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAVE ŽUPANIJE I DRŽAVE.....	1
1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU.....	3
1.1.1. POVRŠINA.....	3
1.1.2. STANOVNIŠTVO.....	5
1.1.3. NASELJENOST.....	11
1.1.4. OSVRT NA PROJEKCIJE KRETANJA STANOVNIŠTVA PREMA DOSAD VAŽEĆIM PROSTORNIM PLANOVIMA BIVŠIH OPĆINA NA PODRUČJU OPĆINE GOLA	12
1.1.5. NASELJA.....	18
1.1.5.1. Povijesni razvitak naselja	18
1.1.5.2. Broj i veličina naselja	23
1.1.5.3. Urbanizacija	25
1.1.6. PODRUČJE UZ DRŽAVNU GRANICU	28
1.1.7. ZBIRNI TABLIČNI ISKAZI OSNOVNIH PODATAKA O STANJU U PROSTORU	29
1.2. PROSTORNO RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE	30
1.2.1. ZEMLJOPISNA OBILJEŽJA.....	30
1.2.1.1. Litološka i geološka obilježja	30
1.2.1.2. Obilježja reljefa	31
1.2.1.3. Hidrografska obilježja	32
1.2.1.4. Klimatska obilježja	33
1.2.2. OSNOVNE KATEGORIJE KORIŠTENJA ZEMLJIŠTA.....	35
1.2.3. PODRUČJA PRETEŽITIH DJELATNOSTI U ODNOSU NA PRIRODNE I DRUGE RESURSE	38
1.2.3.1. Poljoprivreda- agrarna struktura	38
1.2.3.2. Stočarstvo.....	41
1.2.3.3. Šumarstvo.....	43
1.2.3.4. Vodni resursi.....	46
1.2.3.5. Eksploatacija mineralnih sirovina	49
1.2.3.6. Gospodarstvo	51
1.2.3.7. Energetika	52
1.2.3.8. Turizam	52
1.2.4. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA.....	53
1.2.4.1. Prometni sustav.....	53
1.2.4.2. Vodoopskrba i odvodnja	58
1.2.4.3. Elektroopskrba	59
1.2.4.4. Plinoopskrba i naftovod	60
1.2.4.5. Groblja.....	61
1.2.4.6. Zbrinjavanje otpada	62
1.2.5. OBJEKTI JAVNOG STANDARDA.....	63

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

1.2.5.1. Obrazovanje	63
1.2.5.2. Zdravstvo i socijalna skrb	64
1.2.5.3. Uprava i administracija	66
1.2.5.4. Kultura.....	66
1.2.5.5. Šport i rekreacija.....	67
1.2.6. ZAŠTIĆENA GRADITELJSKA I PRIRODNA BAŠTINA.....	69
1.2.6.1. Graditeljska baština	69
1.2.6.2. Prirodna baština	79
1.2.6.3. Osobite biljne i životinjske zajednice.....	99
1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA.....	101
1.3.1. OBVEZE IZ ŽUPANIJSKOG PLANA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE	101
1.3.2. OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA	105
1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE.....	108

A
POLAZIŠTA
PROSTORNOG UREĐENJA

1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAVE ŽUPANIJE I DRŽAVE

Kartogram 1: Položaj Općine Gola u Republici Hrvatskoj

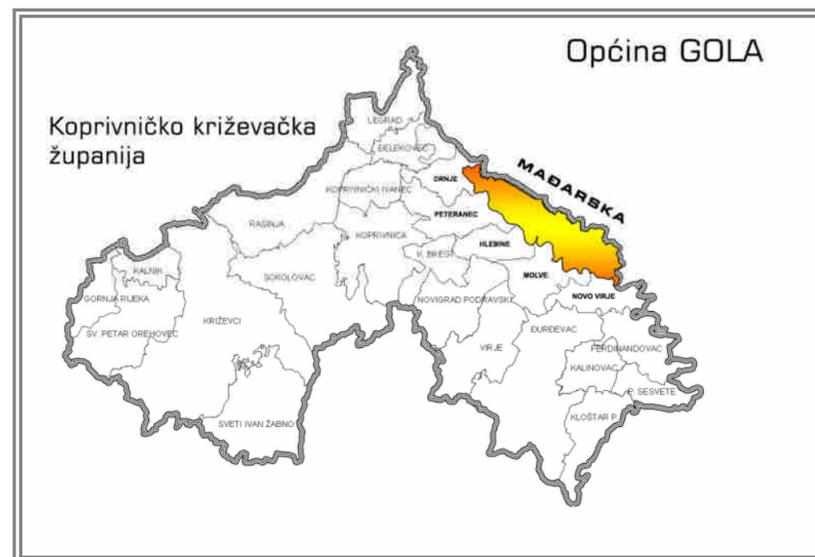
Općina Gola dio je Koprivničko-križevačke županije, koja zauzima sjeveroistočno područje središnje Hrvatske. Granica Općine Gola određena je s sjevera i istoka državnom granicom s Republikom Mađarskom, a s južne i zapadne sa rijekom Dravom.

Općina Gola kao jedinica lokalne uprave i samouprave unutar Koprivničko-križevačke županije (u daljnjem tekstu: Županija) graniči sa 5 jedinica lokalne samouprave i to: općinama: Drnje, Peteranec, Hlebine, Molve i Novo Virje.

Općina Gola ima površinu od 76,33 km² (4,3% područja Koprivničko-križevačke županije). U njoj prema posljednjem popisu 2001. godine (konačni rezultati) živi 2.760 stanovništva u 5 naselja (2,2% stanovništva Županije), ili 35,98 st./km² (gustoća stanovništva u Županiji iznosi 70,85 st./km²).

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

Kartogram 2: Položaj Općine Gola u Koprivničko-križevačkoj županiji

Općina Gola sastoji se od 5 naselja: Gola, Gotalovo, Novačka, Otočka i Ždala, od toga najveću površinu od 32,66 km² ima naselje Ždala dok općinsko središte naselje Gola zauzima gotovo najmanju površinu od 8,53 km², ali u njoj živi najveći broj stanovnika: 995 stanovnika (36% Općine Gola).

Tablica 1: Osnovni podaci Općine Gola

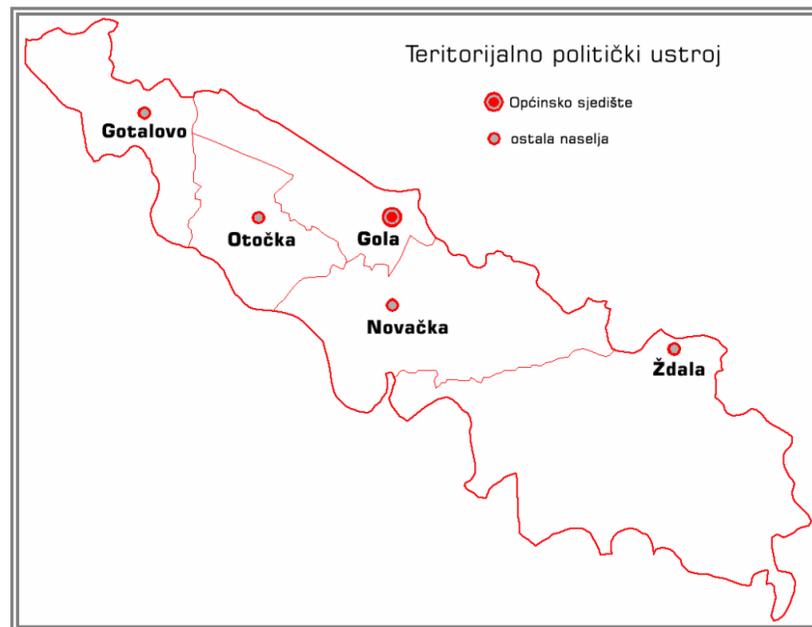
Općina GOLA	(km ² , km)	Udio površine i dužine u odnosu na županiju (%)
Površina Općine GOLA	76,33	4,37%
Dužina državne granice (sa R. Mađarskom)	30,90	31,82%
Dužina granice Općine GOLA	65,85	21,99%
Udaljenost krajnjih točaka zapad - istok (A)	18,39	24,59%
Udaljenost krajnjih točaka sjever - jug (B)	14,03	26,22%

U prostoru Općine Gola dominira naselje Gola, koje je općinski centar. Na socijalnoj razini sve je više mješovitih domaćinstava na kritičnoj starosnoj granici. Prisutne su i dalje migracije stanovništva, i to u dva osnovna pravca: na lokalnoj razini prema općinskom središtu, a na regionalnoj razini to su obližnji gradski centri i županijski centar Koprivnica. Potrebno je sva naselja obuhvatiti programom sanacije i zaustaviti negativne procese kako nebi došlo do potpunog izumiranja i napuštanja pojedinih dijelova naselja kojih je u ovoj općini mali broj.

Sirovinsku osnovicu Općine Gola karakteriziraju tla pogodna za poljoprivrednu obradu, bogatstvo šuma i značajne količine zemnog plina.

1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

Kartogram 3: Teritorijalno-politički ustroj

1.1.1. POVRŠINA

Općina Gola, s ukupnom površinom od **76,33 km²**, šesta je po veličini Općina od ukupno 22 općine u Koprivničko -križevačkoj županiji, (ne računajući gradove) iza Rasinje, Sokolovca, Svetog Ivana Žabna, Svetog Petra Orehovca i Virja.

Od ukupne površine Općine Gola, poljoprivredne površine zauzimaju 47,46 % odnosno 36,22 km², dok šume zauzimaju 42,7 % površine ili 32,62 km².

Općina Gola graniči:

- na sjeveru i istoku s Republikom Mađarskom,
- na jugu i zapadu s općinama: Drnje, Peteranec, Hlebine, Molve i Novo Virje.

Područje Općine Gola omeđeno je geografski :

- na **sjeveru**: željezničkom prugom od Koprivnice za Republiku Mađarsku i rijekom Ždalicom, od Gole do kraja **istočne** granice Općine Gola,
- na **jugu i zapadu**: rijekom Dravom.

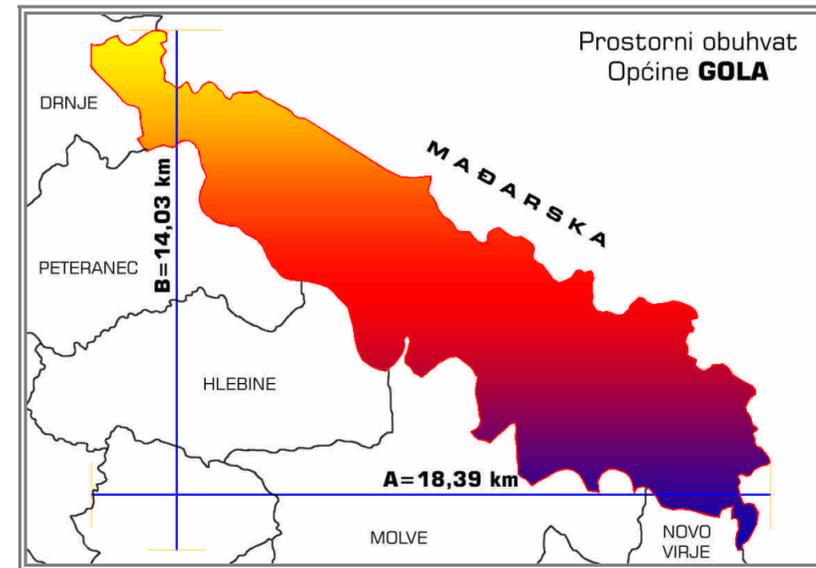
U sastavu Općine Gola, novim Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine" broj 86/06 i 125/06), nalazi se:

5 naselja: Gola, Gotalovo, Novačka, Otočka i Ždala

Sjedište Općine Gola je naselje Gola

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

Kartogram 4: Prostorni obuhvat Općine Gola

Tablica 2: Udio površine naselja u ukupnoj površini Općine Gola

Prostorna jedinica Općina GOLA	POVRŠINA	
naziv naselja	(km ²)	%
Ukupno Općina Gola	76,33	100%
Gola	8,53	11,18%
Gotalovo	9,13	11,96%
Novačka	17,66	23,14%
Otočka	8,35	10,94%
Ždala	32,66	42,79%

Grafikon 1: Udio površina naselja u Općini Gola

1.1.2. STANOVNIŠTVO

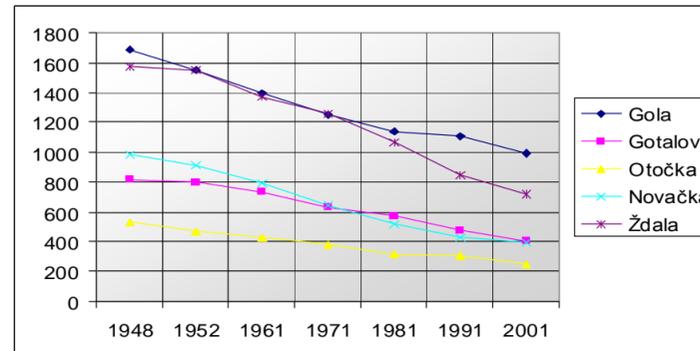
Kretanje broja stanovnika i njihova struktura odraz su prije svega društveno-gospodarskog razvitka nekog prostora. Opće kretanje broja stanovnika posljedica je mehaničkog i prirodnog kretanja stanovništva. Prema posljednjem popisu iz 2001. godine Općina Gola imala je 2.760 stanovnika, što znači da se od 1948. godine kada je popisano 5.592 stanovnika smanjio taj broj za 49 %.

Kretanje broja stanovnika Općine Gola od 1948. godine do danas bilježi konstantan pad broja stanovnika svake godine.

Tablica 3:Kretanje broja stanovnika od 1948. -2001. godine

Naselje	1948	1952	1961	1971	1981	1991	2001
Gola	1688	1552	1397	1254	1137	1102	995
Gotalovo	815	798	733	629	571	478	404
Otočka	530	472	425	377	313	310	247
Novačka	982	910	789	644	517	428	396
Ždala	1577	1547	1375	1259	1067	847	718
Općina Gola	5592	5279	4719	4163	3605	3165	2760

Grafikon 2: Kretanje broja stanovnika od 1948. -2001. godine

Općina Gola kao i cijela Županija ima već duže vrijeme negativan prirodan prirast stanovništva, a bilježi i negativne emigracijske trendove. Negativni prirodni prirast (više umrlih od rođenih) zapaža se na svim područjima bivše općine Đurđevac koja bilježi najveći pad broja stanovnika u Koprivničko-Križevačkoj županiji. Općina Gola jedna je od Općina sa najkritičnijim padom broja stanovnika. U njoj se svakih 10. godina broj stanovnika smanjuje od 6 -15 %. Ovo je slučaj sa svim naseljima u Općini Gola. Niti jedno naselje nije zabilježilo rast broja stanovnika u razdoblju od 1948. - 2001. godine.

U Općini Gola depopulacija je započela još nakon prvog svjetskog rata, a najveći pad broja stanovnika zabilježen je u razdoblju 1971.-1981. godine (15%), dok u zadnjem međupopisnom razdoblju smanjenje iznosi 13%. U razdoblju nakon drugog svjetskog rata započeli su procesi industrijalizacije i urbanizacije u gradovima i procesi depopulacije u ruralnim naseljima. Općina Gola na svom području nije razvijala industriju stoga se pojavila migracija u obližnje gradove i naselja sa industrijom.

Najveći pad broja stanovnika u ovoj Županiji bilježe ruralna naselja u nizinskom naplavnom dijelu Podravine i Prekodravlja. Razlog smanjenja broja stanovnika je iseljavanje koje je utjecalo na opadanje

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

nataliteta što je ubrzalo procese senilizacije i feminizacije stanovništva. Ono što posebno zabrinjava, je činjenica da najveći pad bilježe pogranične općine. Zapostavljenost ruralnog i naročito pograničnog područja u bivšem režimu rezultirala je današnjom potrebom za revitalizacijom i demografskom obnovom tih područja.

Osnovna karakteristika prirodnog kretanja stanovništva ove Općine je da se ono već dulje vrijeme generacijski ne obnavlja, odnosno, pokazuje obilježja tzv. generacijske depopulacije. Ono je negativno već gotovo tri desetljeća. Posljedica je to dugotrajnog iseljavanja stanovništva i "bijeke kuge". Do početka sedamdesetih godina natalitet je bio još veći od mortaliteta. Prirodni priraštaj je tada osiguravao ne samo održanje broja stanovnika, već je i pokrivaio negativnu migracijsku bilancu ovog prostora. To se sve negativno odražava na dobno-spolnu strukturu stanovništva. Istovremeno, stalno opada i vitalni indeks stanovništva Općine Gola.

U svezi s prirodnim kretanjem stanovništva stalno se smanjuje prosječna veličina domaćinstva i sve više prevladavaju samačka staračka domaćinstva.

Izrazito su nepovoljni pokazatelji koji se odnose na zastupljenost starijeg stanovništva (starog 60 i više godine) kojeg ima više nego onog u dobi do 19 godina, što u gospodarskom smislu donosi i više uzdržavanog stanovništva, a time i veću opterećenost radnog kontingenta, a da i ne govorimo o nekim drugim posljedicama, kao što je niži stupanj vitalnosti, kreativnosti i poduzetnosti, jer je poznato da su u starijim populacijama te osobine slabije izražene. U Općini Gola prema popisu iz 1991. godine bilo je 60 % aktivnog stanovništva, dok je popis 2001. godine pokazao da se taj broj smanjio na 45 % aktivnog stanovništva, dok je broj uzdržavanog stanovništva porastao i on iznosi 33% ukupnog stanovništva Općine, a što je nešto više od prosjeka Županije (30%). Od aktivnog stanovništva samo je 29,54 % žena , dok je postotak žena u aktivnom stanovništvu 37,16 %.

Tablica 4:Stanovništvo prema aktivnosti i spolu Općine Gola i Županije

		Koprivničko-križevačka županija	Gola	
	Ukupno stanovništvo	svoga	124.467	2.760
		žensko	64.349	1.381
Aktivno stanovništvo	svoga		57.127	1.244
	obavlja zanimanje		48.071	1.127
	žensko	svoga	23.909	408
		obavlja zanimanje	20.027	364
Osobe s osobnim prihodom	Osobe s osobnim prihodom	svoga	29.213	589
		žensko	17.407	347
	Uzdržavano stanovništvo	svoga	38.127	927
		žensko	23.033	626
		od osoba u zemlji	30.507	817
		od osoba u inozemstvu	1.351	12
	Udio u postocima	aktivno stanovništvo u ukupnom stanovništvu	45,9	45,07
		aktivno žena u ukupnom ženskom stanovništvu	37,16	29,54

Izvor: Popis stanovništva 2001. godine

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAŽIŠTA

Tablica 5: Aktivno stanovništvo po zanimanju i spolu Općine Gola

	Ukupno	Zaposleni prema položaju u zaposlenju										Nezaposleni		
		svoga	zaposlenici u bilo kojem sektoru vlasništva	samozaposleni, ne zapošljavaju radnike	individualni poljoprivrednici, ne zapošljavaju radnike	samozaposleni, zapošljavaju radnike	individualni poljoprivrednici, zapošljavaju radnike	rade samo po ugovoru o djelu, autorskom ugovoru ili dobivaju naknadu u gotovini	pomažući član obitelji u poduzeću, obrtu i si. nekog od članova kućanstva	pomažući član obitelji na poljoprivrednom gospodarstvu	ostali zaposleni	svoga	nezaposleni, traže prvo zaposlenje	nezaposleni, traže ponovno zaposlenje
Općina Gola	1.244	1.127	318	12	547	11	2	23	2	212	-	117	55	62
Dužnosnici državnih tijela, direktori	12	12	5	1	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Stručnjaci i znanstvenici	26	24	19	5	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1
Inženjeri, tehničari i sl.	62	49	45	1	-	-	-	3	-	-	-	13	6	7
Uredski - službenici	42	34	32	1	-	-	-	-	1	-	-	8	3	5
Uslužna i trgovačka zanimanja	85	66	56	1	-	2	1	5	1	-	-	19	4	15
Poljoprivredni, lovno-uzgojni, šumski radnici i ribari	767	766	6	-	547	-	1	-	-	212	-	1	1	-
Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	67	42	36	2	-	2	-	2	-	-	-	25	15	10
Rukovatelji strojevima i sl.	57	51	42	1	-	1	-	7	-	-	-	6	-	6
Jednostavna zanimanja	97	65	59	-	-	-	-	6	-	-	-	32	18	14
Vojna zanimanja	8	8	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nepoznato zanimanje	21	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	11	7	4

Izvor: Popis stanovništva 2001. godine

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

Grafikon 3: Stanovništvo prema pretežitoj aktivnosti

Dobno-spolna struktura stanovništva posljedica je općeg kretanja stanovništva. Omjer muškog i ženskog stanovništva u Općini Gola 1991. godine bio u korist ženskog stanovništva: 56 % ženskog naprama 44% muškog stanovništva, da bi se taj omjer ujednačio 2001. godine i bio gotovo jednak 50 :50 (1376 muškog i 1.381 ženskog stanovništva).

Tablica 6: Stanovništvo prema spolu i starosti po naseljima

Naselje popisa	Spol	Ukupno	starost		
			do 19	20-59	60 i više
Općina Gola	sv.	2.760	638	1348	774
	m	1.379	321	725	333
	ž	1.381	317	623	441
Naselja			0	0	0
Gola	sv.	995	250	481	264
	m	486	120	257	109
	ž	509	130	224	155
Gotalovo	sv.	404	65	220	119
	m	199	31	114	54
	ž	205	34	106	65
Novačka	sv.	396	115	184	97
	m	204	65	97	42
	ž	192	50	87	55
Otočka	sv.	247	49	120	78
	m	130	28	68	34
	ž	117	21	52	44
Ždala	sv.	718	159	343	216
	m	360	77	189	94
	ž	358	82	154	122

Izvor: Popis stanovništva 2001. godine

Grafikon 4: Stanovništvo prema starosti

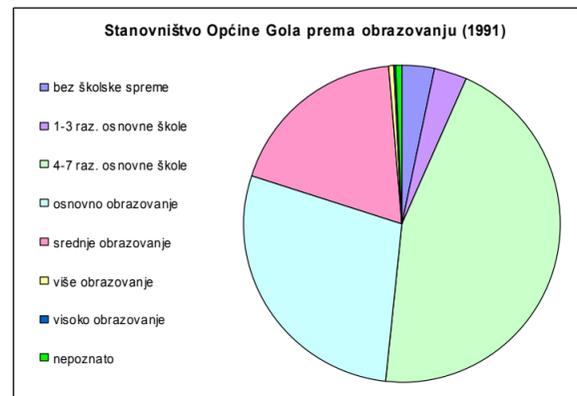
Podaci o obrazovanju stanovništva iz popisa stanovništva 2001. godine su poražavajući. Promatramo li 1991. godinu onda su podaci o promjenama obrazovnog sastava Općinskog stanovništva su višestruko interesantni. U samo desetogodišnjem razdoblju znatno je poboljšana obrazovna razina cjelokupne populacije. Osjetno je smanjen broj nepismenih i onih bez školske spreme ili sa samo tri završena razreda osnovne škole (a i to su funkcionalno nepismeni ili polupismeni ljudi) pa do gotovo udvostručenja broja visoko obrazovanih kadrova. Stopa nepismenosti je nešto niža od državnog prosjeka. Nepismene su uglavnom žene (dvije trećine nepismenih), kao i osobe starije dobi (80% nepismenih je starije od 50 godina). Osjetan je bio porast stanovništva sa završenom osnovnom (sedmogodišnjom i osmogodišnjom) školom, dok se prema posljednjem popisu stanovništva očekivao veći porast osoba sa završenom srednjom školom, rezultat je bio poražavajući.

Tablica 7: Stanovništvo prema spolu i obrazovanju

Spol	Ukupno	bez školske spreme		1-3 raz. osnovne škole	4-7 raz. osnovne škole	osnovno obrazovanje	srednje obrazovanje					više obrazovanje	visoko obrazovanje	nepoznato
		svoga	nepismeni				svoga	škole za KV i VKV radnike i ostali stručni kadar	gimnazija	srednje škole za stručni rad	srednje usmjereno obrazovanje			
sv	3161	73	42	117	1591	1001	326	94	15	78	139	23	15	15
m	1563	33	16	51	708	528	211	64	6	55	86	12	13	7
ž	1598	40	26	66	883	473	115	30	9	23	53	11	2	8

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

Grafikon 5: Stanovništvo Općine Gola prema obrazovanju

Izvor: Statistički ljetopis hrvatskih županija ožujak 1994. godina

Općina Gola je poljoprivredni kraj bez značajnijeg razvoja industrije, stoga se u toj Općini nalazi 62,73 % poljoprivrednog stanovništva isti postotak poljoprivrednog stanovništva bio je i 1991. godine time da je tada na području Općine Gola bilo 1607 aktivnog stanovništva, a danas je 1244, dok je Županijski prosjek poljoprivrednog stanovništva samo 30 % prema popisu iz 1991. godine.

Tablica 8: Udio poljoprivrednog stanovništva u ukupnom aktivnom stanovništvu po naseljima (Popis 1991. godine)

Stanovništvo	Aktivno	Poljoprivredno	%
Gola	530	284	53,58%
Gotalovo	230	125	54,35%
Novačka	239	179	74,90%
Otočka	153	95	62,09%
Ždala	455	325	71,43%
Ukupno	1607	1008	62,73%

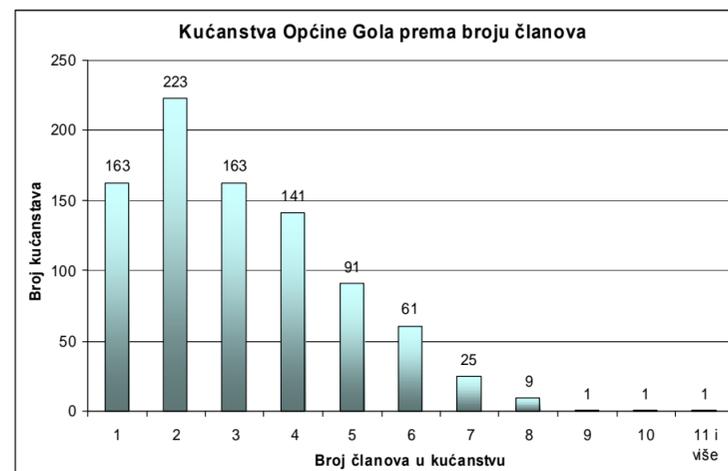
U Općini Gola najviše kućanstva ima dva člana, čak 25% što znači da su bez djece, a samo 22 % kućanstva ima više od 4 člana iz čega se zaključuje da je u Općini Gola mali natalitet te da nema puno kućanstva sa više od dvoje djece .

Tablica 9: Kućanstva prema broju članova

	Ukupno	Broj članova										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više
Koprivničko-križevačka županija	39.584	7.870	8.782	7.265	7.600	4.270	2.349	956	313	92	42	45
Gola	879	163	223	163	141	91	61	25	9	1	1	1

Izvor: Popis stanovništva 2001. godine

Grafikon 6: Kućanstva Općine Gola prema broju članova

1.1.3. NASELJENOST

Općina Gola spada u najslabije naseljen prostor, samo 36 st/km² Koprivničko-križevačke županije koja spada u osrednje naseljen prostor Republike Hrvatske (gustoća naseljenosti 1991. godine iznosila je 74,6 stanovnika/km² prema prosječnoj državnoj od 84,6 st/km²). , što znači da je na prostoru Županije veliki diskontinuitet u gustoći naseljenosti. Većom gustoćom ističe se kontaktno područje pleistocenskih ravnjaka gdje su i smještene najveća naselja te Križevci i njihova okolica. Najslabije naseljeni prostori su uz rijeku Dravu i brežuljkasto područje Županije.

Današnji raspored stanovništva u prostoru posljedica je gospodarskih i društvenih procesa u posljednjih pola stoljeća. Procesi deagrarnizacije, industrijalizacije, deruralizacije i urbanizacije ubrzali su proces napuštanja ruralnih naselja i porast stanovništva gradova (Koprivnica, Križevci i Đurđevac).

Kartogram 5:Gustoća naseljenosti

Najgušće naseljen prostor u Općini Gola je naselje Gola (116 st/km²) u kojem je središte Općine. Ostala naselja imaju manje od 50 st/km² (velike šumske i poljoprivredne površine).

Ovo pograničnom područje posebno je zabrinjavajuće za cijelu Županiju jer je rijetko naseljeno i depopulirano. Općina Gola imala je gustoću od 41 st/km² prema popisu stanovnika 1991. godine , dok danas ima samo 36% st/km². Sva naselja u pograničnom području gube stanovništvo. To je između ostalog i posljedica općinskog monocentrizma koji se razvijao do 1991. godine. Policentrični razvitak je povoljno rješenje za pravilniji raspored stanovništva i takvom razvitku treba težiti.

1.1.4. OSVRT NA PROJEKCIJE KRETANJA STANOVNIŠTVA PREMA DOSAD VAŽEĆIM PROSTORNIM PLANOVIMA BIVŠIH OPĆINA NA PODRUČJU OPĆINE GOLA

Dosadašnji prostorni planovi bivše općine Đurđevac izrađen je krajem sedamdesetih godina, a prostorni plan bivše Općine Koprivnica izrađen je 1993. godine. U svim planovima izrađene su projekcije budućeg kretanja stanovništva.

Prognoza kretanja broja stanovnika bivše Općine Đurđevac (u kojoj se tada nalazilo naselje Ždala) prema prostornom planu iz 1978. godine predviđela je zaustavljanje depopulacijskih procesa kojima je ovaj kraj bio duboko zahvaćen. Uvjet stabilizaciji broja stanovnika bio je aktiviranje proizvođačkih i tercijarnih djelatnosti. U protivnom, predviđen je daljnji pad broja stanovnika što se i dogodilo. Osnovni razlog zašto je došlo do pada broja stanovnika je neaktiviranje gospodarskih i društvenih potencijala upravo u centralnim središtima đurđevačke Podravine. Sustav središnjih naselja bio je podijeljen na seoska, prijelazna i centralna naselja. Naselje Ždala koje se tada nalazilo u Općini Đurđevac ubrajalo se u seosko naselje, koje je kao takovo ostalo do danas.

Prostorni plan bivše Općine Koprivnica u kojem se nalazila većina naselja sadašnje Općine Gola (Gola, Gotalovo, Novačka i Otočka, izrađen je 1993. godine. U njemu se predviđa povećanje broja stanovnika do 2015. godine. Povećanje broja stanovnika predviđa se u svim općinama, bez obzira na današnje negativno prirodno kretanje i nepovoljnu dobno-spolnu strukturu stanovništva. To znači da bi povećanje u svim lokalnim središtima jedino bilo moguće mehaničkim priljevom (imigracijom) stanovništva.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

Osnovom korištenja i zaštite prostora izrađenom u prosincu 1994. godine predviđeno je još uvijek povećanje broja stanovnika do 2015. godine sa 2.318 stanovnika po popisu iz 1991. godine (bez naselja Ždala) na 2.600 stanovnika (bez naselja Ždala), da bi Demografska studija Koprivničko-križevačke županije izrađena 1998./1999. godinu prva predviđjela pad broja stanovnika do 2011 godine u Općini Gola, a što je i popis 2001. godine potvrdio.

Tablica 10:Usporedba broja stanovnika prema popisima i prognozi iz Demografske studije

Naselje	1991	2001	prognoza za 2011
Gola	1102	995	1091
Gotalovo	478	404	317
Otočka	310	247	216
Novačka	428	396	201
Ždala	847	718	490
Općina Gola	3165	2760	2315

Stvarni demografski porast nije bio u skladu s očekivanjima koja su bila dokumentirana u prostornim planovima. Osnovni razlog tome je što gradovi i lokalna središta nisu osigurala radna mjesta za višak poljoprivrednog stanovništva, a istovremeno nije se razvijala društvena infrastruktura tako da je stanovništvo bilo prisiljeno emigrirati prvenstveno u Zagreb i druga veća središta u Republici Hrvatskoj. U skladu s predviđenim porastom/stagnacijom broja stanovnika u prostornim planovima građevinska područja u većini naselja su predimenzionirana.

Projekcija

Projekcija nije rađena zbog točnog predviđanja daljnjih demografskih kretanja, već isključivo s ciljem analiziranja različitih “scenarija”, te izračuna opće stope fertiliteta koju bi trebalo postići kako bi se sadašnji negativni procesi zaustavili i usmjerili u poželjnom smjeru (gdje je to uopće moguće).

Zbog nepotpunih podataka, te općenito teškog ako ne i nemogućeg preciznijeg prognoziranja, utjecaj društveno-gospodarskih (nezaposlenost), kulturno-obrazovnih, zdravstveno-socijalnih i drugih činitelja na migracije, te gubici stanovništva uzrokovani vjerojatnom emigracijom nisu razmatrani.

Polazište za izradu projekcije demografskih kretanja na nivou Općine bili su podaci popisa stanovništva iz 2001. godine, svedeni na procijenjeni broj stanovnika 1996. godine (137.500 stanovnika), s tim da su zadržani odnosi spolnih i dobnih skupina, iako su 1996. godine sigurno bili nepovoljniji.

Model je temeljen na promatranju kretanja ženske populacije (po grupama od po 5 godina), a ukupno stanovništvo je izračunavano množenjem sa faktorom (od 0,49 do 0.51 ovisno o početnoj spolnoj i trenutnoj dobnj strukturi). U svim varijantama korištene su specifične stope mortaliteta Republike Hrvatske iz 2001. godine.

Izrađene su tri alternativne projekcije za svako naselje:

a) Varijanta “50”

Korištene su specifične stope fertiliteta koje bi odgovarale općoj stopi fertiliteta od cca 50 živorođene djece na 1000 žena u fertilnoj dobi u jednoj godini (opća stopa Republike Hrvatske 1996. godine) i koja bi kratkoročno omogućila prirodni prirast od -20 do +3 promila, ovisno o sadašnjoj dobnj strukturi

stanovništva, ali dugoročno gledano i u slučaju povoljne početne dobne strukture prirodni prirast bi vremenom opadao i vrlo brzo postao negativan.

b) Varijanta "70"

Korištene su specifične stope fertiliteta koje bi odgovarale općoj stopi od cca 70 živorođene djece na 1000 žena u fertilnoj dobi u jednoj godini (korigirana opća stopa Republike Hrvatske 1975. godine) i koja bi omogućila prirodni prirast od -18 do +7 promila, ovisno o sadašnjoj dobnoj strukturi stanovništva, ali dugoročno gledano prirodni prirast bi se vremenom stabilizirao na oko +3 promila.

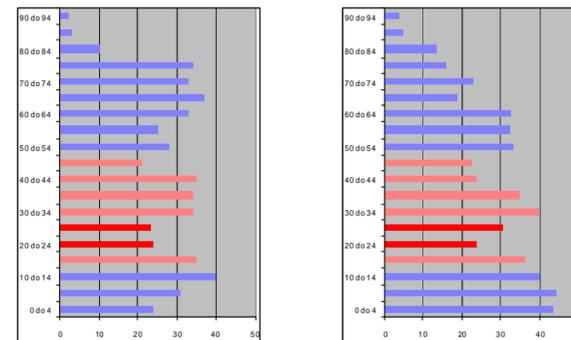
c) Varijanta "80"

Za period 2002. do 2021. godine korištene su specifične stope fertiliteta koje bi odgovarale općoj stopi od cca 80 živorođene djece na 1000 žena u fertilnoj dobi u jednoj godini (korigirana opća stopa Republike Hrvatske 1965. godine) i koja bi omogućila prirodni prirast od -16 do +9 promila, ovisno o sadašnjoj dobnoj strukturi stanovništva, ali dugoročno gledano prirodni prirast bi se vremenom stabilizirao na oko +7 promila.

Kako bi se zornije vidio stupanj starenja stanovništva općine, te njegove posljedice na daljnja demografska kretanja dolje su prikazane dobne piramide ženske populacije kao najpovoljnije varijante, varijante broj "80". Varijanta "80" bila bi poželjna, međutim da bi se ostvario takav razvoj demografskih kretanja potrebno je uz mjere poduzete i planirane na nivou države planirati i poduzimati i mjere na nivou Općine Gola i Županije. Zbog uznapredovanog procesa depopulacije svim naseljima Općine Gola u ovoj varijanti bi posebnu pažnju trebalo usmjeriti na stvaranje uvjeta za brži i ravnomjerniji ekonomski razvoj, te podizanje ukupnog standarda i kvalitete življenja, pri čemu bi neka naselja i područja trebalo svjesno forsirati, a neka i žrtvovati.

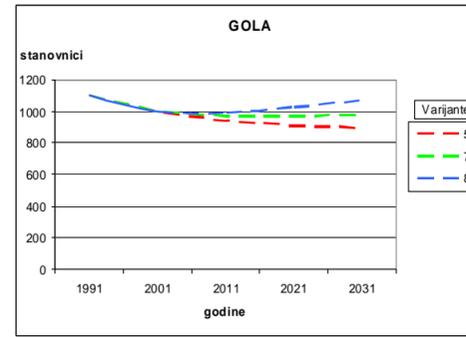
Projekcija naselja Gola:

Grafikon 7: Dobne piramide ženske populacija 2001. i 2021. g.

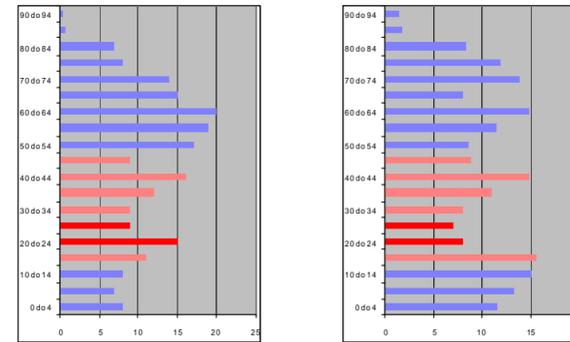
Grafikon 8: Varijante projekcija

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

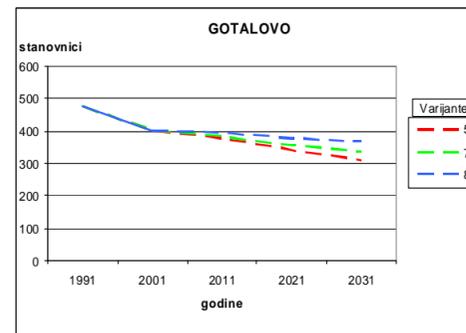

Projekcija naselja Gotalovo:

Grafikon 9: Dobne piramide ženskih populacija 2001. i 2021.g.

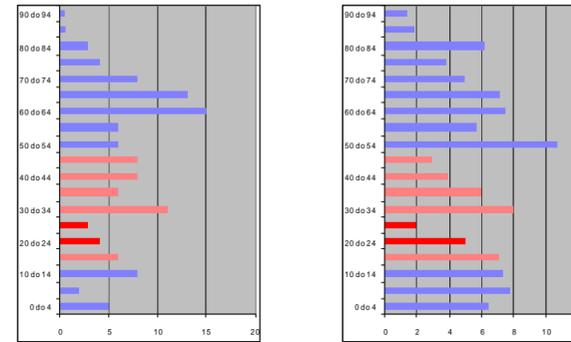

Grafikon 10: Varijante projekcija

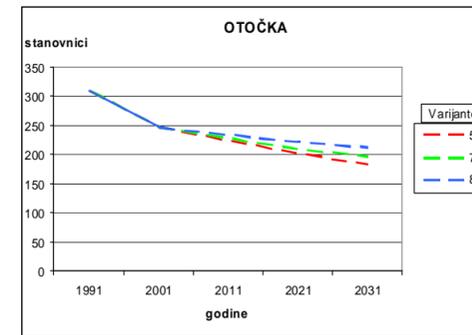

Projekcija naselja Otočka:

Grafikon 11: Dobne piramide ženskih populacija 2001. i 2021.g.

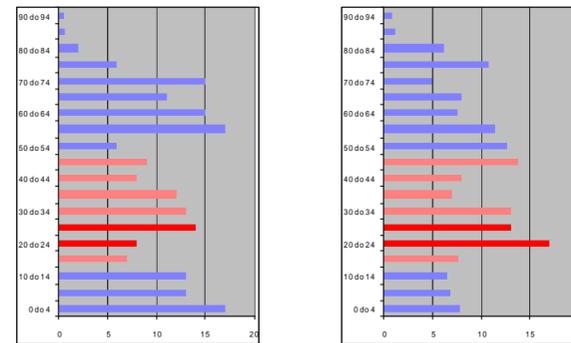

Grafikon 12: Varijante projekcija

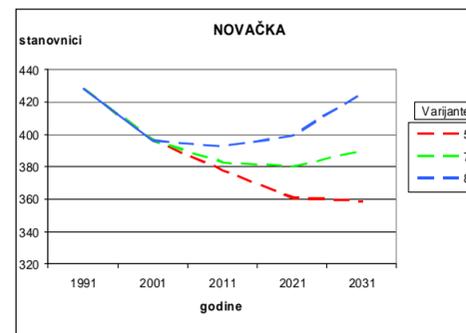

Projekcija naselja Novačka:

Grafikon 13: Dobne piramide ženskih populacija 2001. i 2021.g.

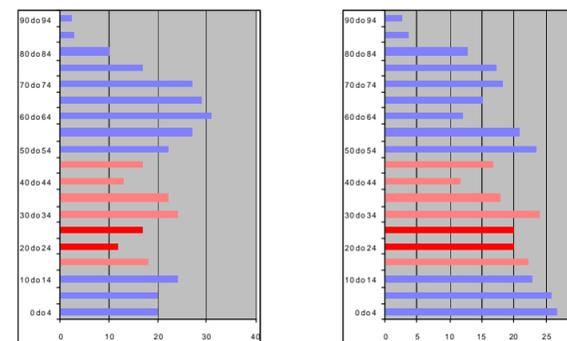

Grafikon 14: Varijante projekcija

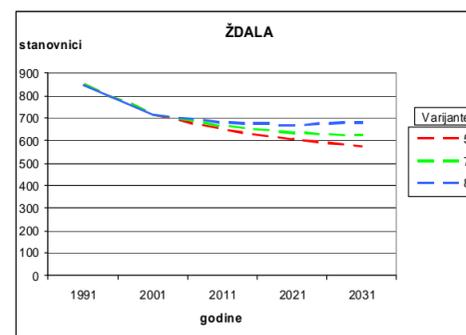

Projekcija naselja Ždala:

Grafikon 15: Dobne piramide ženskih populacija 2001. i 2021.g.

Grafikon 16: Varijante projekcija

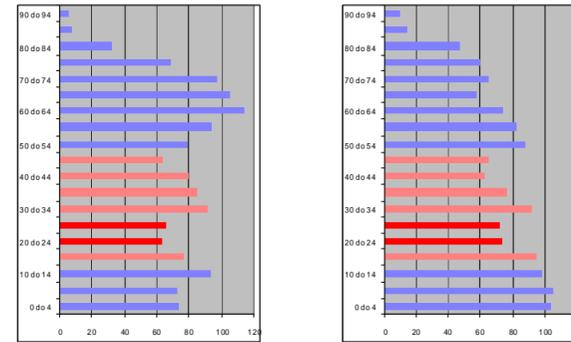
Zaključak

Varijanta broj "50" za koju se pokazalo prema posljednjem popisu stanovništva 2001. godine da je najrealnija, ne smije se ni u kom slučaju dozvoliti, jer bi njom proces depopulacije i izumiranja bilo zahvaćeno cijelo područje Općine Gola. Ništa bolja situacija nije niti s varijantom broj "70" koja pokazuje također u svim naseljima depopulaciju i izumiranje, tek varijantom broj "80" koja se smatra najoptimističnijom može očekivati porast broja stanovnika, ali još uvijek ne u svim naseljima već samo u

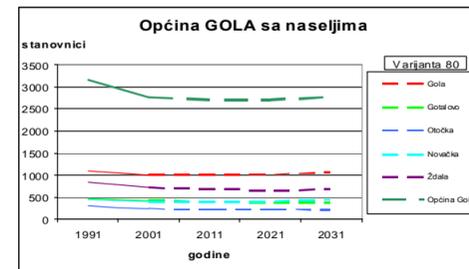
naseljima Gola i Novačka i to tek za 20 godina , dok bi se tek 2031. godine broj stanovnika Općine Gola mogao stabilizirati i prestati opadati naravno uz brojne pozitivne pretpostavke (ekonomski razvoj, te podizanje ukupnog standarda i kvalitete življenja). U obzir nisu uzete ni moguće migracije stanovništva.

Projekcija Općine Gola

Grafikon 17:Dobne piramide ženskih populacija 2001. i 2021.g.

Grafikon 18:Općina Gola i naselja po najoptimističnijoj varijanti :

1.1.5. NASELJA

1.1.5.1. Povijesni razvitak naselja

NASELJE: GOLA

Vrsta: Seosko naselje

Tip:Planirano, ortogonalno

Datacija: 19. stoljeće tj. 1822.g. kada se prvi put sreće u matičnoj knjizi rođenih iako se tragovi života bilježe još u pretpovijesti, a iz srednjeg vijeka postoje i ostaci.

Povijesne funkcije naselja: U srednjem vijeku na ovom prostoru egzistira više naselja i svakako je jedno od važnijih bio u okolici starog grada Pepelara čiji ostaci i danas postoje i potvrda su naseljenosti ovog dijela županije u tom periodu, ali je u vrijeme turskih napada potpuno devastirano i život se osnivanjem župe vraća tek u 19. st. kad su inženjeri Vojne krajine isplanirali selo iz temelja. Od tada je Gola gospodarski, administrativni i kulturni centar Prekodravlja. Župa u Goli osnovana je 1827.g. Prva kapela bila drvena, sagrađena 1824.g. Školu i groblje mještani su sagrađili 1833.god. a župnu kuriju 1833.g. Temelji nove crkve izgrađeni su 1840.g., a cijela crkva 1842.g. kada je načinjena i službena vojna postaja. 1843.g.Ferdinand je poklonio zvono i veći dip inventara.

Položaj: Naselje je smješteno u prekodravskom dijelu Podravine uz samu granicu sa Mađarskom na ravnom terenu.

Stanje očuvanosti: Naselje je u novije vrijeme izgubilo svoj karakter kakav je imalo početka stoljeća.

Dominantna ekspozicija: Centralna ulica pruža vizure na crkvu koja je smještena u osi ulice

Volumen naselja: Ujednačen prema rubnim dijelovima, razbijen novom neprikladnom gradnjom

Prostorna organizacija (matrica): Naselje je planirano sa glavnom ulicom u čijoj je osi crkva Sv. Tri Kralja, a od nje se na obje strane pod pravim kutom nastavljaju ulice u jednostavnu ortogonalnu mrežu. Preko puta crkve je park oko kog su smještene klasicističke građevine s kraja 19.st. Na ulazu u naselje sa istočne strane je groblje sa kapelom Sv. Florijana. Ulice su široke sa zelenim potezima koji su ispresijecani okomitim kolnim i pješačkim prilazima individualnim parcelama. Između ovih prilaza su zasađena stabla drvoreda u kom se miješaju vrste. Glavna ulica ima drvored sa obje strane dok ostale ulice imaju samo sa jedne strane drvored dok je druga strana travnjak sa grmovima što bi mogla biti posljedica elektrifikacije sela. Ograde prema ulici su uglavnom metalne rijetke stare drvene kao i betonske. S obje strane ulice nižu se podjednake parcele što ostavlja utisak reda.

Javni prostori i građevine: općina, osnovna škola, pošta, banka, policija, ambulanta, veterinarska stanica, crkva Sv. Tri Kralja, župni ured, granični prijelaz, tvornica plastične ambalaže.

Obilježja građevne strukture: Veći dio građevnog fonda nastao je početkom 20. st, dok je onih nešto starijih kuća s kraja 19. st. manje. Crkva Sv. Tri Kralja građena je 1842.god., klasicistička građevina kao i župni dvor, prizemna građevina iz 1827.god. Stambene građevine su zidane prizemnice, starije su niske zabatnice sa po dva prozora prema ulici dok su kasnije građene podužno uz ulicu i imaju dva do četiri prozora prema ulici. Gospodarske građevine su također zidani objekti jednostavno građeni. Koševi okomito postavljeni na cestu ,uz bočni rub parcele. Na kraju naselja nalazi se nova katnica koja predstavlja konflikt u prostoru.

Karakteristična parcela: Parcele su uske duge pravokutnog oblika sa stambenim prizemnicama uglavnom podužno postavljenim uz rub parcele prema ulici. Mjestimično su se zadržale i zabatnice uz ulicu njih nekoliko u nizu. Gospodarske građevine zatvaraju dvorište prema a obradivom dijelu parcele čineći sa stambenom kućom slovo "L" ili je to čak odvojen niz koji ne dodiruje.

Oprema naselja: Raspela i poklonci na raskrižjima.

Posebnosti, detalji: Planirano oktogonarno naselje i raspela na svim značajnijim križanjima.

Prijedlog kategorije: II

Naselje GOLA

NASELJE: GOTALOVO

Vrsta: seosko naselje

Tip: Planirano oktogonarno naselje

Datacija: Nastalo je 1828. god. kad su mještani Trčkovca bježali pred poplavom.

Povijesne funkcije naselja: Nakon što je došlo do velikih poplava oko 1828. grof Gotal je ponudio mještanima Trčkovca da se nasele na mjestu današnjeg Gotalova po kojemu je i naselje dobilo ime. Naselje je planirano od strane inženjera Vojne Krajina neposredno nakon Gole. 1891. osnovano je DVD. Mještani su

se uglavnom bavili poljoprivredom i stočarstvom. Crkva i škola sagrađene 1834.god., 1855. razvoj naselja je usporila kolera kada je i izgrađeno groblje.

Položaj: Sjeverno od Novigrada i Hlebina u Prekodravlju, zapadno od Gole, uz cestu prema Koprivnici.

Stanje očuvanosti: Prostorna matrica kao i građevna struktura su drvene, ali je djelomično devastirana novom gradnjom.

Volumen naselja : Ujednačen.

Dominantna ekspozicija: S glavne ulice Stjepana Radića i ulice okomito na nju pružaju se vizure na crkvu koja se nalazi u osi glavne ulice.

Prostorna organizacija (matrica): Naselje je planirano sa glavnom ulicom u kojoj se u sredini nalazi kapela Sv. Ivana Krstitelja. Na početku na kraju ul. Stjepana Radića i u sredini ulice kod kapele okomito se pružaju ulice koje idu do Dravske ulice koja je paralelna sa glavnom i iste je dužine, ali rjeđe izgrađena. Na kraju Radićeve ulice nalazi se groblje. Parcele se u obadvije ulice nižu s obadvije strane od koje ih dijele zeleni pojasevi sa jarkom u obliku travnjaka sa cvjetnim nasadom ili pokojim drvetom. Iz Dravske ulice prema zapadu vodi prema Koprivnici, a na istok prema Goli.

Javni prostori i građevine: crkva, škola, poklonac pored škole, groblje, DVD, poklonac na raskršću sa Dravskom ulicom.

Obilježja građevne strukture: Većina građevina nastala je potkraj 19. st. i početkom 20. st. Kapela je građena (1834. g.). Škola je građena 1868. g. Danas je to potpuno nova zgrada.

Stambene građevine su zidane prizemnice zabatom (sa dva prozora) okrenute na ulicu i nekoliko primjera smještenih podužno sa dva do četiri prozora prema ulici. Gospodarske građevine su zidani objekti od kojih nekoliko njih od pune opeke sa karakterističnim polulučnim nadvojem od opeke i neožbukane. Ima dosta tipičnih prizemnica podužno orijentiranih prema ulici između dva rata koje nisu narušile ambijent. Na dosta parcela prisutni koševi. Posebno vrijedni primjeri na brojevima 11, 15, 24, 26, 30, 32, 49, 59, 81, 13, 1.,0, 16, 100 i 111. Sačuvani koševi na k. br. 20, 24 i 26, 49, 33. Konzervatorske podloge (Karta 3a ovog Plana)

Karakteristična parcela: Parcele su uske, dugačke, a dvorište je uokvireno stambenom i gospodarskom građevinom i košem za kukuruz uz susjednu parcelu. Prema ulici je dvorište zatvoreno betonskim lijevanim ogradama. Usred dvorišta je obično stablo šljive ili nekog drugog drveta.

Oprema naselja: Poklonac kod crkve i raspelo u glavnoj ulici na raskršću sa Dravskom, spomenik palim borcima u I. svjetskom ratu.

Posebnosti, detalji : Planirana oktogonalna izgradnja.

Prijedlog kategorije : III.

Fotografije naselja GOTALOVO

NASELJE : NOVAČKA I OTOČKA

Vrsta seosko naselje - dio naselja

Datacija: 19.st.

Tip: Raštrkano, više pojedinačnih grupacija ali i pojedinačnih gospodarstava

Povijesne funkcije naselja: Novačku su zvali Novigradski Konaci. Žitelji Novigrada nakon ukidanja Vojne krajine zauvijek su ostali tu. 1893. bili su pripojeni golskoj župi. Novačka, Trnik i Ješkovo nakon II svjetskog rata su jedna mjesna zajednica.

Položaj: Novačka se nalazi sjeverno od Đurđevca u Prekodravlju između Ždale i Gole uz samu granicu sa Mađarskom sa sjeverne strane i Dravom sa južne strane, a Otočka između Gole i Gotalova, uz rijeku Dravu.

Stanje očuvanosti: Očuvan samo jedan dio naselja u Novački , ostalo su samo pojedinačni primjeri.

Dominantna ekspozicija Sa glavne ceste vidljive su pojedine grupacije.

Volumen naselja : Razbijen.

Prostorna organizacija (matrica):Raštrkano, gazdinstva na odstojanju - organska matrica. Smjenjuju se šume i kultivirani predjeli katkad oštro katkad se prožimaju. Na većim odstojanjima imamo više pojedinačnih grupacija ali i pojedinačnih gospodarstava.

Javni prostori i građevine: U Novački se nalazi poklonac iz 1931. g. u Trniku ispred broja 5, raspelo na početku Pepelare (preko puta k. br. 159), na jugu raspelo iz 1934. god., škola.

Obilježja građevne strukture: Veći dio građevinskog fonda je nastao početkom 20. st. . U Novački poklonac iz 1931. g. u Trniku, na jugu raspelo iz 1924. god., poklonac novijeg datuma na (kraju) početku naselja. U uličnim potezima to su uglavnom zidane prizemnice zabatom orijentirane na ulicu dok su na raštrkanim dijelovima zidane prizemnice dužom osi orijentirane prema putu (ulici) sa najčešće 4 prozorske osi, sa secesijskim ili klasicističkim detaljima na pročelju. Koševi kao čest detalj na bočnom rubu parcele.

Ograde češće jednostavne drvene dok je rjeđe izvedena od lijevanog betona.

Karakteristična parcela: Kod uličnih poteza parcele su relativno izdužene. Stambena građevina je uglavnom zabatom orijentirana na ulicu, koševi na bočnoj strani parcele, a gospodarski u unutrašnjosti parcele. U raštrkanim dijelovima parcele su prostrane sa stambenom građevinom dužom stranom orijentirane prema putu, dok je iza stambene zgrade dvorište sa slobodno raspoređenim gospodarskim objektima.

Oprema naselja : U Novački raspelo u Trniku iz 1931., raspelo na početku Pepelare i na jugu iz 1924 (kod broja 16).

Posebnosti, detalji: U Novački , na k. br. 28 secesijski detalji na stolariji prozora.

Prijedlog kategorije : Novačka III kategorija (najužnji dio naselja), dok Otočka nije kategorizirana

NASELJE ŽDALA

Vrsta: seosko

Tip: Linearno sa nekoliko odvojaka

Datacija: Kontinuitet življenja u Ždali od 17.st.

Današnje naselje je nastalo u 19.st., ali ovo je područje bilo naseljeno i u ranom srednjem vijeku o čemu svjedoče nalazi.

Povijesne funkcije naselja: Već u prvom popisu župa zagrebačke biskupije spominje se i Ždala, međutim ovaj prostor biva u vrijeme Turaka potpuno devastiran i napušten i tek se početkom 19.st. ponovno naseljava. U sastavu je župe u Goli da bi 1884.god. izgradili crkvu i postali zasebna župa 1895. god. Škola je utemeljena 1814.g. Groblje je sagrađeno 1830.g. Nakon turskog zuluma graničari često ostajali u Ždali i bavili se poljoprivredom i stočarstvom.

Položaj: Sjeverno od Đurđevca u Prekodravlju gdje se spajaju putovi iz Drnja i Virja, odnosno Novigrada Podravskoga, uz samu granicu sa Mađarskom.

Stanje očuvanosti: Prostorna matrica kao i građevna struktura su očuvane, ali naselje djeluje u velikoj mjeri napuštenim.

Volumen naselja : Ujednačen.

Dominantna ekspozicija ulice su sagledive cijelom dužinom kao i njihov slijepi završetak.

Prostorna organizacija (matrica): Naselje se razvilo uz put u koji se na ulazu u naselje stječu putovi iz dva smjera i to je ujedno i glavna ulica koja se dalje grana u još tri takve ulice. Centralni dio naselja čini prvo raskrižje oko kog su nastali crkva i župni dvor s jedne strane i škola preko puta. Ostatak naselja je čisto stambenog karaktera, a parcele se nižu s obje strane ulice od koje ih dijeli zeleni pojasevi u obliku travnjaka sa mjestimičnim cvjetnim nasadima ili pojedinačnim drvećem. Ovaj se zeleni pojas na pojedinim mjestima širi i nastaje džep u obliku travnjaka sa pokojim drvetom, a regulaciona linija se lomi pod 90°.

Javni prostori i građevine : Osnovna škola, pošta, crkva Presvetog Trojstva i župni dvor, trgovina, DVD, groblje

Obilježja građevne strukture: Većina građevina je nastala potkraj 19. St., zidane su prizemnice. Crkva je građena 1884.god. u neogotičkom stilu, župni dvor i škola nešto su većeg gabarita, a stambenu arhitekturu cine tradicionalne niske zabatnice sa po dvije prozorske osi prema ulici i sa klasicističkim detaljima na pročeljima. Nešto kasnije građene prizemnice okreću se podužno uz ulicu i većeg su gabarita. Gospodarske građevine su uglavnom višenamjenske jednostavne građevine od opeke-neožbukane.

Karakteristična parcela: Parcele su uske duge a dvorište prema ulici je gotovo kvadratično uokvireno stambenom i gospodarskom građevinom i košem za kukuruz uz susjednu parcelu. Prema ulici je dvorište zatvoreno betonskim lijevanim ogradama. Usred dvorišta je obično stablo šljive, oraha i slično.

Oprema naselja Raspelo,

Posebnosti, detalji: Stupovi za struju sa gnijezdima roda,

Prijedlog kategorije : III.

Fotografije naselja ŽDALA

1.1.5.2. Broj i veličina naselja

U Općini Gola nalaze se mala naselja sa prosječnim brojem stanovnika od 552 st/ po naselju što je za 80 stanovnika više od Županijskog prosjeka. Više niti jedno naselje u Općini Gola nema više od 1.000 stanovnika po posljednjem popisu . Po prethodnom popisu 1991. godine jedino je naselje Gola bilo sa više od 1.000 stanovnika , dok su sva ostala naselja imala i imaju još uvijek manje od 1.000 stanovnika. Poslije Gole naselje Ždala ima 718 stanovnika , a zatim slijede: Gotalovo sa 404 st., Novačka sa 396 stanovnika i Otočka sa samo 247 stanovnika.

Veća naselja : Gola, Gotalovo i Ždala smještene su uz samu granicu i glavnu državnu cestu za Republiku Mađarsku, dok su naselje Otočka i Novačka nešto izoliranija u odnosu na glavne prometnice i smještene su južnije uz samu rijeku Dravu.

Takva mala i disperzna naselja otežavajuća su okolnost u uređenju prostora. Ona je posljedica još uvijek velikog značenja tradicionalnog ratarsko-stočarskog gospodarenja i niskog stupnja urbanizacije. Tako usitnjena naselja navode na potrebu za racionalizacijom mreže naselja.

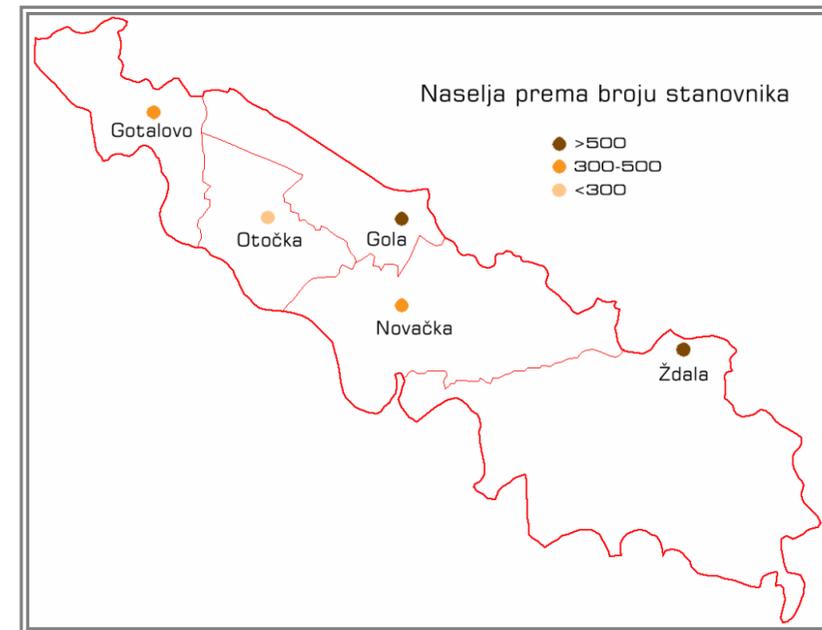
Za ovaj dio Podravine karakteristična su raštrkana naselja koja su nastala od samostalnih poljoprivrednih imanja što bi se trebalo iskoristiti kao prednost kod poljoprivredne proizvodnje.

Tablica 11: Odnos stanovnika i naselja Općine Gola sa Koprivničko-križevačkom županijom i Republikom Hrvatskom

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

Popis stanovništva 1991. god.	Općina GOLA	Koprivničko-križevačka županija	Republika Hrvatska
Broj stanovnika	2760	124467	4.437.460
Gustoća naseljenosti	36	71,2	78,83
Broj naselja	5	264	6.694
Prosječna veličina naselja (br. st./ naselju)	552	490	715
Naselja od 0-1.000 st (%)	100	91%	91%
Broj stanovnika u naseljima do 1.000 st	2760	53.553 (41%)	1.464.000 (30,6%)

Kartogram 6: Općina Gola - naselja prema broju stanovnika:

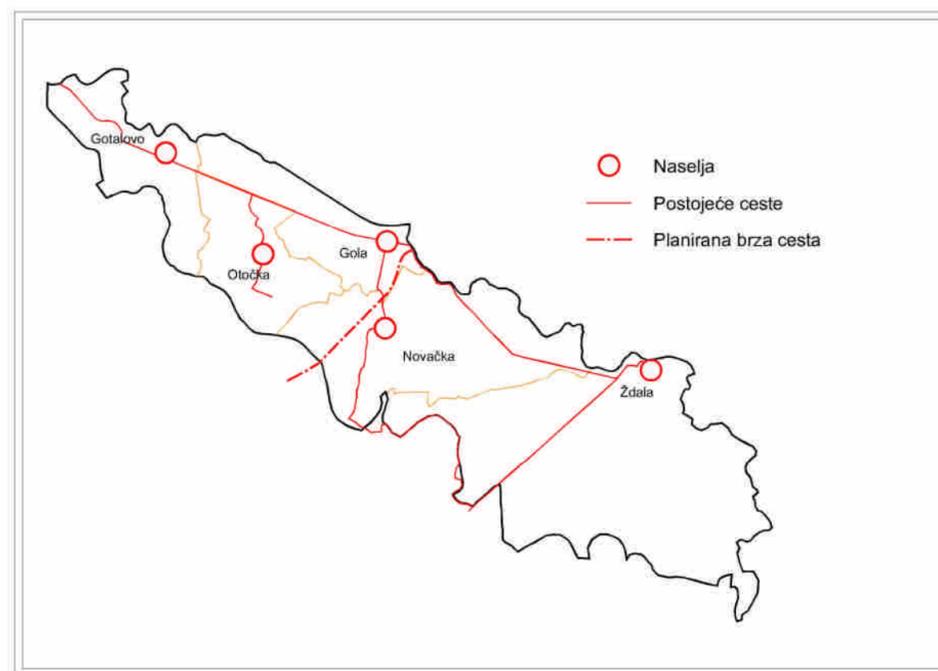
Sustav središnjih naselja - polazna sistematizacija

Ako analiziramo sadašnju mrežu naselja sa ciljem prepoznavanja pojedinih naselja kao sadašnjih i potencijalno središnjih naselja - žarišta razvitka, a temeljem kriterija postavljenih Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske i Županijskim planom, naselja općine Gola možemo podijeliti na:

- središte Općine Gola (Gola),
- manje lokalno središte (Ždala),
- ostala naselja (Gotalovo, Novačka i Otočka).

Kartogram 7: Sustav središnjih naselja i razvojnih središta

Općinsko središte i središte razvoja Općine Gola je naselje Gola.

Od manjeg lokalnog središta tu je naselje Ždala koje po broju stanovnika i javnim funkcijama malo zaostaje za središnjim naseljem.

Ostala naselja ubrajaju se jednostavno u ostala naselja koja ne mogu u javnom životu funkcionirati bez većih središta.

1.1.5.3. Urbanizacija

Općina Gola čini samostalno urbanizirano područje, razvijeno izvan gradskog urbaniziranog područja, koje po demografskim i ekonomskim karakteristikama asocira na otok, sastavljeno od manjih ruralnih naselja.

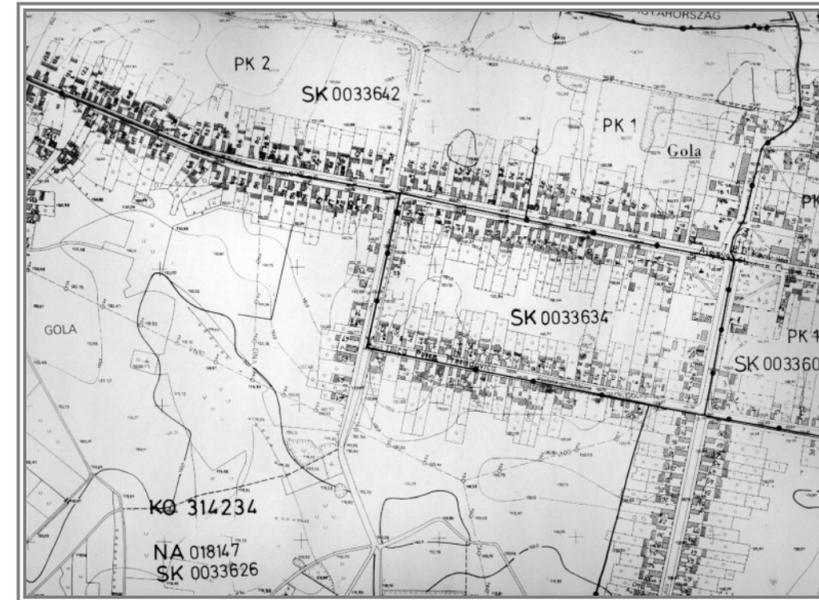
Ruralna naselja - prostorna organizacija naselja

Urbaniziranim naseljem se smatra naselje sa više od 1.000 stanovnika i sa manjim udjelom poljoprivrednog stanovništva, tzv. primarnom djelatnošću. Na području Općine Gola prema tome nema naselja koja bi prema tom kriteriju smatrala urbaniziranim. Sva naselja u Općini Gola su ruralna naselja sa pretežitim brojem poljoprivrednog stanovništva. Općina Gola nema niti jednog gradskog naselja. Sva naselja su tipična sela Prekodravlja, a možemo ih podijeliti u dvije skupine:

- zbijena sela
- raštrkana sela

U prvu skupinu spadaju sela: Gotalovo, Gola i Ždala s time da je Gotalovo i Gola selo pravokutnog tlocrta. Selo sa tlocrtom koji se sastoji od međusobno više okomito povučених usporednih ulica, nazvano katkad i geometrijskim selom. Ova zbijena sela mogli bismo podijeliti na dva oblika: organski i geometrijski. U organski koji karakteriziraju: geometrijske, ortogonalno organizirane matrice, raster ulica je u pravilu ortogonalan, a križanja su markirana značajnijim objektima, kapelama ili pokloncima ubraja se Gola i Gotalovo.

Kartogram 8: Naselje Gola

Raskrižje u centru GOLE

Gola je planirano naselje sa glavnom ulicom u čijoj je osi crkva Sveta Tri Kralja, a od nje se na obje strane pod pravim kutom nastavljaju ulice u jednostavnu oktogonalnu mrežu. Preko puta crkve je park oko kog su smještene klasicističke građevine s kraja 19. st. Na ulazu u naselje s istočne strane je groblje sa kapelom Svetog Florijana. Ulice su široke s zelenim potezima koji su ispresijecani razvilo uz put u koji se na ulazu u naselje stječu putevi iz dva smjera i to je ujedno i glavna ulica koja se dalje grana u još tri takve ulice. Centralni dio naselja čini prvo raskrižje oko kog su nastali crkva i župni dvor s jedne strane i škola preko puta. Ostatak naselja je čisto stambenog karaktera, a parcele se nižu s obje strane ulice od koje ih dijeli zeleni

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

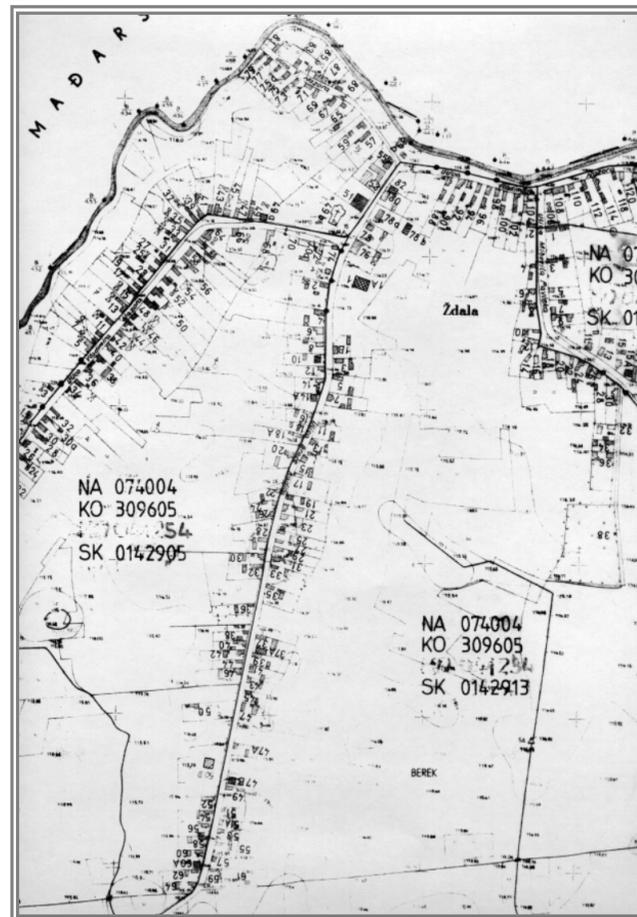
pojasevi u obliku travnjaka sa mjestimičnim cvjetnim nasadima ili pojedinačnim drvećem. Ovaj se zeleni pojas na pojedinim mjestima širi i nastaje džep u obliku travnjaka sa pokojim drvetom, a regulacijska linija se lomi pod 90.

Ždala je organski tip naselja koji karakteriziraju:

- uz crkvu ili u njezinoj blizini smještene su i druge zgrade javne namjene, škola općina,
- trgovi su smješteni uz glavnu ulicu, najčešće pravokutnog tlocrta, a prati ih i parkovno uređen prostor,
- organsku matricu karakterizira povezanost naselja sa vodotokom,
- glavna ulica naselja prati liniju vodotoka.

Naselje se razvilo uz put u koji se na ulazu u naselje stječu putovi iz dva smjera i to je ujedno i glavna ulica koja se dalje grana u još tri takve ulice. Centralni dio naselja čini prvo raskrižje oko kog su nastali crkva i župni dvor s jedne strane i škola preko puta. Ostatak naselja je čisto stambenog karatera, a parcele se nižu s obje strane ulice od koje ih dijeli zeleni pojasevi u obliku travnjaka sa mjestimičnim cvjetnim nasadima ili pojedinačnim drvećem. Ovaj se zeleni pojas na pojedinim mjestima širi i nastaje džep u obliku travnjaka sa pokojim drvetom, a regulacijska linija se lomi pod 90.

Kartogram 9:Naselje Ždala

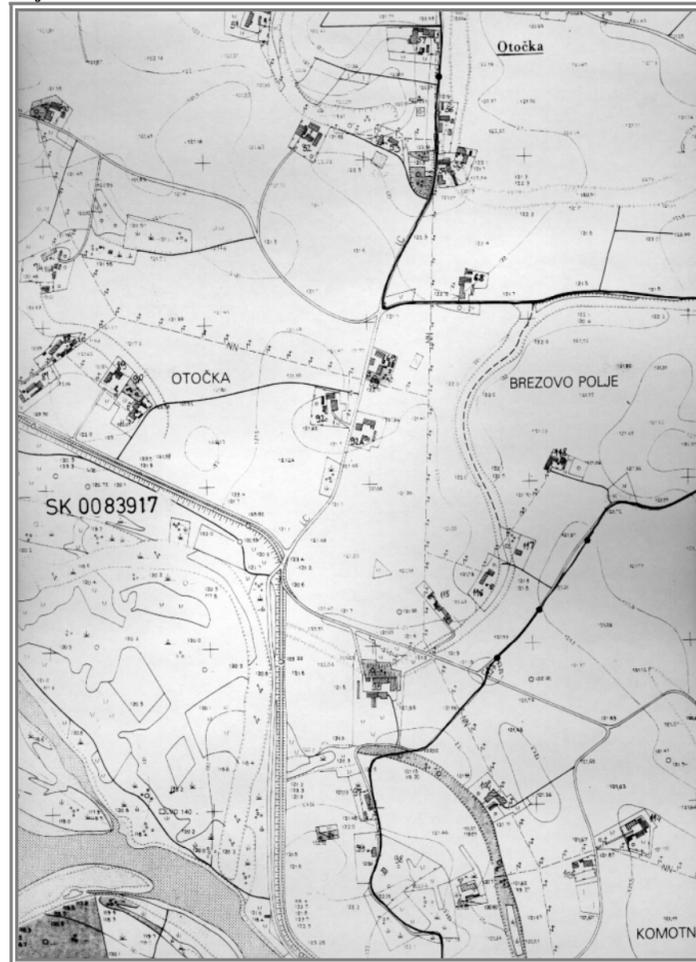

Drugi tip sela, raštrkana naselja čine naselja Otočka i Novačka.

“PROSTOR” d.o.o za inženjering, trgovinu i usluge, Bjelovar

Ovaj tip naselja nastao je od nekadašnjih konaka (domaći naziv za kućice koje su služile za prenočište na poljoprivrednim površinama koje su bile jako udaljene od mjesta stanovanja ili sa druge strane rijeke koja se nije mogla često prelaziti). S vremenom su nastajali takozvani zaseoci i činili raštrkano naselje ako gledamo statističku cjelinu. Svaki je zaselak zbijenog tipa i nepravilnog tlocrta. Zaseoci se još nazivaju susjedstva. To su skupine 4-5 , najviše 10 kuća. Zaselak nastaje najčešće dijeljenjem jednog domaćinstva ili doma.

Kartogram 10:Naselje Otočka

1.1.6. PODRUČJE UZ DRŽAVNU GRANICU

Općina Gola jedna je od 10 jedinica lokalne samouprave u Koprivničko-križevačkoj županiji, a koja se ubraja u područje uz državnu granicu. Sukladno Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske, područja uz državnu granicu imaju veliko i posebno strateško značenje - u okviru međudržavnih okolnosti, međudržavnih (međususjedskih) odnosa i nove hrvatske državne politike. Stoga će posebnim propisom biti regulirano uređenje i zaštita ovog područja, jer je to područje od posebnog interesa za Državu.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

Područje uz državnu granicu je "cjelokupna površina političko-teritorijalnih jedinica (općina) smještenih uz državnu granicu, čiji je dio granice i dio državne granice".

Granica prema susjednoj Republici Mađarskoj većim djelom je prirodna i to lijeva obala rijeke Drave i Ždalice.

Ovaj prostor od strateškog je značenja za Republiku Hrvatsku jer se tu nalaze najveće zalihe zemnog plina.

Granično područje s Republikom Mađarskom treba redefinirati sukladno novoj hrvatskoj strategiji (problem izgradnje hidrocentrale, hidromelioracija, plovnost Drave). Prometna infrastruktura (ceste) je neodgovarajuće kvalitete i samo njezinom modernizacijom može se očekivati brži razvitak graničnog područja, što će uvelike doprinijeti i jačanju regije kao cjeline.

Na temelju Uredbe o graničnim prijelazima u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine" broj 97/96 i 7/98) na području Općine Gola nalazi se sljedeći granični prijelaz između Republike Hrvatske i Republike Mađarske:

- Stalni međunarodni granični cestovni prijelaz II. kategorije: Gola – Berzence.

Ovaj granični prijelaz u Goli prema Republici Mađarskoj otvoren je 12. 06. 1982. godine, do tada nije bilo legalnog prijelaza granice prema Republici Mađarskoj u ovoj Općini pa ni u cijeloj Županiji Koprivničko-križevačkoj. Granični prijelaz u Goli pod nadležnosti je Carinske kontrole u Koprivnici. Ovaj prijez u Goli vrši putnički i robni promet. Na putničkom prijelazu Gola nalaze se sljedeće službe: policije, carine i špedicije s ukupno zaposlenih cca 15 djelatnika. Špedicija u Goli počela je s radom krajem 1999. godine i od tada se robni promet na ovom prijelazu stalno povećava, dok putnički promet na ovom prijelazu, a što je slučaj i s ostalim prijelazima u Republici Mađarskoj u stalnom je opadanju. Ovom prijelazu nedostaje veterinarska i sanitarna inspekcija, pa se stoga ne može preko ovog prijelaza prenositi roba životinjskog i biljnog porijekla.

1.1.7. ZBIRNI TABLIČNI ISKAZI OSNOVNIH PODATAKA O STANJU U PROSTORU

Tablica 12: Zbirna tablica br.1.

Općina GOLA	POVRŠINA		STANOVNICI				STANOVI (stalno stanovanje)				DOMAĆINSTVA		gustoća (st/km ²)
			Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.	Popis 2001.	
naziv naselja	(km ²)	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	
Ukupno Općina Gola	76,33	100%	3165	100%	2760	100%	1017	100%	951	100%	1051	879	36,2
Gola	8,53	11,18	1102	34,82	995	36,05	330	32,45	323	33,96	360	311	116,6
Gotalovo	9,13	11,96	478	15,10	404	14,64	154	15,14	145	15,25	164	140	44,2
Novačka	17,66	23,14	428	13,52	396	14,35	135	13,27	118	12,41	130	107	22,4
Otočka	8,35	10,94	310	9,79	247	8,95	89	8,75	85	8,94	107	76	29,6
Ždala	32,66	42,79	847	26,76	718	26,01	309	30,38	280	29,44	272	245	22,0

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

Tablica 13: Zbirna tablica br 2.

Područje općine GOLA	POVRŠINA		STANOVNICI				Gustoća naseljenosti (st/km ²)	
			Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.	Popis 2001.
	(km ²)	udio u pov. županije	broj	%	broj	%	broj	broj
OBALNO	-	-	-	-	-	-	-	-
OTOČNO	-	-	-	-	-	-	-	-
Kontinentalno granično	76,33	4,37%	3165	100%	2760	100%	41	36
OSTALO	-	-	-	-	-	-	-	-
OPĆINA (ukupno)	76,33	4,37%	3165	100%	2760	100%	41	36

1.2. PROSTORNO RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

1.2.1. ZEMLJOPISNA OBILJEŽJA

1.2.1.1. Litološka i geološka obilježja

Prostor Općine Gola položen je u rubnom dijelu panonskog prostora koji čine podravski sektor.

Podravska ravnica dio je otvorenog Panonskog prostora. U njemu se smjestila Podravina koja je dio tkz. dravske potoline. Dravska potolina nastala je u miocenu (prije 50 milijuna godina) rovovskim rasjedanjem i diferencijalnim kretanjem blokova.

To je područje najdublje depresije u “Dravskoj potolini”. Ima oblik izdužene sinklinale dinarskog pravca pružanja. Ovaj prostor predstavlja nestabilni dio šelfa miocenskog mora. Jaka sedimentacija pješćanih slojeva uvjetovana je spuštanjem dna bazena u vrijeme te sedimentacije. Pokrovni slojevi obuhvaćaju sve ostale sedimente do aluvija. Donji dio pokrovnih slojeva su pijesci, gline i šljunci, a gornji dio sastoji se od šljunka s tankim praslojcima gline. Podinski slojevi su prekambrijski i paleozojski škriljevci te mezozojski sedimenti vapnenca. Dravska potolina se početkom neogena počela spuštati. To je trajalo kroz cijeli neogen i kvartar. To je uvjetovalo uzdizanje tercijarnih slojeva i stvaranje reljefnih odnosa sličnih današnjim. Sama nizina rezultat je procesa iz pleistocena i holocena.

Za ovaj prostor značajni su rasjedi, uzduž kojih je nastalo okomito razmicanje koje je utjecalo na današnji izgled reljefa. Glavni rasjedi idu jugoistočnim rubom Kalnika i rubnim dijelom podravske nizine.

Promatrano područje pripada panonskom bazenu u kome se javljaju relativno intenzivna tektonska kretanja uz pojavu potresa i to je područja potresa jačine intenziteta V-VIII stupnja. Potresi se grupiraju uz obronke Kalnika i Bilogore. Na području Općine Gola nema značajnijih seizmoloških aktivnosti.

Zapadni dio Dravske potoline bogat je plinom.

Morfološki polje je naravnato, većim dijelom prekriveno plodnom zemljom, oranicama, a manje šumom, pašnjacima i ritovima uz korito Drave. Nadmorska visina polja varira od 120-122 m. Nositelje plina na polju Gola čine sitno do srednjezrni dobro vezani pješćenjaci s primarnom intergranularnom poznošću. Pješćenjaci pripadaju tipu litoarenita s dobro sortiranim detritusom. Najobilnije su zastupljena zrna kvarca i odlomci stijena (dolomit, čert, kvarcit, škriljavac).

Strukturnim kartama prikazana je horizontalna u vertikalna rasprostranjenost pješćanih tijela i njihovo zasićenje. Ležište nemaju jednoznačni kontinuirani razvoj u horizontalnom i vertikalnom smislu, preko cijele strukture Gola, već ovise o sedimentacijskim uvjetima unutar čela delte ili kao podvodni distribucijski kanali. Litološki vrlo su neujednačeni u svom prostiranju i podložna čestim kvalitativnim promjenama kolektorskih svojstava.

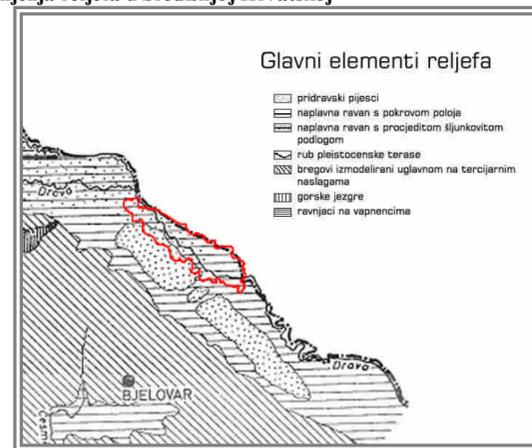
1.2.1.2. Obilježja reljefa

Na prostoru Općine Gola reljef čine samo nizine koje čine i najveću površinu Županije. Za reljef i geomorfološke osobine pograničnog područja presudan je utjecaj Drave. Riječni tokovi i nanosi obilježili su nastanak i sastav tla. Ona je posljedica pretežitog tonjenja Dravske potoline tijekom pleistocena i holocena. Čitavo područje Općine Gola nalazi se u riječnom aluvijalnom pojasu, a čine ga naplavne ravni i terasne nizine.

Aluvijalna ravan najmlađa je, jer Drava se tek u holocenu počela urezivati u svoje današnje korito, ali mijenjanje toka nastavilo se sve do danas. Reljefna energija ne prelazi 5 m/km^2 . U napuštenim dijelovima riječnog korita zaostajale su mase pijeska i šljunka tako da je ova ravan u osnovi izgrađena od njih. Oni su pokriveni eolskim ili barskim poplavnim sedimentima. Ove naslage su akumulirane u holocenu, nakon taloženja lesoidnih glinovito-pjeskovitih siltova. Sedimenti ove ravni debeli su oko 20 metara. Za vrijeme visokih vodostaja Drave došlo je do poplavlivanja, tako da je nastala muljevita podloga. Recentni barski sedimenti su nastali taloženjem glinovito-pjeskovitih siltova u močvarama koji su tamo dospjeli spiranjem, odnosno pretaložavanjem s mlađe wirmske terase. Zbog toga je mineralni sastav sedimenata ovih sličan sastavu sedimenata na mladoj terasi. Prosječna debljina ovih sedimenata je oko 1 metar.

Oblikovane su samo dvije dobro razvijene **riječne terase** (mlada i starija wirmska). Starija wirmska terasa izgrađena je od šljunka i pijeska. Njena visina varira od 125 - 160 m. To je prijelazno područje pokriveno debelim eolskim naslagama lesa i pijeska. Vertikalna energija reljefa ne prelazi 30 m/km^2 . Mlađa wirmska terasa odvojena je oštrim rasjedom nekoliko metara od starije, a građena je pretežno od lesoidno glinovito-pjeskovitog silta. Njen prijelaz prema aluvijalnoj ravni nije vidljiv jer je razoren i maskiran barskim sedimentima. Ova terasa je bila povremeno preplavljivana pa su postojali jezersko-barsko-kopneni uvjeti sedimentacije. Povlačenjem voda zaostajale su močvare u kojima se taložio glinoviti materijal. Kada se voda potpuno povukla, za vrijeme hladne i suhe klime taložen je silt (les) smeđe boje.

Kartogram 11: Glavna obilježja reljefa u Središnjoj Hrvatskoj

1.2.1.3. Hidrografska obilježja

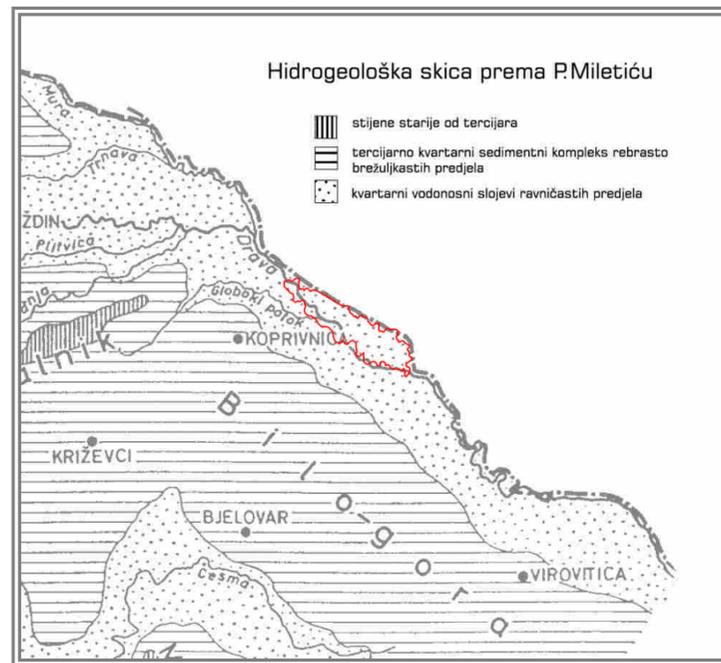
a) Podzemne vode

Prema hidrogeološkim osobinama prostor Općine Gola čine kvartarni vodonosni slojevi ravničarskih predjela: Kvartarni vodonosni slojevi ravničarskih predjela imaju velike akumulacije podzemne vode. Prostor dravske doline predstavlja najznačajniju hidrogeološku jedinicu na promatranom području. Litološka građa dravske potoline, te klimatski i hidrološki uvjeti omogućuju akumulaciju značajnih količina podzemne vode. Dravski sedimentacijski bazen čine pijesci i šljunci. Režim podzemnih voda dravske doline je posljedica klimatskih i hidroloških faktora. U pojasu uz Dravu najveći utjecaj na podzemne vode ima vodostaj Drave i to na udaljenosti 2 do 5 km od vodotoka. U široj zoni vodostaj podzemnih voda je rezultanta utjecaja oborina i evapotranspiracije, dok su vodostaji podzemnih voda uz rub aluvija posljedica meteoroloških faktora i dotoka iz masiva Bilogore. Za visokih voda Drava napaja podzemlje, a za niskih ga drenira. U prostoru dravskih aluvijalnih nanosa nalazi se nekoliko kvalitetnih vodocrpilišta: Ivanščak, Delovi i Đurđevac. Na temelju analiza podzemnih voda može se utvrditi da je njezina kvaliteta posljedica prirodnih uvjeta, a da se na nekim lokalitetima zapažaju i antropogeni utjecaji.

b) Tekuće

Prirodni element koji je posljedica geološko-morfoloških karakteristika terena su vodeni tokovi. Hidrografska mreža Općine Gola pripada dravskom slivu. Općinom Gola prolaze međudržavni vodotoci I reda u koje se ubraja rijeka Drava i potoci Ždalica i Dombo.

Kartogram 12: Hidrogeološka obilježja Središnje Hrvatske

Osnovno obilježje hidrografije je rijeka Drava. Od 64 km rijeke Drave koja ide Koprivničko-križevačkom županijom samo 4 km rijeke Drave cijelom svojom širinom pripada Općini Gola dok je ostali dio zahvaća samo njezin priobalni dio. S obzirom da se izvorište i gornji dio sliva nalazi u području Alpa, Drava ima fluvijalno-glacijalni režim toka. Najviše vode ima u razdoblju od travnja do kolovoza, a prosječno najveći mjesečni protoci javljaju se u lipnju. U ovom dijelu svoga toka ona pravi niz mrtvaja i riječnih otoka, a u lijevom i desnom zaobalju je nekoliko mrtvaja. Drava ovdje ima još uvijek značajan pad. Protok joj je brz i

izaziva jaku eroziju obale. Istovremeno joj je i akumulacija pješčano-šljunkovitih nanosa velika te se zbog toga izdiže njeno korito od okolnih terena. Drava ima mnogo pritoka od kojih je na području Općine Gola najveći rijeka Ždalica

Svi vodotoci osim rijeke Drave imaju pluvijalni (kišni) režim, s maksimalnim protocima u proljeće (ožujak-travanj). Kvaliteta vode u svim vodotocima ugrožena je zbog ispuštanja otpadnih voda i odlaganja smeća, što predstavlja opasnost za izvore pitke vode.

c) Stajaće vode

U stajaće vode ubrajaju se : jezera, bare i mrtvaje. Uslijed eksploatacije pijeska i šljunka, nastao je niz antropogenih jezera neposredno uz rijeku Dravu. Ovakvih eksploatacija na području Općine Gola bilo je više. Budući one nisu više u funkciji, a imovinsko pripadaju Općini, ona ih namjerava urediti u sportsko rekreacione površine za ribolov i ostale vodene sportove.

Mrtvaje su nekadašnja korita rijeke Drave. Od bara na području Općine Gola nalaze se: Čambina i Ješkovo.

1.2.1.4. Klimatska obilježja

Za analizu klimatskih prilika na području Općine Gola korišteni su podaci za meteorološku postaju Koprivnica (razdoblje 1966.-1995.g.).

Prema Köppenu ovo područje nosi oznaku **Cfwbx**". Oznaka **C** označava toplu, umjereno kišnu klimu. Oborine su u ovom tipu klime podjednako raspoređene tijekom čitave godine (oznaka **f**) uz to da manje količine padnu u hladnom dijelu godine (**w**). Glede najtoplijeg mjeseca (srednja mjesečna temperatura zraka je ispod 22°C) oznaci klime se dodaje slovo **b**, a budući da tijekom godine postoje dva izražena maksimuma oborina (rano ljeto i kasna jesen), na kraju klimatske formule dodaje se slovo **x**".

U biometeorologiji je od posebne važnosti trenutak kada srednja dnevna temperatura prelazi određene vrijednosti i koje je to razdoblje u godini kad ona ne pada ispod te vrijednosti. Ti se granični datumi početka i svršetka razdoblja s određenom srednjom temperaturom zovu temperaturni pragovi. Interesantni su temperaturni pragovi od 5°, 10° i 15°C jer se kod tih temperatura u fenologiji biljnih vrsta događaju prekretnice u početku rasta, rastežnja, kulminacije itd.

Tablica 14: Srednja mjesečna i godišnja temperatura zraka

MJESECI MET. POSTAJA	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Prosjek
	°C												
Koprivnica	-0,3	1,9	6,1	10,6	15,5	18,5	20,4	19,5	15,7	10,3	4,9	1,1	10,4

Tablica 15: Apsolutne maksimalne i minimalne temperature zraka

MJESECI MET. POSTAJA	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Prosjek
	°C												
Koprivnica	17,3	19,5	26,2	29,5	32,1	36,4	38,4	35,0	33,0	28,0	23,6	21,4	max. 38,4
	-23,5	-23,1	-19,0	-2,8	-0,8	2,0	6,7	4,4	-1,1	-6,5	-16,1	-20,2	min. - 23,5

Tablica 16: Apsolutne mjesečne i godišnje amplitude temperature zraka

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

MJESECI	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Godišnje amplitude
MET. POSTAJA	°C												
Koprivnica	40,8	42,6	45,2	32,3	32,9	34,4	31,7	30,6	34,1	34,5	39,7	41,6	61,9

Tablica 17: Srednji mjesečni i godišnji broj dana sa snijegom na tlu > 1,0 cm

MJESECI	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ukupno
MET. POSTAJA	broj dana												
Koprivnica	15	10	4								3	9	41

Tablica 18: Srednji mjesečni i godišnji broj hladnih (h), studenih (s) i ledenih (l) dana

MJESECI	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Prosjeak
MET. POSTAJA	broj dana												
Koprivnica	23	17	10	1						2	10	20	83 (h)
	8	3	1								1	5	18 (s)
	3	2	1									1	7 (l)

Tablica 19: Srednja mjesečna i godišnja količina oborina

MJESECI	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ukupno
MET. POSTAJA	mm												
Koprivnica	49	52	52	64	73	92	84	87	77	73	83	69	854

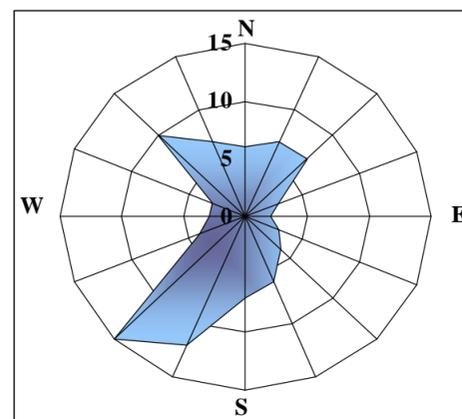
Tablica 20: Srednji mjesečni i godišnji broj dana s mrazom

MJESECI	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ukupno
MET. POSTAJA	broj dana												
Koprivnica	9	8	6	1	1				1	3	6	10	45

Tablica 21: Postotak zastupljenosti vjetrova

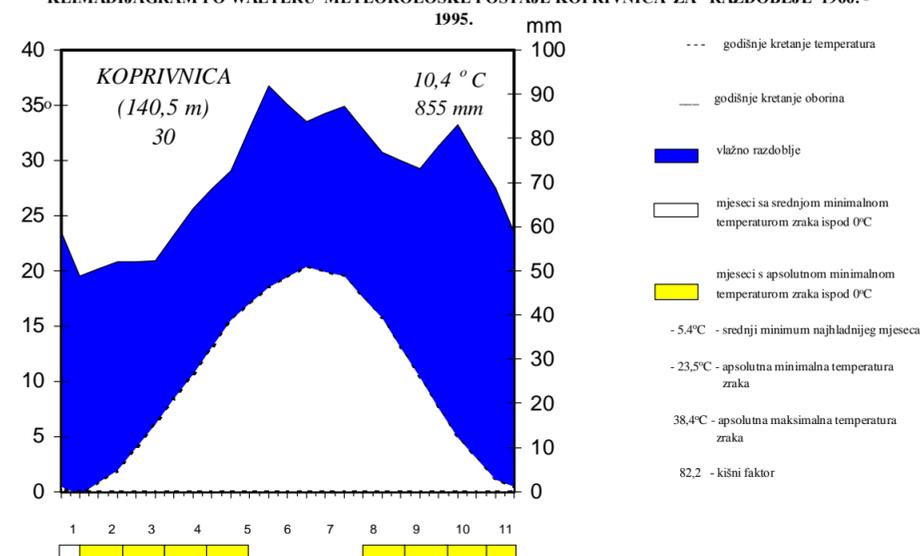
METEOROLOŠKA POSTAJA	Zastupljenost vjetra iz smjera:															
	N	NNE	NE	ENE	E	ESE	SE	SSE	S	SSW	SW	WSW	W	WNW	NW	NNW
Koprivnica	6	7	7	3	2	3	4	6	7	12	15	4	3	3	10	7

Grafikon 19: Ruža vjetrova za meteorološku postaju Koprivnica

Grafikon 20: Klimadijagram meteorološke postaje Koprivnica

KLIMADIJAGRAM PO WALTERU METEOROLOŠKE POSTAJE KOPRIVNICA ZA RAZDOBLJE 1966. - 1995.

1.2.2. OSNOVNE KATEGORIJE KORIŠTENJA ZEMLJIŠTA

Općina Gola ima površinu od 76,33 km², od čega najviše otpada na poljoprivredne i šumske površine. Općina Gola ima 4 katastarske općine (k.o.):

- k.o. Gola
- k.o. Ždala
- k.o. Gotalovo
- k.o. Novačka

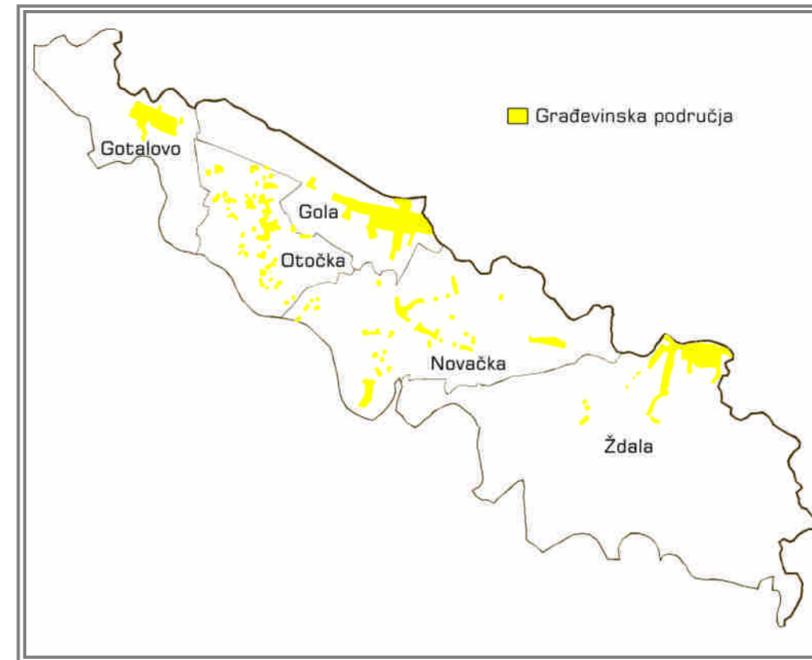
**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

Tablica 22: Kategorije korištenja zemljišta

	poljoprivredne površine	šume	vode	ostale površine
Površina (km ²)	36,23	32,62	4,21	3,27
%	47,46	42,73	5,52	4,29

S obzirom na demografska kretanja i gospodarski razvitak postojeća građevna područja po postojećim prostornim planovima su prevelike površine i potrebno ih je revidirati. Građevinska područja predimenzionirana su jer sva naselja u Općini Gola bilježe pad broja stanovnika. U mnogim dijelovima naselja gustoća naseljenosti iznosi ispod 10 stanovnika po hektaru građevinskog zemljišta, što bi trebao biti pokazatelj neracionalnosti korištenja zemljišta. Najveći problem koji treba spriječiti je širenje naselja duž prometnica na račun poljoprivrednog zemljišta.

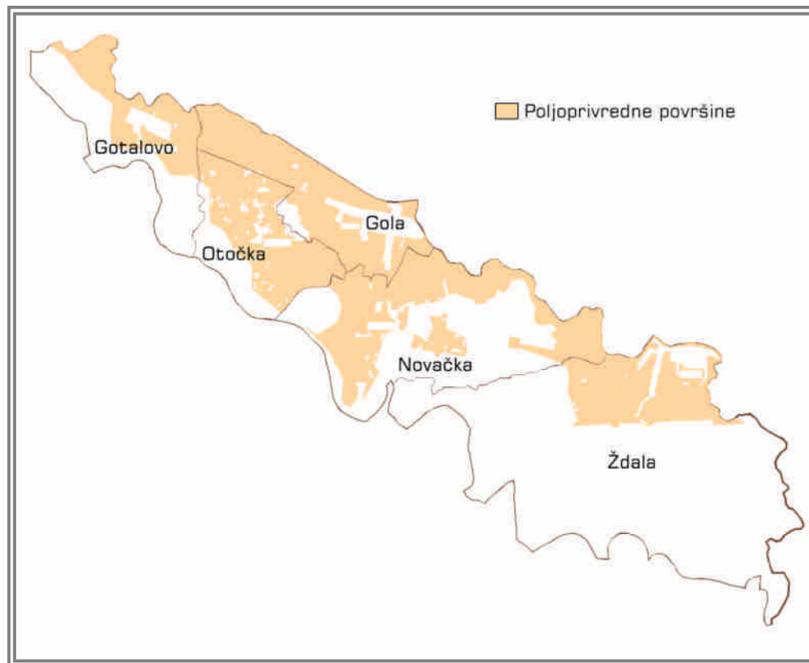
Kartogram 13: Građevinska područja

Poljoprivredne površine zauzimaju 36,23 km², odnosno 47,46 % teritorija. Općina Gola proteže se na nizinskom pridravskom dijelu gdje je najkvalitetnije zemljište. Te poljoprivredne površine su srednje pogodne za poljoprivredu. Pod poljoprivrednim zemljištem podrazumijevaju se obradive površine i pašnjaci, ribnjaci, trstici i bare. Obradive površine su: oranice i vrtovi, voćnjaci, vinogradi i livade.

Na području Općine Gola do sada nisu provedene hidromelioracije i komasacije.

Kartogram 14: Poljoprivredne površine

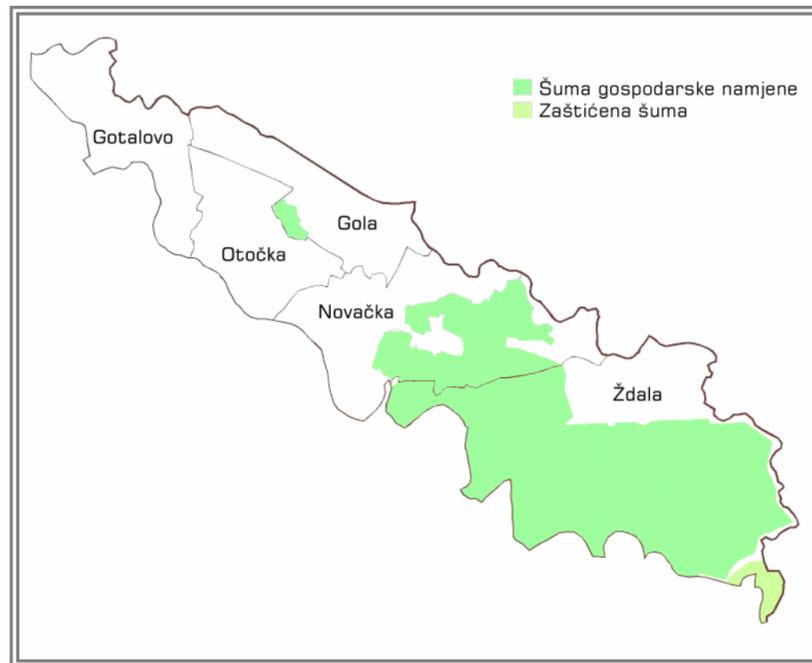

Zemljišta na kojima se vrši eksploatacija plina i nafte pripadaju poljoprivrednim površinama jer bušotine i prateći uređaji nisu trajna namjena prostora. Po Ininim postrojenjem na području Općine Gola nalazi se 8,88 ha (u te površine uključena su sva postrojenja, prateći objekti i industrijski krugovi). U svrhu njihove dostupnosti izgrađeni su pristupi odnosno nove prometnice, a postojeće su poboljšane. Površine na kojima se vrši eksploatacija pijeska i šljunka u konačnici su namijenjene za ribarstvo ili u sportsko-rekreacijske svrhe što znači da se na njima više ne vrši eksploatacija.

Šume Općine Gola zauzimaju površinu od 32,61 km² (43% površine Općine) i čine 5,7 % šuma u Koprivničko-križevačkoj županiji. Na prostoru općine Gola nalaze se u najvećoj mjeri gospodarske šume. Od šuma s posebnom namjenom postoji jedino priznata sjemenska sastojina hrasta lužnjaka u šumskom predjelu Telek, gospodarske jedinice Repaš-Gabajeva Greda (odsjeci 34h i 35a) s površinom 72,83 ha.

Površine pod vodom (vodotoci, jezera, bare, mrtvaje i sl.) zauzimaju 4,21 km² (5,52 % ukupne površine). Najveću površinu zauzima korito i meandri rijeke Drave. Poljoprivredno zemljište, šume i vode predstavljaju razvojni potencijal koji treba valorizirati u skladu s održivim razvitkom. Na 100 ha poljoprivrednih površina dolazi 76 stanovnika i na 100 ha šuma 84 stanovnika, a što je znatno manje od Županijskog broja , gdje na 100 ha poljoprivrednog dolazi 126 stanovnika, a na 100 ha šumskog zemljišta dolazi 129 stanovnika. Za efikasnije korištenje zemljišta prepreku čine usitnjeni posjedi i parcele.

Kartogram 15:Šumske površine

1.2.3. PODRUČJA PRETEŽITIH DJELATNOSTI U ODNOSU NA PRIRODNE I DRUGE RESURSE

1.2.3.1. Poljoprivreda- agrarna struktura

Najznačajniji prirodni resurs Općine Gola je poljoprivreda . Ova općina je poljoprivredni kraj. Dio je panonske regije, a spada u prekodravsku mikroregionalnu cjelinu.

Fotografija poljoprivredne površine

Prekodravlje je područje s intenzivnom poljoprivrednom proizvodnjom. Poljoprivreda je djelatnost iz koje 88 % domaćinstava ostvaruje pretežne ili djelomične prihode, samo 12 % kućanstva nema zemlju. Dok se ne učini Upisnik poljoprivrednih gospodarstva koji će se po prvi puta obaviti ove godine i dalje će se ažurirati koncem svake godine, nema pravih pokazatelja poljoprivrednih gospodarstva. U zapisnik neće ući

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAŽIŠTA

sva gospodarstva već samo ona koja imaju uvjete s obzirom na količinu zemlje i broj stoke, te ona koja smatraju da im je to isplativo s obzirom da je Upisnik povezan sa PDV om. Upisom u Upisnik poljoprivredna gospodarstva dobivat će poticaje i ostale potpore za razvoj komercijalnih gospodarstva. Očekuje se da će najveći broj gospodarstva iz ovog kraja ući u Upisnik prije svega zbog proizvodnje mlijeka, gdje su poticaji primamljivi. Do točnijih podataka koji se očekuju nakon upisa u Upisnik poljoprivrednog gospodarstva, koristit ćemo podatke iz popisa stanovništva.

Tablica 23: Kućanstva prema ukupnoj raspoloživoj površini zemljišta i prema vrsti poljoprivredne proizvodnje

Općina Gola	Broj kućanstava	Broj kućanstava prema vrsti poljoprivredne proizvodnje					
		uzgoj žitarica, industrijskog bilja i krmnog bilja	uzgoj povrća, cvijeća, ukrasnog bilja, sjemenja i sadnog materijala	uzgoj voća, grožđa i maslina	uzgoj puževa, kunića, fazana, činčila i dr.	uzgoj riba	uzgoj i iskorištavanje šuma
Ukupno	879	601	593	489	37	-	324
bez zemlje	109	9	15	10	-	-	7
do 0,10 ha	12	1	7	5	-	-	1
0,11 do 0,50 ha	105	7	40	30	3	-	6
0,51 do 1,00 ha	38	16	23	16	-	-	3
1,01 do 3,00 ha	169	136	119	85	5	-	48
3,01 do 5,00 ha	169	162	134	116	4	-	81
5,01 do 8,00 ha	152	149	140	120	11	-	95
8,01 do 10,00 ha	62	61	59	56	8	-	47
preko 10,00 ha	63	60	56	51	6	-	36

Izvor: Popis stanovništva 2001. godine

Iako je poljoprivreda u Koprivničko-križevačkoj županiji djelatnost koja posluje na granici rentabilnosti, ova domaćinstva se i dalje bave isključivo poljoprivredom. Gotovo svi poljoprivredni proizvođači na ovom području uzgajaju osnovne žitarice: pšenicu, ječam kukuruz i sl. Nešto manje bave se uzgojem povrća. Od ukupno 36,23 km² poljoprivrednih površina najviše otpada na oranice 25,95 km² ili 72% ukupnog poljoprivrednog zemljišta, a zatim na livade 8,10 km² ili 22%. Na voćnjake otpada samo 0,42 km² ili 1% poljoprivrednog zemljišta.

Primarna proizvodnja u ratarstvu ili stočarstvu ujedno je i vlastita sirovina.

U vlasništvu države i poslovnih subjekata je 38,90 km² ili 50% poljoprivrednih površina, a od ukupno 15% neplodnih površina, 62% je u njihovom vlasništvu. Rascjepkanost i usitnjavanje posjeda i dalje se nastavlja što je posljedica shvaćanja poljoprivrede kao dopunskog izvora prihoda za domaćinstva. Takav usitnjeni posjed nije konkurentan u proizvodnji žitarica koje se najviše siju, već se može koristiti za intenzivnu povrćarku proizvodnju.

Od ratarskih kultura u posljednjih desetak godina u proizvodnji su bile zastupljene sljedeće kulture: kukuruz, pšenica, ječam, krumpir, šećerna repa, uljana repica, soja, suncokret i druge ratarske kulture sijane na manjim površinama. Na usitnjenim površinama na kojima nije moguće koristiti mehanizaciju i suvremenu tehniku pa su i prinosi niski. Kukuruz se sije na 44% obradivih površina, a prinosi su ispod prosjeka Republike Hrvatske. Površine pod kukuruzom su prevelike, jer niti stočni fond, niti preradbeni kapaciteti i mogućnosti plasmana nisu u skladu s proizvodnjom.

Površine pod prirodnim travnjacima dovoljne su za intenzivnu stočarsku proizvodnju, iako su niski prinosi sijena. Najkvalitetnijih travnjaka je malo jer se često preoravaju u oranice ili se koriste za gradnju različitih

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

objekata uz prometnice. Na travnjacima s nižom n/v zbog tipa tla i nemogućnosti odstranjivanja suvišne vode onemogućen je razvoj kvalitetnijih biljnih vrsta, a time i uspješnog provođenja mjera agrotehnike. Općina Gola je područje s dominantnom stočarskom proizvodnjom. Svrha držanja i uzgoja goveda u funkciji je proizvodnje mlijeka, mesa i pomlatka. Broj krava opada, proizvodnja mlijeka je u stalnom porastu. Svinjogojstvo bilježi također pad proizvodnje, a meso je nedovoljno kvalitetno. Peradarstvo stagnira. Sve više je prisutno kozarstvo i ovčarstvo, a najveći problem proizvođača je neorganizirano tržište.

Tablica 24: Vlasnička struktura obradivih i neobradivih površina

(km ²)	Društveni	Privatni	Ukupno
Gola + Otočka			
<i>Plodna</i>	1,017988	15,159969	16,177957
<i>Neplodna</i>	1,906143	1,565536	3,471679
UKUPNO	2,924131	16,725505	19,649636
Gotalovo			
<i>Plodna</i>	0,19004	6,213378	6,403418
<i>Neplodna</i>	2,047607	0,641323	2,68893
UKUPNO	2,237647	6,854701	9,092348
Novačka			
<i>Plodna</i>	6,540979	7,848894	14,389873
<i>Neplodna</i>	0,619744	0,755151	1,374895
UKUPNO	7,160723	8,604045	15,764768
Ždala			
<i>Plodna</i>	25,351432	6,383424	31,734856
<i>Neplodna</i>	1,22541	0,54451	1,76992
UKUPNO	26,576842	6,927934	33,504776
Općina GOLA UKUPNO	38,90	39,11	78,01
	UKUPNO: Općina GOLA		78,01

Plodna (oronica, voćnjak, vinograd, livada, pašnjak, šuma)

Neplodna (zgrade i dvorišta, zemljište pod zgradama, dvorište, ceste i putevi, vode i ostala zemljišta)

Izvor: Ured za katastarsko-geodetske poslove Koprivničko-križevačke županije
(Podaci su izvađeni po katastarskim općinama, stoga se njihov zbroj razlikuju od površine naselja)

Povrtna proizvodnja većinom se obavlja na obiteljskim gospodarstvima (95 %), proizvodnja je tek dopunski izvor prihoda, a tržište je neorganizirano. Gotovo polovica povrtne proizvodnje otpada na krumpir. U Prekodravlju prevladava proizvodnja graha.

Općina Gola ima i izvrsne agroekološke uvjete za razvoj voćarstva. Većinom su to voćnjaci na okućnici, s lošim sortnim sastavom. U novije vrijeme javljaju se privatni proizvođači s novim kvalitetnim nasadima i u ravničarskom dijelu prostora. Problem voćara su visoke premije osiguranja (učestale elementarne nepogode) i nesređene prilike plasmana voća.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

Tablica 25: Poljoprivredna površina (ha) po kategorijama i načinu korištenja u 2002. godini

	Poljoprivredna površina	Obradiva površina (ha)				
		Ukupno	Oranice i vrtovi	Voćnjak	Vinograd	Livada
Obiteljska gospodarstva	6879	3439	2624	43	2,9	768
Poslovni subjekti i državno vlasništvo	384	192	57	0,7	0	133
Ukupno	3631	3631	2682	44	2,9	901

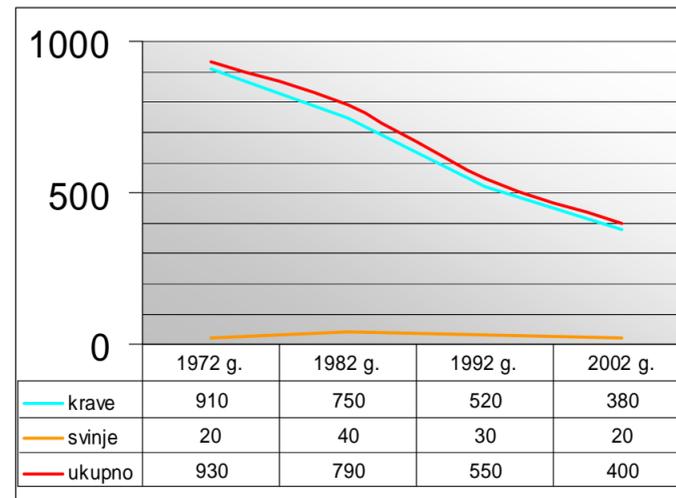
Izvor: Ured za katastarsko-geodetske poslove Koprivničko-križevačke županije

Klimatski i ekološki uvjeti za poljoprivrednu proizvodnju su pogodni ali tijekom godine javljaju se neke nepogodnosti. Velike štete svake godine prouzroče oborinske vode koje se dulje vrijeme zadržavaju na tlu zbog neefikasno riješene odvodnje oborinskih voda. Poljoprivreda je s druge strane jedan od najvećih ekoloških onečišćivača. Upotreba pesticida i ispuštanje otpadnih voda u kanale s poljoprivrednih imanja najveća je opasnost za podzemne vode.

1.2.3.2. Stočarstvo

Stočarstvo i stočarska proizvodnja je u Općini Gola uz agrarnu strukturu najvažnija poljodjelska grana. 50 % domaćinstva Općine Gola bavi se stočarstvom. Vrlo je malo domaćinstva koja se bave samo isključivo jednom proizvodnjom npr. svinjogojstvom. Velika većina su još uvijek mješovita proizvodnja.

Tablica 26: Broj domaćinstva koja se bave stočarstvom na području Općine Gola

Izvor: Veterinarska stanica Gola

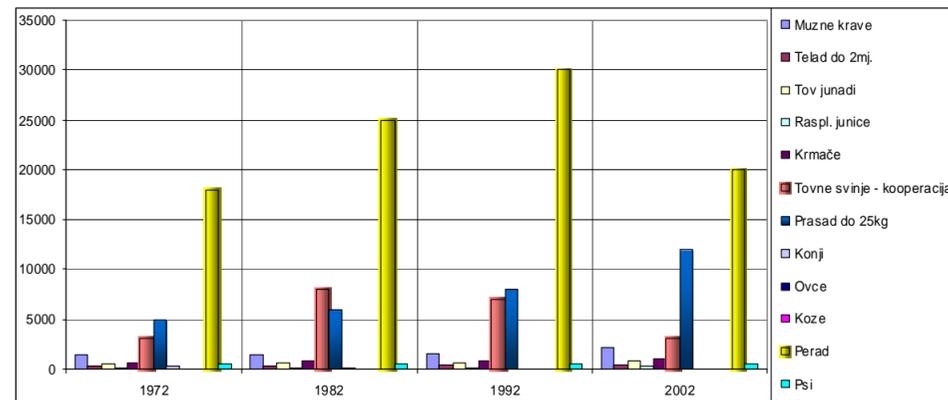
U stočarstvu Općine Gola prioritetnu ulogu ima govedarstvo i proizvodnja mlijeka i mesa, te iza toga svinjogojstvo. To potvrđuju podaci o broju stoke i proizvodnji koji su iznad državnog prosjeka.

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

Tablica 27:Stočarski fond Općine Gola

godina	Muzne krave	Telad do 2mj.	Tov junadi	Raspl. junice	Krmače	Tovne svinje - kooperacija	Prasad do 25kg	Konji	Ovce	Koze	Perad	Psi
1972	1350	280	520	80	650	3000	5000	310	10	0	18000	550
1982	1450	305	580	100	780	8000	6000	85	20	0	25000	550
1992	1550	320	700	120	810	7000	8000	10	50	20	30000	550
2002	2200	380	820	200	1030	3000	12000	5	10	5	20000	550

Grafikon 21:Stočarski fond Općine Gola

Izvor: Veterinarska stanica Gola

Tablica 28:Ukupan broj stoke, peradi i košnica pčela

Općina Gola	Ukupan broj stoke, peradi i košnica pčela						
	broj konja	broj mazgi, mula i magaraca	broj goveda	broj ovaca i koza	broj svinja	broj peradi	broj košnica pčela
Ukupno	4	0	4.444	148	3.546	14.332	9
bez zemlje	0	0	77	1	49	228	0
do 0,10 ha	0	0	0	0	102	43	0
0,11 do 0,50 ha	0	0	18	16	66	711	0
0,51 do 1,00 ha	0	0	6	4	56	424	0
1,01 do 3,00 ha	2	0	216	20	324	2.161	0
3,01 do 5,00 ha	0	0	723	47	640	3.101	0
5,01 do 8,00 ha	1	0	1.386	27	1.093	3.819	7
8,01 do 10,00 ha	0	0	809	11	534	1.657	0
preko 10,00 ha	1	0	1.209	22	682	2.188	2
preko 10,00 ha	0	0	345	115	125	497	100

Izvor: Popis stanovništva 2001. godine

Iz tablice je vidljivo da se u ovom kraju ljudi najviše bave uzgojem muznih krava i tovom junadi. Broj grla povećava se konstantno svake godine iako se broj stanovnika i poljoprivrednog gospodarstva smanjuje. Ovo se jedino ne može reći za konje čiji broj počinje sa opadanjem 1972. godine, kada se pojavljuje poljoprivredna mehanizacija i zamjenjuje životinjsku radnu snagu na poljima. Njih danas na ovom

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAŽIŠTA

prostoru imamo tek 4 zabilježeni u veterinarskoj službi, isto je i sa kozama koje ljudi u ovom kraju uzgajaju samo iz hobija.

govedarstvo

Oko 85 % muznih krava je simentalne pasmine . To je mesno-mliječna pasmina goveda koja ima vrlo kvalitetno meso (baby-beef) i relativno visoku proizvodnju mlijeka (sa prosječnom proizvodnjom mlijeka od 3.000- 4.500 litara godišnje). Pod selekcijom je danas 63 % krava što je visok prosjek s obzirom na ostale općine. Tu se nalazi i 25 bikonskih majki, a to su vrlo vrijedne krave od kojih se muška telad izabire za najbolje rasplodne bikove. Broj krava naglo je porastao od 1991. 1995. zbog stečaja firme “Avard” , gdje je bilo zaposleno cca 400 ljudi koji su tada ostali bez posla. Budući ovo područje nema neobrađivih površina i jako malo pašnjaka, 99 % krava se drži na vezu u stajama i hrani sjenom. Prosječna težina ovih krava je preko 700 kg.

Telad se ne prodaje već se tovi na težinu od 550 kg i više, a dio teladi za tov se kupuje i u susjednim općinama.

svinjogojstvo

Svinjogojstvo je nešto manje razvijeno u ovom kraju od govedarstva. Do 1991.godine kooperativni tov je bio vrlo zastupljen pa se godišnje tovalo 6.000-10.000 svinja teških do 100 kg. Tovi se većinom za vlastite potrebe . Broj proizvedene prasadi po krmači nije zadovoljavajući (oko 12-13 prasadi) godišnje, jer se ljudi ovog kraja ne bave toliko svinjogojstvom kao govedarstvom.

perad

Perad se uzgaja samo za vlastite potrebe u vlastitom domaćinstvu. Najviše se uzgajaju kokoši i pilići, a manje pure, patke i guske.

Tablica 29:Godišnja proizvodnja za tržište

1	Mlijeko	cca	6.000.000 litara
2	Tovna junad	cca	2100 komada težine 550-600 kg
3	Rasplodne junice	cca	200 komada
4	Prasad za tov (25 kg)	cca	12.000 komada
5	Telad za klanje	cca	100 komada
6	Svinje tovne (100 kg)	cca	500 komada
7	Svinje tovne (100 kg)	cca	3000 komada

Izvor: Veterinarska stanica Gola

1.2.3.3. Šumarstvo

Općina Gola kao drugi najznačajniji prirodni resurs posjeduje velika područja bogata šumom. Ovo je područje bogato šumom oduvijek imalo vrlo značajnu gospodarsku vrijednost, te vrlo dugu i uspješnu tradiciju. Osnivanjem Đurđevačke imovne općine 1874. godine, započinje u ovom dijelu Hrvatske organizirana briga o gospodarenju šumama i razvoju šumarstva. U proteklih 120 godina, iako je šumarstvo ovog područja prošlo kroz brojne transformacije i reorganizacije, šumari su neprestano vodili brigu o šumama. Po očuvanosti i kvaliteti drvne mase te ekološkom stanju šume Koprivničko-križevačke županije spadaju među najljepše sastojine u Hrvatskoj.

Područje Općine Gola relativno je dobro pokriveno šumskim površinama, koje tijekom vremena znatno ne mijenjaju svoju veličinu. Većina šuma u ovoj Općini nalazi se pod državnom upravom. Veći kompleks državnih šuma i šumskog zemljišta nalaze se jugoistočnom dijelu Općine (3261,86 ha). Uz lijevu obalu rijeke Drave, na sjeverozapadnom rubu prostora Općine Gola, nalazi se pojas privatnih šuma.

Od šumskih zajednica u ovoj Općini se nalaze:

“PROSTOR” d.o.o za inženjering, trgovinu i usluge, Bjelovar

1. šuma hrasta lužnjaka i običnoga graba, tipična i s bukvom,
2. šuma hrasta lužnjaka i velike žutilovke,
3. šuma poljskog jasena s kasnim drijemovcem,
4. šuma crne johe s trušnjikom,
5. šuma bijele vrbe i crne topole,
6. umjetno podignute sastojine.

U šumama na području Općine nalaze se i introducirane alohtone crnogorične vrste. To su: obična smreka (*Picea abies*), američki borovac (*Pinus strobus*), obični bor (*Pinus sylvestris*) i duglazija (*Pseudotsuga menziesii*).

Blizina rijeke Drave i visina podzemne vode glavni su čimbenik u pridolasku određene šumske zajednice. Tako najniže terene uz vodotoke nastanjuju vrbe i topole, dok više terene (grede) zauzimaju hrastove šume s grabom.

Gospodarenje šumama i šumskim zemljištem je djelatnost od posebnog društvenog interesa koja se realizira na način propisan Zakonom o šumama. Tim Zakonom utvrđeno je da šumskim prostorom u RH gospodari (upravlja) trgovačko društvo „Hrvatske šume” d.o.o. Zagreb, kroz Uprave šuma i Šumarije. Granice nadležnosti tih nižih organizacijskih jedinica ne podudaraju se s granicama općina i županija. Za područje općine Gola državnim šumama gospodari šumarija Repaš, kao sastavni dio Uprave šuma Koprivnica. Šume su unutar prostora jedne šumarije podijeljene na gospodarske jedinice pa su tako sve državne šume promatranog područja dio gospodarske jedinice „Repaš – Gabajeva Greda“. Ukupna površina državnih šuma na prostoru općine Gola iznosi 3261,86 ha i one čine uglavnom neprekinuti kompleks u jugoistočnom dijelu općine. Privatne šume zauzimaju prostor neposredno uz tok rijeke Drave i njihova površina iznosi oko 200 ha. Zbog neažurnog stanja katastra te nepostojanja Programa za gospodarenje, točnu površinu privatnih šuma bez terenskih uviđaja ili daljinskih istraživanja nije moguće utvrditi.

S obzirom da šume predstavljaju važan obnovljivi prirodni resurs o kojem treba posebno voditi računa, u gospodarenju je nužno u ovisnosti od obujma sječe, obavljati obnovu šuma: prirodnom obnovom (oplođnim sječama) ili putem umjetnog pošumljavanja (neobrasla šumska zemljišta), kvalitetnim sadnim materijalom prema preporukama dobivenim istraživanjima šumarske struke.

Aktivnosti koje definiraju pojam gospodarenja šumama i koje se obvezno moraju provoditi su mjere uzgoja i zaštite.

Fotografije šume u ŽDALI

Iskaz površina šuma i šumskog zemljišta

Dva su oblika vlasništva nad šumama promatranog područja: državno i privatno. Svim državnim šumama u Republici Hrvatskoj gospodare „Hrvatske šume“ d.o.o. kroz Uprave šuma i Šumarije. Granice nadležnosti tih nižih organizacijskih jedinica ne podudaraju se s granicama općina i županija. Za područje općine Gola državnim šumama gospodari šumarija Repaš, kao sastavni dio Uprave šuma Koprivnica. Šume su unutar prostora jedne šumarije podijeljene na gospodarske jedinice pa su tako sve državne šume promatranog područja dio gospodarske jedinice „Repaš – Gabajeva Greda“. Ukupna površina državnih šuma na prostoru

općine Gola iznosi 3261,86 ha i one čine uglavnom neprekinuti kompleks u jugoistočnom dijelu općine. Privatne šume zauzimaju prostor neposredno uz tok rijeke Drave u sjeverozapadnom dijelu općine njihova površina iznosi oko 200 ha. Zbog neažurnog stanja katastra te nepostojanja Programa za gospodarenje, točnu površinu privatnih šuma bez terenskih uvidaja ili daljinskih istraživanja nije moguće utvrditi.

Tablica 30: Stanje površina državnih šuma 2001.g.

GODINA	OBRASLO	NEOBRASLO		NEPLODNO	UKUPNO
		Proizvodno	Neproizvodno		
		ha			
2001.	2945,17	98,35	146,93	71,41	3261,86

Izvor: Uprava šuma Koprivnica

Tla šumskih površina

oborinskih odnosa. S obzirom na činjenicu da su ekspozicije i nagibi terena zanemarivi, kao i za njih vezana preraspodjela oborina, procesi u tlu imaju specifičan karakter, a od osobite je važnosti neposredna blizina i oscilacije podzemne vode. Uz to, zagrijavanje, kao i biotski čimbenici, bitno utječu na sve važne procese u stvaranju i razvoju tla.

Veći dio šumskih tala promatranog područja pripada odjelu hidromorfni tala jer se radi isključivo o nizinskom terenu za čiji je vodni režim karakteristično vlaženje putem atmosferskih taloga, podzemne i poplavne vode, uz značajnije zadržavanje vode koje uvjetuje pojavu redukcijskih procesa. Tu se prvenstveno radi o dva karakteristična tipa tla:

- Močvarno glejno tlo (euglej)
- Aluvijalno tlo (fluvisol)

Močvarno glejno tlo (euglej)

Močvarno glejno tlo dijeli se na tri podtipa: hipoglej, epiglej, amfiglej. Pojava i nastanak hipogleja uvjetovana je suficitnim vlaženjem podzemnom vodom, epigleja gornjom vodom, a amfigleja i gornjom i podzemnom vodom.

Hipoglej je najzastupljenije tlo na području gospodarske jedinice „Repaš – Gabajeva Greda“. Odlikuje ga vlaženje podzemnom vodom, pretežno u donjim dijelovima profila. U površinskom horizontu ovo je tlo dobro opskrbljeno hranjivima i humusom. Visina podzemne vode uvjetuje pridolazak vrste drveća, odnosno šumskih zajednica, pa na hipogleju nalazimo zajednice od poljskog jasena s kasnim drijemovcem do šume hrasta lužnjaka i običnoga graba. Limitirajući čimbenik za produktivnost hipogleja je dubina aktivnog dijela tla do šljunka. Na plitkim se tlima tako nalaze slabije lužnjakove sastojine, dok na dubokim i vrlo dubokim dolaze one prvog boniteta.

Epiglej je slabo zastupljen podtip tla na ovom području. Nešto više ima ga u predjelima koji su u prošlosti češće bili izloženi poplavama. Danas je to tlo najvećim dijelom u regresiji, jer izostaje dodatna površinska voda.

Amfiglej je zastupljen u depresijama i starim zabarenim koritima rijeke Drave koje nalazimo u šumi Repaš. Karakterizira ga vlaženje i gornjom i donjom vodom. Na takvom tlu dolaze sastojine crne johe s trušnjikom i šume poljskog jasena s kasnim drijemovcem (predjel Jagerov kut).

Aluvijalno tlo (fluvisol)

Fluvisol zauzima uže zone oko riječnih tokova i njegova geneza i svojstva su uvjetovana hidrološkim režimom rijeke i prirodom materijala koji se taloži. Fluvisol pripada nerazvijenim hidromorfni tlima i predstavlja recentne riječne nanose. Proces i pedogeneze su slabo izraženi zbog mladosti tla ili zbog toga što sedimentacija prevladava pedogenezu..

Ekološkogospodarski tipovi šuma

Izraz ekološko gospodarski tip (u daljnjem tekstu EGT) podrazumijeva određene površine šume i šumskog zemljišta sa sličnim ekološkim i gospodarskim značajkama o kojima ovisi normalan način gospodarenja (Pravilnik). Iz toga proizlazi da bi određivanje tipova šuma imalo za cilj ustanoviti najpovoljniji uzgojni oblik, ophodnju, promjer sječive zrelosti, normalnu proizvodnju, kao i ostale optimalne uzgojne faktore, a sve u svrhu potrajnog gospodarenja i što veće i kvalitetnije proizvodnje drvene mase (racionalno gospodarenje šumama).

Na prostoru općine Gola evidentirano je šest EGT-a šuma:

II – G – 10

II – G – 20

II – G – 22

II – G – 30

II – G – 40

II – G – 51

U oznaci EGT-a simboli imaju sljedeće značenje:

- rimski broj II označava područje (Panonsko),
- veliko slovo abecede označava zonu vrste drveća (G – zona hrasta lužnjaka i poljskog jasena),
- arapski broj označava broj tipa.

Namjena šuma

Prema zakonu o šumama šume se prema namjeni dijele na:

- gospodarske,
- šume s posebnom namjenom,
- zaštitne.

Na prostoru općine Gola nalaze se u najvećoj mjeri gospodarske šume. Od šuma s posebnom namjenom postoji jedino priznata sjemenska sastojina hrasta lužnjaka u šumskom predjelu Telek, gospodarske jedinice Repaš-Gabajeva Greda (odsjeci 34h i 35a) s površinom 72,83 ha.

1.2.3.4. Vodni resursi

a) Vodotoci

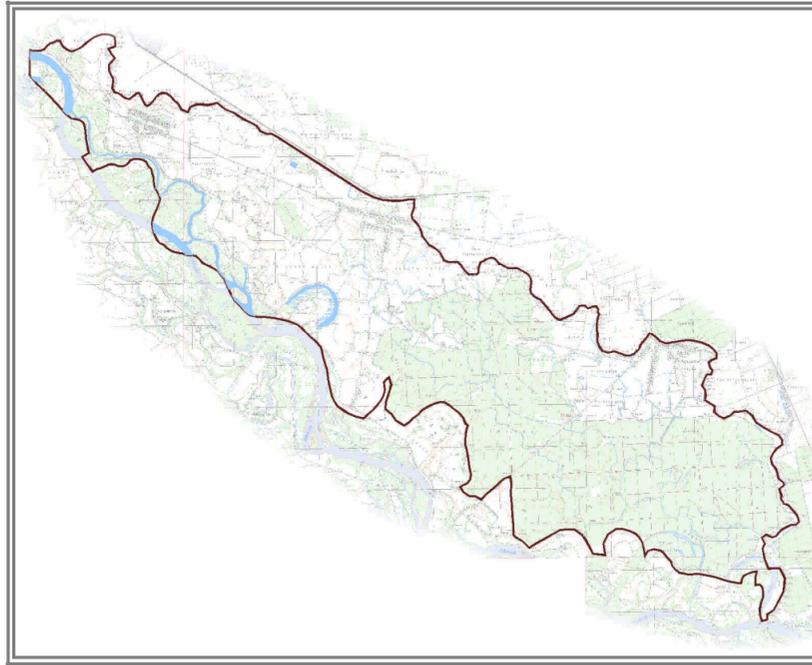
Rijeka Drava s pritocima

Drava koja prati Općinu Gola po njezinoj cijeloj južnoj i zapadnoj granici je dominantan vodotok na području Županije te je recipijent mreži vodotoka koja je razvijenija na desnoj obali. Općina Gola je njezina lijeva obala. U Općini Gola nalaze se njezini pritoci Ždalice i Dombo koji poslije Čambine utječu u Dravu kao vodotoci I kategorije. Osim ovih vodotoka na području Općine Gola nalaze se i manji vodotoci III i IV kategorije koje održavaju općine, neki od njih gotovo nemaju vode, a li se njihova korita moraju čuvati i održavati radi oborinskih voda koji se u njih sljevaju iz putnih jarka. Na objema obalama u zoni prinudne inundacije nalazi se znatan broj rukavca, tj. bivših meandara Drave i pritoka: Rukavci su povremeno plavljeni i sadržavaju stajaću vodu, a pojedini od njih povremeno su aktivni i čine prave vodotoke. Dva bivša meandra Drave : Čambina i Ješkovo.

Za manje vodotoke i njihovo održavanje nadležna je “Bistra” Đurđevac.

Ovi vodotoci su tipično nizinski.

Kartogram 16: Rijeka Drava s pritocima

Drava

Ukupna dužina kanala u Dravskom porječju na području Općine Gola iznosi cca 4 km.

Vodni režim Drave je fluvio-glacijalni sa najvećim vodostajem i protocima u svibnju i lipnju, a najnižim u siječnju i veljači. Prirodni režimi toka Drave se mijenjaju pod utjecajem 23 elektrane s akumulacijama izgrađene na uzvodnom toku rijeke (u Austriji, Sloveniji te tri u Hrvatskoj, od kojih je najbitnija elektrana Donja Dubrava), zbog prirodnog usijecanja riječnog korita koje je pojačano eksploatacijom šljunka i pijeska te globalnih trendova sniženja minimalnih godišnjih protoka kojima je uzrok povećana potrošnja vode koja opterećuje slivove. Usljed navedenih i drugih regulacijskih radova te gradnjom nasipa uz dio toka rijeke, smanjeno je njeno meandriranje te je znatno umanjena opasnost od izlivanja Drave iz korita.

Drava je premoštena željezničkim i cestovnim mostom kod Botova i cestovnim mostom kod Repaša. Niti jedan nije na području Općine Gola, ali oba igraju značajnu gotovo presudnu ulogu za Općinu Gola, koja bi bez njih bila potpuno odsječena od ostalog dijela Hrvatske.

Uz Dravu je vezano ili se planira razviti niz djelatnosti: korištenje vode u energetske svrhe, navodnjavanje i odvodnja, suzbijanje štetnog djelovanja vode te zaštita od zagađenja.

Uz njeno značenje dijelom pogranične rijeke je i potok Ždalice koji se uljeva u kanal Dombo koji dolazi iz Republike Mađarske i prati istočnu granicu sve do Čambine koja se kanalom uljeva u rijeku Dravu također na samoj istočnoj granici sa Republikom Mađarskom. Rijeke Ždalice i Dombo imaju jako malo vode, što se naročito vidi kod Čambine koja postaje gotovo stajačica i sve se više na njoj stvara močvarno tlo. Mnogobrojne rječice na području šume u Ždali gotovo su nestale. Brdskih voda kao ni bujica nema na ovom području (ima ih samo sa lijeve obale Drave) stoga se sve više mora razmišljati o navodnjavanju.

b) Podzemne vode

Područje Općine Gola po svojoj geološkoj građi i morfologiji terena karakteriziraju aluvijalne naslage u području dravske ravnice koje po starosti naslaga i složenosti građe pripadaju kvartaru.

Općina Gola na svom području nema crpilište pitke vode za vodoopskrbni sustav budući je na ovom području problem nepostojanja kvalitetne vode. Voda na području Općine je zagađena. zagađenje je

uzrokovano miješanjem podzemnih voda s nadzemnim zagađenim vodama. Porozno tlo nije u mogućnosti osigurati biološku ravnotežu preostale podzemne vode u dovoljnoj mjeri da ona zadrži kvalitetu pitke vode. U područjima gdje je najveća transmisivnost vodonosnika pojavljuje se opasnost od zagađenja podzemnih voda zbog nepostojanja efikasne zaštite tih područja, a dodatni je problem nekontrolirana izgradnja objekata na lokacijama koje su kvalitetne, a time i pogodne za izgradnju vodocrpilišta.

c) Vodoopskrba i odvodnja

Na području Općine Gola još nije izgrađen vodoopskrbni sustav naselja koji se planira izvesti gotovo u svim naseljima u skoroj budućnosti. Zasad se sva domaćinstva opskrbljuju vodom iz privatnih izvora, tj. kopanih zdenaca. Vode u bunarima je sve manje i sve je lošije kvalitete.

Odvodnja na području Općine Gola također još nije izvedena u nijednom naselju.

d) Korištenje vode u energetske svrhe

Početak radova na pripremi za energetske iskorištavanje voda rijeke Drave u Hrvatskoj datira iz pedesetih godina ovog stoljeća. U tom razdoblju završene su samo tri hidroelektrane: HE Varaždin (1975), HE Čakovec (1982) i HE Dubrava (1989). Uzvodni su susjedi u međuvremenu iskoristili gotovo sav hidropotencijal rijeke Drave (Austrijanci su izgradili ukupno 12, a Slovenci 8 hidroelektrana).

Projekt gradnje hidroelektrane Novo Virje postao je aktualan nakon što se odustalo od plana izgradnje HE Đurđevac .

Gradnja HE Novo Virje nije prihvaćena od više općina na čijem području se trebala graditi, stoga je došlo do izmjena u Prostornom planu Koprivničko-križevačke županije, koje u svojoj Izmjeni i dopuni Prostornog plana Koprivničko-križevačke županije (Službeni glasnik Koprivničko-križevačke županije broj 8/07) brišu predmetnu gradnju iz svog Plana i time omogućavaju da se ista briše iz postojećih i budućih (u fazi donošenja) općinskih prostornih planova .

e) Navodnjavanje i odvodnjavanje

Sistem navodnjavanja i odvodnje na ovom području do danas nije proveden. Nestankom mnogo rijeka i voda sve se više ukazuje potreba za navodnjavanjem. Navodnjavanje područja lijeve obale rijeke Drave rješavano je jedino Idejnom studijom reklamacije zemljišta na području vodnog sistema Đurđevac-Barč. Izrada hidroenergetskog sistema vodnih stepenica na Dravi je inicirala zapravo izradu tehničkog i ekonomskog rješenja navodnjavanja. Ovom studijom razrađeno je više varijanta natapanja: sa prve dvije varijante lijeva obala Drave natapala bi se iz jednog natapnog kanala sa zahvatom iz akumulacije HE Đurđevac (sada Novo Virje), a do čije gradnje neće doći jer je brisana iz planova gradnje, dok ostale dvije varijante natapanje područja iznad zone gravitacije u nizinskom području rješavaju pumpanjem vode.

f) Plovnost rijeke Drave na području Općine Gola

Rijeka Drava na dijelu koji prolazi Općinom Gola nije plovna, jer njena plovnost počinje istočno od ušća potoka Dombo u Dravu.

g) Zaštita vode od zagađenja

Zaštita velikih podzemnih i nadzemnih vodnih resursa od zagađenja, od velike je važnosti ne samo za Općinu i Županiju, već i mnogo širu regiju. Rijeka Drava i njeni najveći pritoci prema Uredbi o kategorizaciji vodotoka ("Narodne novine" broj 15/81) imaju kvalitetu II kategorije, no ispitivanja su pokazala da pripadaju III ili čak IV kategoriji, čemu doprinose povećane koncentracije slobodnih amonijaka, nitrita, željeza i mangana. Rezultat je to neprimjerene i nekontrolirane primjene umjetnih gnojiva i zaštitnih sredstava te još uvijek neriješenih problema akutnih zagađivača INE-naftaplina i HZ-ove praonice vagona u

Botovu, a koji se nalazi odmah uz sjeverozapadnu granicu Općine Gola. Sustavnim i organiziranim radom državnih i županijskih službi ovaj se problem mora prioritetno riješiti.

1.2.3.5. Eksploatacija mineralnih sirovina

Nekada davno na području Gole, točnije sadašnjem Hintovu kopala se crvena zemlja i pekla cigla iz koje su sagrađene sve stare zgrade, župni dom i vojnička kuća iza crkve. Još i danas o tome svjedoči Hintov, pun graba i crvene zemlje pomiješane sa komadima cigle . Iz jedne se jame pravila cigla , a iz druge vozila zemlja, zemlja za mazanje tavana i sobnih podova starih kuća, s tom zemljom se zidalo . Danas je to napušteno eksploatacijsko polje koje stanovnici Gole koriste kao divlju deponiju.

Mineralna sirovina kojom je prostor Općine Gola danas najbogatiji **prirodni je plin**.

U geotektonskom smislu struktura Gola smještena je u sjeverozapadnom dijelu Dravske potoline i predstavlja uzdignuti dio duboko utonulog sedla – antiklinorija koji razdvaja glavnu potolinsku zonu Dravske potoline i depresiju Berzence u Mađarskoj.

Na području Općine Gola nalazi se jedno eksploatacijsko polje u funkciji sa više bušotina: Gola (Go). U proizvodnji su bušotine: Go-2, Go-4, Go-6, Go-7, Go-8 i Go-9, te dvije utisne za vodu: Go-3 i Go-5.

Prva bušotina Go-1 više nije u funkciji i ona je sanirana.

Osim eksploatacijskog polja u funkciji na području Općine Gola vrše se stalna ispitivanja. Ispitavanje se vrši u Gotalovu , gdje se nalaze dvije istražne bušotine Gotalovo Gt- 1 i Gt -2 . Kod ispitivanja i traženja prirodnog plina na istražnim bušotinama Gt- 1 i Gt -2 u Gotalovu naišlo se i na izvor geotermalne vode koja na žalost nije dalje ispitivana ni analizirana, pa ne postoje točni podaci o tome .

Plinsko kondenzatno polje Gola pripada zapadnom dijelu Dravske potoline. Nalazi se južno od mjesta Gola po kojem je dobilo ime. Šire područje polja Gola smješteno je između toka rijeke Drave i državne granice prema Mađarskoj.

Morfološki polje je zaravnato, većim dijelom prekriveno plodnom zemljom, oranicama, a manje šumom, pašnjacima i ritovima uz korito Drave. Nadmorska visina polja varira od 120-122 m. Polje je povezano Podravskom magistralom s dva pravca. Jedan je Koprivnica-Botovo-Gola, a drugi Virje-Ždala-Gola.

Na plinskom polju Gola, ležište Gola plitka u proizvodnji se nalaze bušotine Go-2, Go-4, Go-6, Go-7, Go-8 i Go-9 te utisne za vodu Go-3 i Go-5 .

Proizvodnja iz spomenutih bušotina započela je tijekom 1987. godine. tada su u proizvodnju stavljene plinske bušotine Go-4 i Go-7. , a bušotina Go-7 je izbušena tijekom 1989./90.

Struktura Gola – Gotalovo ima dva maksimuma: sjeverozapadni (bušotine Go-1,-3,-7 i Gt-1,-2) i jugoistočni (bušotine Go-2,-4,-5,-6 i Go-1). Generalno pružanje duže osi pješćanih tijela je sjeverozapad – jugoistok.

Tablica 31:Proizvodnja plina i kondenzata na području Općine Gola u 2001. godini

Polje	Proizvodnja	
	Plina m ³	Kondenzata tona
GOLA DUBOKA	154.565.700	21875
GOLA PLITKA	15.657.000	150
UKUPNO	170.222.700	22025

Ležišta polja Gola (p1, p2, p3, p4, p5, p6, p7, i p10) su nepravilna pješćana tijela unutar gornjopontskih naslaga i zasićena plinom. Prema klasifikaciji I.O. Broda, ležište pripada tipu slojnih litološki ekraniziranih pješćanih tijela.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
P O L A Z I Š T A

Nositelje plina na polju Gola čine sitno do srednjezrni dobro vezani pješčenjaci s primarnom intergranularnom poznošću. Pješčenjaci pripadaju tipu litoarenita s dobro sortiranim detritusom. Najobilnije su zastupljena zrna kvarca i odlomci stijena (dolomit, čert, kvarcit, škriljavac).

Objekti plinskog sustava Gola objedinjuju niz uređaja, međusobno povezanih u tehnološku cjelinu, koji služe da se plin sa polja Gola pripremi za ulaz u transportnu mrežu plinovoda. Postojeći sustav za proizvodnju, sabiranje i pripremu plina za transport sastoji se od slijedećih objekata :

- bušotina
- priključnog plinovoda,
- plinske stanica Gola (PS-Gola)
- otpremni plinovod, Gola – Novigrad
- slanovod do bušotina
- utisna bušotina

Priprema plina za transport obavlja se na PS-Gola. Osnovne funkcije PS-Gola su:

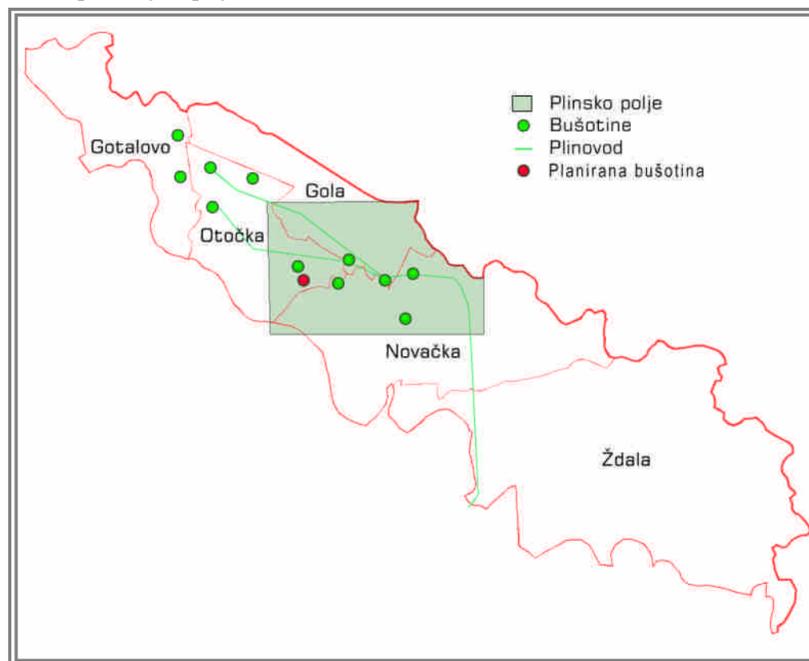
- smanjenje bušotinskog tlaka na tlak plinske stanice
- odvajanje kapljevine iz struje plina,
- sušenje (dehidracija) plina,
- mjerenje proizvedenih količina
- otprema plina potrošačima.

U Općini Gola 1999. godine proizvedeno je 9.716.900 m³ plina i 123 t kondenzata.

Plinsko Polje Gola 1.351 ha. Svi aktivni prostori bušotina su ogradom fizički odijeljeni od okolnih (većinom poljoprivrednih) površina na kojima se neometano vrši djelatnost za koju su namijenjene. INA raspolaže i vlastitim crpilištem vode (Đurđevac) te proizvodi vlastitu električnu energiju. Kod izgradnje postrojenja asfaltirane su mnoge prometnice i pošljunčeni poljski putovi.

U svrhu utvrđivanja utjecaja postrojenja INE na okoliš tijekom 1990/91., a potom 1995/96. godine, prema unaprijed utvrđenom programu započela su sveobuhvatna istraživanja onečišćenja zraka, vode, tla, vegetacije koja se koristi za krmu i šumske vegetacije, dakle svih dijelova okoliša i biosfere. Premda nema indicija o stanovitim promjenama u okolišu koje bi mogle biti posljedica emisija iz središnjeg objekta Podravskog eksploatacijskog bazena – CPS Molve, tek će se u nastavku istraživanja s pouzdanjem moći egzaktno odgovoriti na pitanje da li i u kojoj mjeri plinski energetska sustav Molve utječe na okoliš te koje mjere valja poduzeti da bi se ti utjecaji zadržali na prihvatljivoj razini.

Kartogram 17:Eksploatacijska polja

Na području Općine Gola osim plinskih polja u funkciji nema drugih mineralnih sirovina. Mineralnim sirovinama (pijesak, šljunak i glina) za proizvodnju građevinskog materijala bogata je čitava nizina Drave. Uz tok rijeke Drave vrši se i nelegalna eksploatacija šljunka. Posljedica toga je mnoštvo devastiranih i nesaniranih vodenih površina.

Naftno-geološka istraživanja na ovom prostoru istakla su i određene potencijale geotermičke energije (geotermalne izvore) koje do danas nisu još sustavno ispitivane i razmotrene.

1.2.3.6. Gospodarstvo

Područje Općine Gola u gospodarskom smislu je izrazito agrarno područje. U Općini Gola nema značajnije industrije koja se puno više razvijala u okolnim naseljima i gradovima Đurđevcu i Koprivnici.

Jedino naselje u općini Gola koja ima nešto industrije je naselje Gola. U njoj se izdvajaju dva veća poduzeća: "Fugaplast" i "Darmat" d.o.o. (koji otvara novu proizvodnju u postojećoj tvornici "Avard" u kojoj se nekad proizvodila HTZ oprema). "Fugaplast" se bavi proizvodnjom PVC stolarije, "Darmat" će nakon uređenja postojećih hala proizvoditi papirne vrećice i ostalu papirnatu ambalažu.

Iz tablice broj 32. se vidi da je samo 3,9 % aktivnog stanovništva Općine Gola zaposleno u industriji.

Tek dio stanovništva vezan je u ekonomskom smislu na industriju koja se nalazi u gradu Đurđevcu i Koprivnici, te u naselju Gola u Općini Gola. Stanovništvo naselja Gotalovo i Novačka pretežito je vezano za koprivničku industriju jer su ova naselja i geografski bliže gradu. Izuzmemo li poljoprivredu kojom se bavi 63 % aktivnog stanovništva, najviše ih je zaposleno u trgovačkoj djelatnosti 20,9 %, dok su ostale djelatnosti zastupljene u malim postocima.

U samom naselju Gola zaposleno je u industriji oko 50 radnika (30 u Fugaplastu i 20 u Eko papiru) te oko 70 zaposlenih u neprivredi (školstvo, zdravstvo, tijela uprave i samouprave i sl.)

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

Tablica 32: Zaposlenost u Općini Gola prema popisu stanovništva 1991. godine

	DJELATNOSTI	GOLA	GOTALOVO	OTOČKA	NOVAČKA	ŽDALA	UKUPNO
1	Industrija i rudarstvo	17	15	5	2	24	63
2	Poljoprivreda i ribarstvo	284	125	95	179	325	1008
3	Šumarstvo				1	43	44
4	Vodoprivreda			1	3	1	5
5	Građevinarstvo	4	2	1	2	7	16
6	Promet i veze	4	7			10	21
7	Trgovina	167	67	43	39	18	334
8	Ugostiteljstvo i turizam	4	3		2	7	16
9	Obrtništvo i osobne usluge	2	5	1	6	2	16
10	Stambeno komunalne djelatnosti i uređenje naselja i prostora	1	1			1	3
11	Financije, tehničke i poslovne usluge	2				3	5
12	Obrazovanje, znanost, kultura i informacije	20	2	1		5	28
13	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	9	1			2	12
14	Tijela državne vlasti, tijela lokalne samouprave, fondovi, udruženja i organizacije	11		3	2	5	21
	UKUPNO	525	228	150	236	453	1592

1.2.3.7. Energetika

Prijenosna i distributivna mreža električne energije u Općini Gola je razvedena po svim naseljima, a visokonaponska mreža zadovoljava kvalitetno napajanje cijelog prostora. Uz to postoje i jasni planovi za dogradnju i održavanje stabilnog sustava napajanja Općine i cijele Županije. Cijelo područje Općine Gola napaja distribucijsko područje "Elektra" Koprivnica.

Općina Gola je prema izgrađenosti plinoopskrbnog sustava na zadovoljavajućoj razini jer je plinom pokriveno dvoje od 5 naselja, a u planu su i ostala naselja. Za područje Županije izrađena je Studija plinifikacije na osnovi koje se planski izrađuje projektna dokumentacija. Prema izrađenim kriterijima napravljeni su prioriteti prema kojima se izvodi plinoopskrbna mreža. Postoji veliki interes stanovništva za priključenje na ovaj ekonomski i ekološki vrlo prihvatljiv energent. Opskrbu plinom vrši poduzeće "PLINACRO" d.o.o. Zagreb. Prirodni plin se dobavlja i transportira izgrađenim sustavom plinovoda, a predaje se distributerima i direktnim industrijskim potrošačima na mjerno-redukcijskim stanicama, u svrhu daljnje distribucije i potrošnje. Prostorom Općine Gola prolazi međunarodni Jadranski naftovod s terminalom Virje (11,64 ha). Za distribuciju plina na području Općine Gola nadležan je distributer : Komunalije Koprivnica. Detaljniji podaci o distributivnoj mreži i kapacitetima sadržani su u poglavlju o komunalnoj infrastrukturi.

1.2.3.8. Turizam

U strategiji razvoja Republike Hrvatske poljoprivreda i turizam zauzimaju sve značajnije mjesto.

U Općini Gola osnovne pravce i mogućnosti razvoja turizma određuju prirodno-zemljopisni i kulturno-povijesni uvjeti, dosadašnji razvoj ugostiteljsko-turističke djelatnosti, dostignuta razina turističkog prometa i stanje turističke ponude. Motivi dolaska turista su uglavnom uvjetovani poslovnim razlozima te ponudom lova i ribolova, ugostiteljskom ponudom, izletničkim pobudama i obilaskom prirodnih ljepota i kulturnih znamenitosti.

Na području Općine Gola mogućnosti noćenja postoje u apartmanima: Hrvatskih šuma i u Lovačkom domu, koji pružaju usluge lovcima iz Evrope . Ostala noćenja ostvaruju se u hotelskom smještaju u obližnjim gradovima: Koprivnici i Đurđevcu.

Seoski Turizam još uvijek u ovom kraju nije razvijen iako za njega ima dosta prirodnog potencijala.

Prirodni uvjeti za razvoj turizma na ovom području su šumski predjeli i velike i mnogobrojne vodene površine (rijeka Drava i jezera), te prometno-zemljopisni (tranzitni) položaj Općine Gola. Prirodni uvjeti pružaju mogućnost, uz stvaranje drugih preduvjeta, za razvoj važnih turističkih segmenata, u prvom redu izletničkog turizma, rekreacije, lova i ribolova, na cijelom području Općine Gola. Športsko-rekreacijska ponuda temelji se većim dijelom na prirodnim resursima, a najveći kapaciteti namijenjeni su lovu i ribolovu. Turistički resursi nisu dovoljno valorizirani. Područje Općine Gola ima bogato kulturno-povijesno nasljeđe sa mnoštvom sakralnih i drugih objekata koji do sada nisu turistički valorizirani.

Prirodni sklad i slikovitost prostora narušava rasprostranjenost “vizualnih zagađenja”. Najčešće je riječ o neprimjernoj izgradnji kuća za odmor , kojom su bitno degradirani najatraktivniji krajolici u Općini osobito uz obale jezera kao što je “Ješkovo “.

Osim toga faktori koji smanjuju atraktivnost prostora su i zapuštene javne površine, nepostojanje ili dotrajalost “urbane opreme” i napuštene kuće i imanja. Treba posebno istaknuti da je u turističkom smislu područje Općine prilično kompaktno pa se gotovo svi segmenti turističke djelatnosti mogu odvijati na području bilo kojeg dijela Općine (lov, ribolov, rekreacija, kulturni turizam, vjerski, izletnički, itd.). Od posebne je važnosti razvoj seoskog turizma (turizam na seoskom gospodarstvu, itd.), jer osim turističkog značaja seoski turizam donosi i mnoge druge pozitivne učinke, demografske i sl.. Iako je taj oblik turističke ponude vrlo zahtjevan, postoje povoljni uvjeti za njegovu realizaciju uz dodatna ulaganja i primjerenu organizaciju. Na razini Županije procijenjeno je da turistički potencijal zaslužuje posebnu pažnju, pa je izrađena zasebna studija iskorištenja turističkih mogućnosti cijelog prostora (Strateški marketinški plan turizma Koprivničko-križevačke županije - Institut za turizam, Zagreb, 1997. g.). Obzirom na specifičnosti prekodravskog pejzaža i činjenicu da je područje Drave s mađarske strane dobilo status nacionalnog parka trebalo bi na županijskom, ali i nacionalnom nivou razraditi mogućnost razvoja kontinentalnog turizma , obzirom na prirodne osobitosti i gospodarstva područja Općine.

Ova Općina ima mnogo slikara proslavljenih u Hrvatskoj i u svijetu. Najviše je tu umjetnika sa naivnim slikarstvom čime je ovaj kraj posebno prepoznatljiv diljem svijeta. Mnogobrojni slikari ovog kraja poput : Stjepana, Ivana i Mladena Večenaja, Franje Vujčeca, Biserke Zlatar, Dade Cvetka, Martina Mehkeka, Nevenke Rehorović, Nevenke Švegović, i ostalih koji marljivo rade u Golskoj likovnoj udruzi i osnivaju likovne kolonije u svom kraju koje i ostalim slikarima iz drugih krajeva omogućavaju dolazak u ovaj prekrasan kraj sa kultiviranim krajolikom u kojem leži tajna izvornosti i na taj način promoviraju ovaj kraj i njegova bogatsva. Ova činjenica izravno upućuje na potrebe osnivanja muzeja Drave, koji bi uz neprekidno nadograđivanje udomio etnografsko blago , fotografske i pismene tragove, te umjetnička djela nadahnutu rijekom i vezana uz njenu povijest i sadašnjost.

U Goli djeluje turistička zajednica koja brine o turizmu na tom području iako se veće turističke manifestacije ne mogu ostvariti bez šire društvene zajednice, a koja djeluje na nivou županije.

1.2.4.KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

1.2.4.1. Prometni sustav

Geoprometni položaj Općine Gola kao tranzitno područje veoma je značajno za podravsku regiju i cijelu Republiku Hrvatsku koja se preko ovog područja povezuje sa susjednom državom Republikom Mađarskom. Osim razvijene cestovne mreže na području Općine Gola nema razvijene druge vrste prometa kao što je: željeznički, zračni ili riječni promet.

a) Ceste

Prometni tokovi na prostoru Općine Gola sastoje se od unutar županijskog prometa , a koji se odvija samo između Općine Gola i ostalih dijelova županije.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

Prometni sustav obilježava prometna ponuda (prometne površine, objekti i tehnološke cjeline izgrađene za pružanje prometnih usluga) i prometna potražnja, odnosno tokovi putnika i roba. Prostorno i funkcionalno gledano, prometni sustav na području općine nije određen samim sobom. On je u velikoj mjeri zadan i funkcionalno predodređen sustavom svog okruženja i upravo zbog geoprometnog položaja općine, daleko prelazi njezine granice. Prometna potražnja koja se stvara izvan Općine Gola pa i u samoj Županiji u sukobu je s prometnom ponudom Županije i Općine Gola. Postoji više razloga koji dovode do ovog sukoba:

- Primarna cestovna mreža nastala je na matrici koja je formirana kroz povijesna razdoblja te je oblikovana prema tadašnjim potrebama i interesima,
- Uz prometnu mrežu su nastala naselja koja znatno otežavaju odvijanje prometa,
- Razvijanje naselja na križanjima cesta koje čine primarnu mrežu ne prati adekvatno rješavanje cestovnog sustava, što također u primarnoj mreži negativno utječe na prometni tok,
- Veliki broj cesta zbog svog lošeg stanja i svojih neadekvatnih građevinsko-tehničkih elemenata ne zadovoljavaju tražene uvjete.

Poboljšanje cestovne prometne infrastrukture spada u glavne prioritete na razini Županije.

Područjem Općine Gola prolaze: dvije državne, dvije županijske i jedna lokalna cesta, te mnogobrojne nerazvrstane ceste:

Tablica 33: Osnovna cestovna prometna mreža na području Općine Gola

Br. ceste	Početak - kraj	Ukupno
		(km)
D-41	Gotalovo-Gola	16,808
D-210	Ždala-Repaš	3,272
Ž-2115	D41-Otočka	1,460
Ž-2116	Gola (D41)-Novačka-Repaš (D210)	11,131
L-26039	D210-Ždala	1,780

Državne ceste u nadležnosti su Hrvatskih cesta d.o.o. Zagreb, županijske i lokalne u nadležnosti su Županijske uprave za ceste Koprivničko-križevačke županije, a ostale nerazvrstane u nadležnosti su jedinice lokalne samouprave.

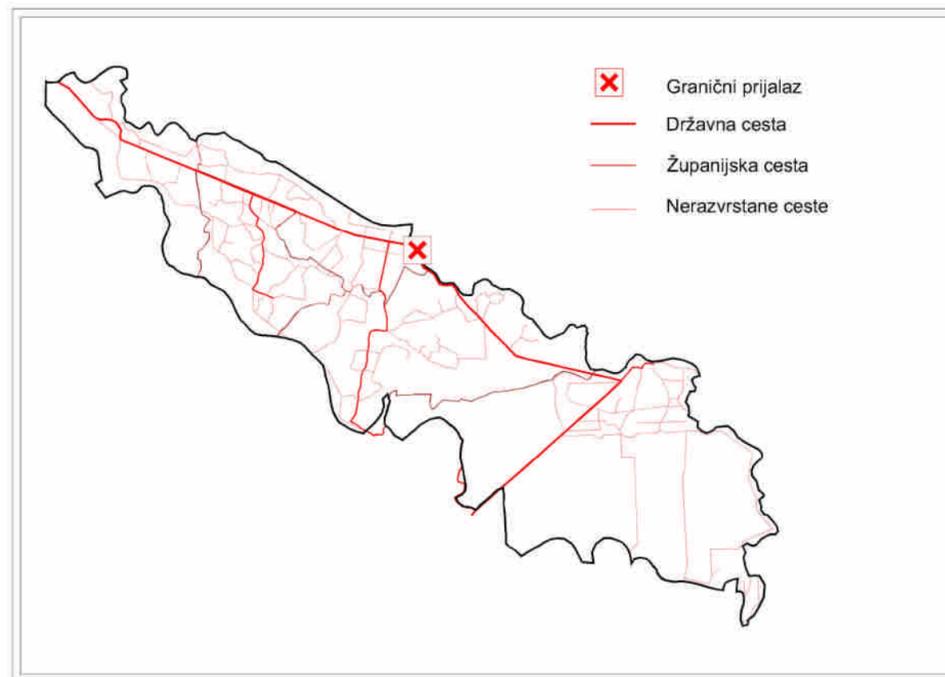
Navedene državne, županijske i lokalne ceste asfaltirane su. U zadnje vrijeme malo se ulagalo u poboljšanje tih cesta tako da današnje stanje ne zadovoljava. Većina ih je asfaltirana u jednom sloju pa je potrebno na pojedinim dionicama postaviti nove habajuće slojeve. Ostale nerazvrstane ceste (poljski putovi) nisu asfaltirane već su pošljunčene i njihovo stanje također nije zadovoljavajuće.

Održavanje nerazvrstanih cesta u nadležnosti je jedinica lokalne uprave. Budući one nemaju stručnu službu za vođenje evidencije tih cesta nemoguće je doći do točnih podataka o njihovom broju, dužini i sl.. Najviše ih je uređeno kao poljski putovi koji se samo navoze: šljunkom, zemljom i sl.

Na području Općine Gola nalazi se i **cestovni granični prijelaz** prema Republici Mađarskoj (prema Uredbi o graničnim prijelazima Republike Hrvatske „Narodne novine” broj 97/96 i 7/98) pod nazivom:

- stalni međunarodni granični cestovni prijelaz II. kategorije Gola - Berzence,

Kartogram 18: Postojeća cestovna mreža

b) Pošta

Na području Općine Gola za odvijanje poštanskog prometa nadležno je Središte pošta Koprivnica Poštanski promet u Općini Gola odvija se putem dva poštanska ureda :

- Poštanskog ureda 48331 u Goli,
- Poštanskog ureda 48332 u Ždali.

Poštanski ured 48331 u Goli (stara škola). U Poštanskom uredu rade voditelj i jedan dostavljač (poštar). Dostava poštanskih pošiljaka organizirana je u dva dostavna rajona mješovite dostave:

1. prvi dan dostave Gola – Gotalovo,
2. drugi dan dostave Gola – Otočka – Novačka.

U Goli se nalaze dva poštanska kovčežića (na pošti i na carini) koji se prazne svaki dan. U Gotalovu i Otočkoj nalaze se po jedan poštanski kovčežić koji se prazne svaki dan.

U Poštanskom uredu 48332 u Ždali rade jedan voditelj i jedan dostavljač (poštar). Poštanski ured 48332 pokriva Ždalu u Općini Gola i Repaš u Općini Molve. U Ždali je jedan dostavni rajon gdje se dostava vrši svaki dan. Na Poštanskom uredu nalazi se poštanski kovčežić koji se prazni svaki dan.

Kako je broj ostvarenih usluga u spomenutim poštanskim uredima u opadanju (broj stanovnika također) a očekuje se i znatnije promjene novim Zakonom o Pošti Poštansko središte Koprivnica ne planira otvaranje novih poštanskih ureda niti širenje mreže dostave na području Općina Gola.

Razvijenost poštanske mreže, te pristupačnost korisnicima u Općini Gola prikazuju sljedeći podaci:

c) Telekomunikacije

FIKSNA MREŽA

Na području Općine Gola telefonska infrastruktura u vlasništvu je T- Hrvatskog Telekoma, a čiji je glavni operator fiksne mreže T-Com koji pruža telekomunikacijske usluge_ govorne telefonije, prijenosa podataka, žičnog ili bežičnog pristupa Internetu i lokalnim mrežama.

Za obavljanje javne govorne usluge u nepokretnoj mreži T-com koristi vlastitu telekomunikacijsku mrežu koja se sastoji od centralnog komunikacijskog čvorišta te čvorišta putem kojih je ostvareno međusobno povezivanje s operatorima fiksne i mobilne mreže.

Tehnička osnova svih T-com usluga moderna je mrežna infrastruktura bazirana na optičkim vlaknima , suvremenim pristupnim mrežama (ADSL) te mrežama okosnicama (SDH, ATM).

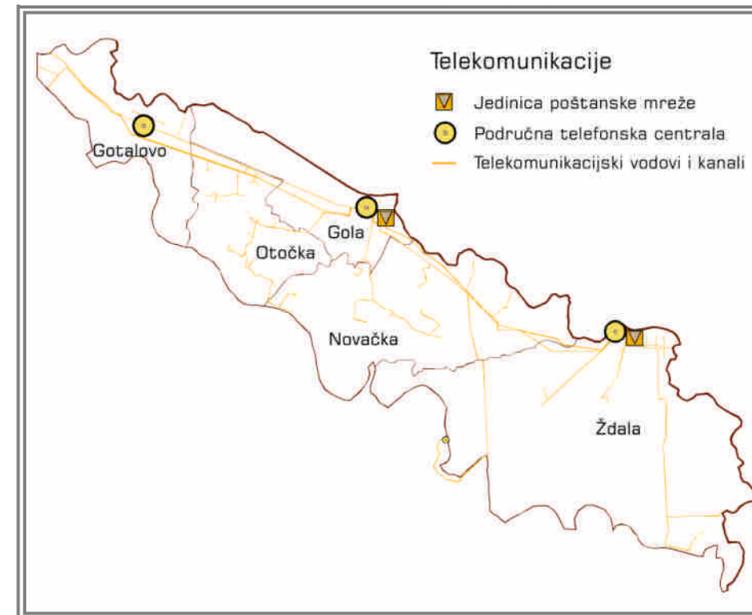
Trenutačno na području Općine Gola postoji ISDN, a uskoro se očekuje i širokopolasni Internet na području cijele Općine Gola.

U Općini Gola, izgrađene su tri osnovne postaje u: Gotalovu, Goli i Ždali (označene u grafičkom dijelu).

Fiksnom telefonijom pokrivena su sva mjesta na području općine Gola, a broj TF priključaka na 100 stanovnika iznosi 30,4.

Na području Općine Gola pojavljuju se i novi operatori. Trenutačno su to : OPTIMA Telekom d.o.o. Zagreb, METRONET – telekomunikacije d.d. Zagreb i VIP net d.o.o. Zagreb, a koji sa Hrvatskim Telekomom imaju sklopljen ugovor o korištenju postojeće telekomunikacijske infrastrukture.

Kartogram 19:Telekomunikacijska i poštanska infrastru. Na području Općine Gola

MOBILNA MREŽA

Pokretne komunikacije

1. T-Mobile Hrvatska d.o.o. Zagreb izgrađuje i upravlja telekomunikacijskim mrežama više sustava pokretnih komunikacija. U razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanja kapaciteta mreža i uvođenje novih usluga i tehnologija (UMTS i sustavi slijedećih generacija). T-Mobile Hrvatska d.o.o. Zagreb ima u radu digitalnu mrežu GSM (CRONET) s pozivnim brojem 098 i 099, koje su na području općine Gola pokrivene sa dvije bazne postaje.

- **GSM-900** novi međunarodno usvojeni standard mobilnih komunikacija uveden je u Republici Hrvatskoj pod komercijalnim nazivom *CRONET* i trenutno je najraširenija mreža pokretnih komunikacija, uključena kao mrežna grupa 098 i 099 u hrvatski TK sustav. Mreža je u izrazitoj ekspanziji kako kroz povećanje broja usluga tako i pokrivanje teritorija. Osnovna prednost *CRONET* mreže je tehnička kompatibilnost mreža različitih operatora pa pretplatnici *CRONET* mreže mogu svoje uređaje koristiti u svim mrežama s kojima HT ima sklopljene ugovore o pružanju usluga, tzv. "međunarodni roaming".

2. VIP d.d. nezavisni operater pokretnih komunikacija utemeljen 1998.godine. VIP pruža usluge pokretnih komunikacija putem:

VIPnet GSM mreže na nacionalnoj razini. Mreža je započela s radom 1999.godine. Prostor Županije pokriven je prilično dobro na pravcima glavnih komunikacija, a naročito veća naselja. VIPnet GSM mreža, uključena je u hrvatski telekomunikacijski sustav, kao mrežna grupa s pozivnim brojem **091**. Prostor Općine Gola pokriven je s jednom baznom stanicom s pripadajućim antenskim sustavima i to u Goli (na granici sa Otočkom).

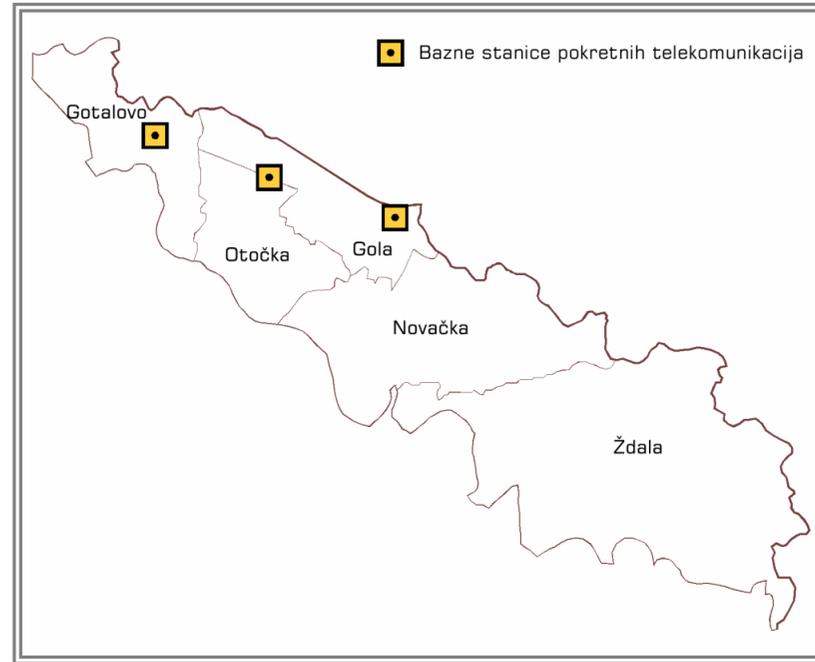
3. TELE 2

Početkom 2005. godine potpisan je ugovor o koncesiji za izgradnju i uporabu GSM te UMTS mreže u Hrvatskoj. Cilj je ponuditi GSM usluge već u jesen 2005. godine te UMTS usluge od veljače 2006. godine.

Tablica 34:GSM bazne stanice

	Telekomunikacijski centar Koprivnica	VIP d.d.
GSM bazne stanice	3	1

Kartogram 20: Bazine stanice pokretnih telekomunikacija

1.2.4.2. Vodoopskrba i odvodnja

a) Vodovod

Izgrađeni su magistralni pravci od postojećeg cjevovoda u Općini Molve, preko postojećeg mosta na rijeci Dravi. Odmah na ulazu u Općinu Gola magistralni cjevovod se grana u dvije grane od kojih jedna odlazi prema Ždali dok druga preko Novačke ide u smjeru Gole i Gotalova. Cijela mreža Općine Gola se opskrbljuje iz vodocrpilišta Đurđevac iako je prije izrađenom Studijom vodoopskrbe, na nivou Županije bilo određeno da se istočni dio (naselje Ždala) Općine Gole opskrbljuje iz vodocrpilišta Đurđevac, a ostali dio (Gola, Novačka, Otočka i Gotalovo) iz vodoopskrbnog sustava Koprivnica. Radi nezainteresiranosti gradnje vodovodne mreže na području Općine Drnje na koju se trebala spojiti mreža Općine Gola od tih varijanta se moralo odustati i cijelu vodoopskrbu na Općini Gola rješavati iz jednog vodocrpilišta Đurđevac, iako ne znači da u budućnosti kad se izgradi sporni dio u Općini Drnje voda u Općini Gola neće teći i iz toga smjera.

U proteklom razdoblju do kraja 2005. godine izgrađena je na cijelom području Općine Gola magistralna i sekundarna vodovodna mreža u svim naseljima osim spoja Gole i Ždale kod Pepelare i od završetka naselja Gotalovo prema Koprivnici a koja je u planu, tako da sva kućanstva imaju mogućnosti priključka osim nekih raškanih do kojih nije došao sekundarni vod. Vodovodna mreža je tek izgrađena stoga još sva domaćinstva nisu priključena na istu već koriste i dalje vlastite bunare, što će se u budućnosti sigurno promijeniti.

Vodocrpilište "Đurđevac II" iz kojeg se opskrbljuje Općina Gola nalazi se izvan njezinih granica. Đurđevac ima dvije crpne stanice, Đurđevac I namijenjenog vodoopskrbi postrojenja INA-NAFTAPLIN-a i Đurđevac II koji napaja vodovod grada Đurđevca i putem magistralnog vodovoda priključena naselja Virje, Molve i u nastavku Općinu Gola. Crpilišta se nalaze u jugoistočnom rubu grada Đurđevca. Kompleks se sastoji od 6 eksploatacijskih zdenaca koji su položeni u dva pravca na udaljenosti od oko 100 m, dok je njihova međusobna udaljenost 100 do 150 m, a ukupni kapacitet 240 l/s. Količina vode koja se godišnje crpi

je 500.000 m³. Voda ima kvalitetu pitke vode, a crpilište i vodozaštitne zone oko njega su zaštićene Odlukom Županijske skupštine Koprivničko-križevačke županije 12. lipnja 1998. godine.

Oba crpilišta imaju izdašnost po 40 l/s što će u budućnosti zajedno iznositi 80 l/s kada se zamijene crpke koje su manjeg kapaciteta, a prestankom korištenja dijela crpilišta za potrebe INA-Naftaplin-a na raspolaganju će biti kapacitet od 240 l/s. Iz postojećih vodocrpilišta je za Grad Đurđevac i susjedne općine osigurana dovoljna količina vode koja za 50 l/s premašuje potrebnu količinu od 190 l/s. Postojeći cjevovod đurđevačkog vodovoda je dimenzija 400 mm, magistralnog 250 mm.

b) Odvodnja

Na području Općine Gola do sada nema izgrađene javne kanalizacijske mreže. Odvodnja sanitarno - fekalnih voda iz domaćinstva odvija se dijelom putem septičkih jama, dok se oborinske vode odvođe površinskim tokovima, tj. cestovnim rigolima ili sistemom otvorenih kanala. Na nivou županije izrađena je Studija odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Koprivničko-križevačke županije prema kojoj se sistematski krenulo u planiranje odvodnje na području Općine Gola.

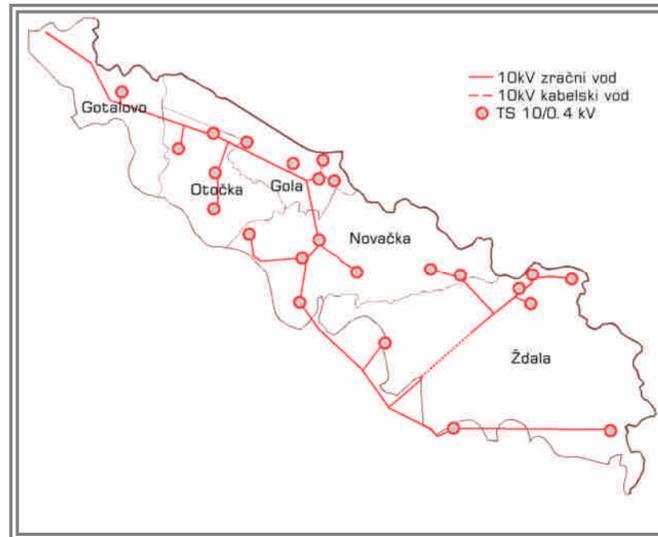
U Općini Gola jedino carina ima svoj vlastiti uređaj za pročišćavanje otpadnih voda, koji nitko osim nje ne koristi. Ovaj uređaj spojen je na potok Ždalicu.

1.2.4.3. Elektroopskrba

Na prekodravskom području Općine Gola nema izgrađenih visokonaponskih 110 i 35 kV. Oni se zasad nalaze sa desne strane rijeke Drave, a na području Općine Gola nalazimo samo trafostanice i dalekovode jačine 10 KV, a koji se nalaze u fazi rekonstrukcije u 20 kV.

Na cijelom području Općine opskrbu električnom energijom vrši jedan distributer HEP d.d. Zagreb DP «Elektra» Koprivnica. Ukupna godišnja potrošnja električne energije iznosi ukupno 1.675 MWh, od toga kućanstva 1.043 MWh, ostali potrošači (gospodarstvo) 571 MWh, javna rasvjeta 61 MWh. Distributivna srednje naponska mreža sastoji se od dva zračna dalekovoda 10 (20) kV na betonskim stupovima koji se napajaju iz TS 35/10 kV Drnje i TS 35/10 kV Janaf Virje, a imaju kabelski prijelaz preko dravskog mosta. Svi potrošači se mogu napajati preko jednog ili preko drugog dalekovoda, tj. moguće je dvostrano napajanje područja. Postojeći Konzum općine Gola sastoji se pretežno od seoskih domaćinstava s manjim uslužnim radnjama, nekoliko većih pogona i prateći javnim djelatnostima kao što su carinarnica, policija, zdravstvena ambulanta i pošta.

Kartogram 21: Elektroopskrba

Dalekovodi

Postojeća mreža 10 kV dalekovoda već je u fazi rekonstrukcije za 20 kV razinu primjenjujući betonske stupove. Nerekonstruirani odcjepi izrađeni su na drvenim stupovima i u prioritetu su za rekonstrukciju. Sadašnje potrebe za električnom energijom DP «Elektra» Koprivnica u potpunosti pokriva kako isporukom kvalitetne električne energije, tako i održavanjem objekata i postrojenja.

Trafostanice

Na području Općine koriste se uglavnom tipske trafostanice 10/0,4 kV s ugrađenim transformatorom nazivne snage 50, 100, 160, 250, 400 kVA. Trafostanice su smještene u naseljima na povoljnim lokacijama. Iz njih se zračnim niskonaponskim mrežama razvodi električna energija do potrošača. Ukupno na području Općine ima izgrađenih 29 distributivnih trafostanica 10/0,4 kV sa 3,63 MVA instalirane snage.

Niskonaponska mreža

Niskonaponske mreže po naseljima uglavnom su izgrađene kao zračne na drvenim stupovima, te s aluminijskim golim vodičima od 25 do 50 mm². Ima nešto rekonstruiranih mreža na betonskim stupovima i s izoliranim samonosivim kabelskim snopom 3 x 70 + 71,5 mm². U pravilu je i javna rasvjeta izvedena na postojećim stupovima.

1.2.4.4. Plinoopskrba i naftovod

Općina Gola snabdijeva se plinom iz CPS Molvi. Do danas je na području Općine Gola plinskom distributivnom mrežom pokriveno 3 od 5 naselja Općine Gola i to naselja: Gola, Gotalovo i Otočka. Ona se napajaju iz MRS Gola koja se nalazi unutar plinskog polja Gola, južno od samog naselja Gola. Iako dosta velika dužina izvedene plinske mreže od cca 31,085 km na općinskom području, plinskih priključaka ima malo, svega 136 u sva tri naselja. Najveći broj priključaka su individualna kućanstva jer osim Fugaplasta u Goli Općina nema drugih industrija.

Tablica 35:Plinski priključci po naseljima

Naselja	Broj priključaka
Gola	111
Gotalovo	23
Otočka	2
Ukupno	136

Kartogram 22:Plinoopskrba

Plinovodi

Na području Općine Gola PLINACRO d.o.o. Zagreb (vlasnik magistralnih plinskih cjevovoda), nema niti planira gradnju magistralne plinske mreže na tom području.

Naftni sustavi

Općinom Gola prolazi trasa dijela Jadranskog naftovoda JANAf-a (Sisak - Virje - Mađarska), sustava za međunarodni transport nafte u oba smjera, nazivnog promjera DN 700 mm – 28 “. Trasa u Općinu Gola dolazi iz Općine Virje i nastavlja ua Mađarsku. Predmetna trasa siječe naselja: Ždala i Novačka .

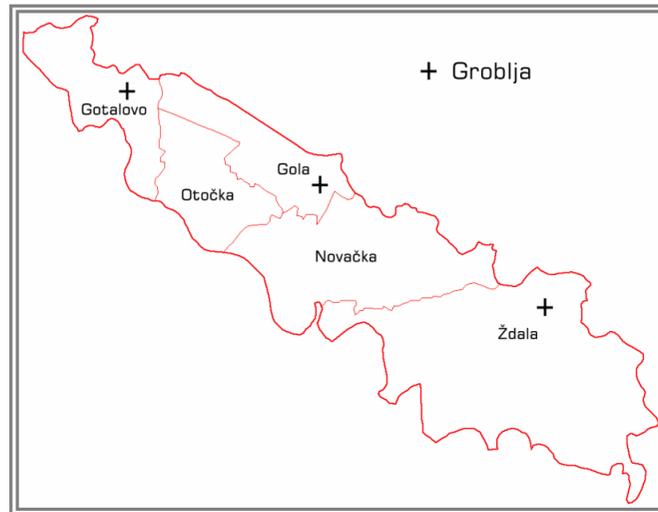
1.2.4.5. Groblja

Na području Općine Gola nalaze se sljedeća groblja:

- 1.groblje u naselju Gola,
- 2.groblje u naselju Gotalovo,
- 3.groblje u naselju Ždala.

Sva groblja su katolička osim manjeg dijela groblja u Goli koji je židovski.

Kartogram 23: Groblja

Ostala naselja koja nemaju groblje pokapaju svoje mrtve na groblje u susjednom naselju, to više nije problem jer sva postojeća mjesna groblja imaju izgrađene mrtvačnice.

1.2.4.6. Zbrinjavanje otpada

a) Komunalni i tehnološki (neopasni) otpad

Općina Gola do danas nema riješeno zbrinjavanje otpada. Na svom području nema legalno odlaganje smeća, a nema riješen ni pitanje odvoza smeća na neko drugo legalno odlagalište otpada.

Budući je ovakvo stanje u gotovo svim općinama Koprivničko-križevačke županije ovo pitanje počelo se rješavati na nivou županije.

Gotovo svako naselje ima po jedno **divlje** odlagalište otpada. Na području Općine Gola nalaze se tri divlja odlagališta komunalnog otpada: na lokaciji “Hintovo” u naselju Gola, “Lopata” u Gotalovu i “Gajcala” u Ždali. Ova odlagališta nisu ni ograđena, a ni kontrolirana, stoga je potrebno što prije očistiti i sanirati teren, te zabraniti odnos smeća na nelagalno odlagalište.

Ova odlagališta su mjesta na kojima se otpad odlaže bez minimalne organizacije (uglavnom komunalni otpad), a neka od njih se “saniraju” zatrpavanjem u određenim vremenskim razmacima bez ikakve stručne podloge. Ovakve deponije uglavnom se nalaze u blizini naselja u kojima otpad ne sakupljaju komunalna poduzeća. Aktivne službe komunalnih redarstava, kao i inspeksijske službe mogu mnogo doprinijeti sprječavanju njihova širenja. To će biti u potpunosti izvedivo kada se izgradi odlagalište otpada koje odgovara svim propisanim mjerilima. Općina Gola poduzima izvjesne mjere za uklanjanje postojećih divljih deponija izdvajanjem dijela proračunskih sredstava, no još je uvijek nedovoljna pažnja posvećena preventivnim mjerama njihova nastajanja.

Razina svijesti i obaviještenosti javnosti o potrebi organiziranog i kontroliranog odlaganja otpada je vrlo niska što pokazuje i činjenica da se najveći broj divljih deponija često pojavljuje u neposrednoj blizini odlagališta koja su pod nadzorom (primjer Koprivničkog Ivanca). To drugim riječima znači da ljudi često šire područje kontrolirane deponije pa čak i cijele općine poistovjećuju sa jednim velikim odlagalištem. Još uvijek nema dovoljno svijesti o tome da je samovoljno i nepromišljeno odlaganje otpada u prirodi, ne samo kažnjivo djelo, već i opasno ugrožavanje temeljnih vrednota okoliša, a time i zdravlja ljudi.

Općina Gola nema razvijenu industriju, pa samim tim ni tehnološkog otpada. Županijskim planom procijenjeno je da na području Općine Gola ima cca 341 t komunalnog otpada što čini samo 1,6 % u ukupnom županijskom komunalnom otpadu (podatak temeljen na podacima iz 1998.godine).

Na području Općine Gola nalazi se zasad samo jedna tvornica "Fugaplast" u Goli koja ima zatvoreni proces proizvodnje i jedini otpad je papir koji im odvozi i zbrinjava "UNIA-PAPIR" i "PRIZMA".

Otpad životinjskog porijekla - uginule životinje

Nekada, za vrijeme velikih uginuća stoke, na području Općine Gola postojalo je stočno groblje na Hintovu u Goli. Danas kada o stočarskom fondu brine razvijena veterinarska, selekcijska i ostale službe na području Općine Gola nema velikih uginuća, ona su se svela na 1-2 životinje godišnje.

Jedino klaonica- mesnica u naselju Goli, čiji je kapacitet klanja 10 svinja na 1 tjedan ima ovakvu vrstu otpada.

Hintovo kao stočno groblje se više ne koristi, pa uginule životinje kao i sav otpad iz klaonice moraju se po ovlaštenom sakupljaču otpremiti u hermetičkim posudama u kafileriju Agro-proteinka» u Sesvetski Kraljevac.

b) Opasni otpad

Na području Općine Gola nema izrazitih proizvođača opasnog otpada, jer na ovom području nema razvijene industrije.

Jedini Opasni otpad koji se može naći u gotovo svakom domaćinstvu je:

- otpadna hidraulična ulja,
- otpadni fluidi iz kočionih sistema,
- otpadna ulja iz motora i pogonskih uređaja,
- otpadni filtri ulja i goriva,
- stari lijekovi,
- baterije i akumulatori,
- ambalaža od pesticida.

Znatne količine neprijavljenog opasnog otpada i gotovo sav opasni otpad iz kućanstava se, zbog otežane kontrole i "štednje", te nepostojanja stanovništvu prihvatljivog načina organiziranog prikupljanja malih količina, zbrinjava na nepropisan i za okoliš štetan način (spaljivanjem, odlaganjem na divlja odlagališta komunalnog otpada).

1.2.5. OBJEKTI JAVNOG STANDARDA

1.2.5.1. Obrazovanje

Na području Općine Gola djeluje samo jedna osnovna škola (OŠ) od 1 do 8 razreda i to OŠ Gola. Ona ima 4 područne škole od 1 do 4 razreda u slijedećim naseljima: Gotalovo, Otočka, Novačka i Ždala.

Srednja škola koristi se u susjednim gradovima: Koprivnici i Đurđevcu.

Kartogram 24: Mreža škola

Na području Općine Gola djeluju i dvije **predškolske** ustanove koje djeluju kao podružnice Dječjeg vrtića "Vrapčić" iz Drnja. Jedna podružnica nalazi se u Goli, ona ima maksimalni broj djece koja se mogu primiti u jednu grupu 25 djece od 3-6 godina starosti. Druga podružnica nalazi se u Goli. Ona ima također jednu mješovitu grupu u kojoj je zasad 15 djece od 3-6 godina.

1.2.5.2. Zdravstvo i socijalna skrb

a) Zdravstvo

Općina Gola koristi se sa slijedećim zdravstvenim ustanovama Koprivničko-križevačke županije, a koje se nalaze u Gradu Koprivnici:

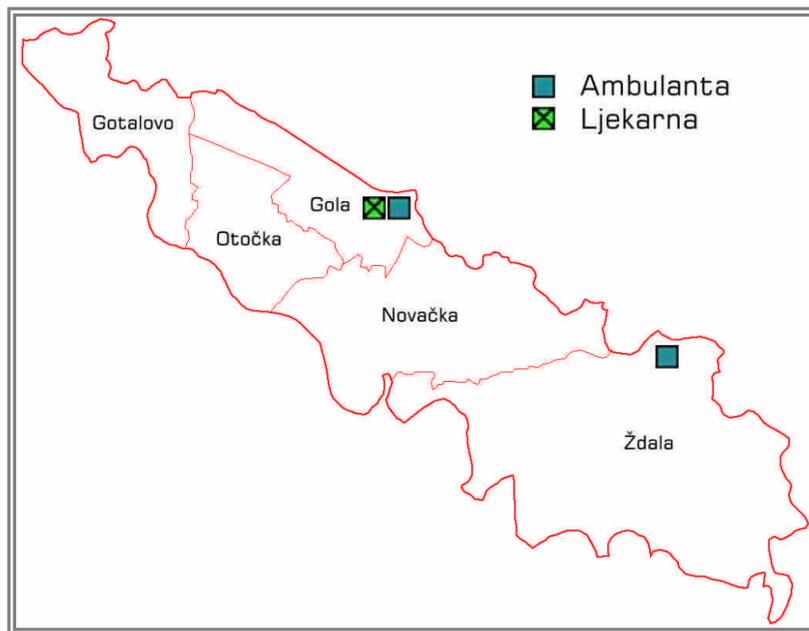
- **Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije** - ustanova koja obavlja zdravstveno-preventivnu i sanitarnu zaštitu sa sjedištem u Koprivnici. U Đurđevcu djeluje ispostava Zavoda za javno zdravstvo-djelatnost za higijenu i epidemiologiju,
- **Bolnica** - opća bolnica "Dr. Tomislav Bardek" pruža bolničku i specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu i raspolaže sa 392 bolnička ležaja. U predmetnoj bolnici priprema se "pilot program" koji bi trebao pacijentima osigurati brže i kvalitetnije liječenje,
- **Domovi zdravlja** - obavljaju djelatnost primarne zdravstvene zaštite, hitne medicinske pomoći, sanitetskog prijevoza te neke oblike specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite. Na području Županije djeluju:
 - Dom zdravlja Koprivnica,
 - Dom zdravlja Križevci,
 - Dom zdravlja Đurđevac.

- Ambulante

U okviru Doma zdravlja Koprivnica na području Općine Gola nalaze se dvije ambulante sa jednim liječnikom koji po rasporedu radi u obje ambulante. Glavna ambulanta se nalaze u Goli, a područna u kojoj liječnik iz Gole radi dva puta tjedno u Ždali. Ambulante su ustrojene kao jedinice domova zdravlja kako bi se osiguralo pružanje zdravstvene zaštite osiguranicima na što većem području. Osim ambulanti Općina Gola ima samo jednu ljekarnu i jednu zubnu ordinaciju i to u naselju Gola.

- Ljekarne – prikazane su na kartogramu 28.

Kartogram 25:Zdravstvene ustanove

b) Socijalna skrb

- Ured za rad, zdravstvo i socijalnu skrb Koprivničko-križevačke županije
- Centar za socijalnu skrb Koprivnica, Križevci i Đurđevac
- Dom umirovljenika Koprivnica
- Udomiteljske obitelji

Na području Općine Gola nema niti jedne socijalne ustanove za stare i nemoćne osobe, ali su se počele pojavljivati udomiteljske obitelji: Do sada u Općini Gola postoji jedna takva obitelj koja se namjerava proširivati i izgraditi dom za starije i nemoćne osobe.

Potrebno je potaknuti i dati mogućnost i ovim Planom da takovih obitelji bude sve više, te da se omogući gradnja domova za starije i nemoćne osobe na području Općine Gola u mješovitim namjenama građevnih zona naselja, te da umirovljenici mogu naći svoj smještaj i u svojoj Općini, a ne samo izvan nje, na području grada Koprivnice ili okolnim naseljima.

Dom umirovljenika Koprivnica povećao je svoj kapacitet za 145 ležaja, izgradnjom drugog krila tako da sada može smjestiti cca 320 umirovljenika, što još uvijek nije dovoljno s obzirom na potražnju. Osim toga, u Županiji ima oko 140 udomiteljskih obitelji (privatni oblici smještaja) koje se bave smještajima odraslih i djece sa preko 300 štićenika. U sklopu skrbi za nemoćne, osnovana je u Sigecu prva građanska udruga te vrste u Republici Hrvatskoj, "Skrb", koja obuhvaća udomitelje djece, starih i nemoćnih osoba. Poslove njege u kući obavlja 6 specijaliziranih ustanova. Veliki problem je kod zbrinjavanja psihički bolesnih osoba, što je ujedno i problem na području cijele države.

Veliku ulogu u zbrinjavanju izbjeglica i prognanika imale su Gradske organizacije crvenog križa i Caritas. Njihova uloga u pružanju pomoći najugroženijim osobama, prikupljanju krvi i zdravstvenoj edukaciji stanovništva je velika. Veliki broj staračkih domaćinstava treba sve veću stručnu pomoć, tako da se osjeća veliki nedostatak odgovarajućih ustanova.

1.2.5.3. Uprava i administracija

Prema ustavnom i zakonskom određenju, Koprivničko-križevačka županija je jedinica lokalne uprave i samouprave. Na razini Županije obavljaju se poslovi državne uprave i poslovi iz samoupravnog djelokruga, koji su propisani Zakonom o sustavu državne uprave i Zakonom o lokalnoj samoupravi i upravi. Za obavljanje poslova državne uprave na području Županije ustrojeni su županijski uredi sa sjedištem u Koprivnici, a svaki ured ima pododsjek u Križevcima i Đurđevcu. Županijski uredi **državne uprave** su:

- Ured župana,
- Ured za gospodarstvo,
- Ured za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu,
- Ured za rad, zdravstvo i socijalnu skrb,
- Ured za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša,
- Ured za katastarsko-geodetske poslove,
- Ured za imovinsko-pravne poslove,
- Ured za statistiku,
- Ured za opću upravu (matični ured: Koprivnica, Križevci, Đurđevac, Drnje, Kloštar Podravski, Virje, Sveti Ivan Žabno i Sveti Petar Orehovec).

U dijelu **lokalne samouprave**, na području Općine Gola djeluje:

- Jedinstveni upravni odjel sa stalno zaposlena 5 radnika,
- Općinsko vijeće Općine Gola, koje se sastoji od 11 vijećnika.

Navedena tijela imaju sjedište u Goli. Općina ima svoja vijeća, poglavarstva i upravna tijela, koja obavljaju poslove lokalne samouprave na općinskoj razini.

Na području Općine Gola djeluju i sljedeće županijske službe sa područnim službama, uprave, podružnice i zavodi :

- Policijska uprava Ministarstva unutarnjih poslova sa sjedištem u Koprivnici, policijska postaja u Đurđevcu te postaja granične policije u Goli.
- Županijski matični ured Koprivnica sa sjedištem u Goli

1.2.5.4. Kultura

Na području Općine Gola djeluju, prema djelatnostima, sljedeće ustanove i organizacije kulture:

Kulturno-umjetničke udruge

1. “Prekodravski zvon” Gola,
2. “Golska likovna udruga” Gola,
3. “Hrvatsko srce” Gotalovo,
4. “Hrvatsko srce” Ždala.

Ostale udruge

1. Udruga mladeži Gola,
2. Udruga mladeži Ždala,
3. Udruga mladeži Otočka,
4. Udruga hrvatskih dragovoljaca domovinskog rata,
5. temeljni ogranak Gotalovo, Gotalovo,
6. Udruga Hrvatskih dragovoljaca domovinskog rata Prekodravlje,
7. Udruga umirovljenika Općine Gola,
8. Klub darivanja krvi Općine Gola,
9. Hrvatska stočarska udruga Gola, Gola,
10. Udruga strojni prsten” Ratar” Gola.

Bibliotečna aktivnost - knjižnice

1. Knjižnica u Goli u sklopu gradske knjižnice Koprivnica,
2. Knjižnica u Gotalovu u sklopu gradske knjižnice Koprivnica.

Likovna umjetnost

1. Galerija Golske likovne udruge u zgradi stare škole u Goli,
2. Privatna galerija Večenaj.

Na području Općine Gola bogato povijesno nasljeđe dalo je brojne kulturne znamenitosti te bogatu tradiciju naših krajeva. O tome svjedoče brojni sakralni objekti i kulturni spomenici, a narodni običaji prenose se generacijama s pokoljenja na pokoljenje i održavaju u svim područjima kulturne djelatnosti. Velik broj narodnih običaja sačuvala su i njeguju i danas brojna kulturno- umjetnička društva od kojih neka rade u vrlo teškim uvjetima, njegujući bogatu folkloru tradiciju našeg područja. Zajednički problem svih kulturno-umjetničkih društava na području Općine Gola je nedostatak financijskih sredstava te je otežana nabava opreme, instrumenata, izrada narodnih nošnji. Iz tih razloga aktivnost društava je otežana. Muzejska i galerijska djelatnost manje je zastupljena u općinama u odnosu na gradove. No, ova konstatacija ne odnosi se i na kvalitetu galerijskih postava koje obitavaju u pojedinim općinama.

1.2.5.5. Šport i rekreacija

a) ribolov

Šport na području Općine Gola vezan je za prirodni resurs rijeke Drave , pa tako u ovoj općini brojimo mnoga ribolovna društva . Na području Općine Gola djeluju slijedeći športsku klubovi:

1. Športski ribolovni klub “ Ješkovo “ Gola
2. Športski ribolovni klub “ Šaran “ Gotalovo
3. Športski ribolovni klub “ Smuđ “ Novačka
4. Športski ribolovni klub “ Otočka” Otočka
5. Športski ribolovni klub “ Graničar” Ždala

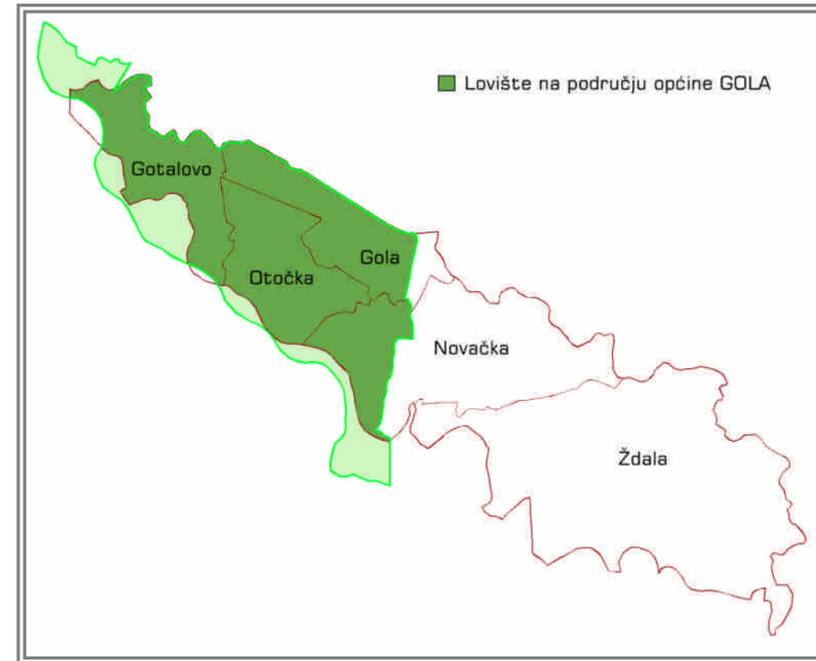
b) lovstvo

Osim ribolovnih klubova na području Općine djeluje i jedno lovačko društvo i to:

1. Lovачko društvo “Zec” Gola - Gotalovo

Ovo društvo djeluje na ovom području već 50 godina. Lovište je u tom periodu mijenjalo granice da bi danas zauzimalo gotovo cijeli teritorij Općine Gola. Dana ovo lovačko društvo broji 48 članova i 3 pripravnika za lovce. Njihovo lovište obuhvaća oko 3500 ha, omeđeno je sa sjevera Republikom Mađarskom, a s juga rijekom Dravom. Općina Gola je kraj gdje se zemlja jako cijeni , te na žalost lovaca nema zapuštenih njiva i livada. Nema ni širokih međa koje bi zadržale divljač u polju.. S druge strane rijeka Drava često plavi veliki dio lovišta.

Kartogram 26:Lovište

Od krupne divljači koje obitavaju na ovom prostoru najviše se love jeleni i sme. Nađe se i koja divlja svinja u prolazu (nemaju ovdje stanište), a od sitne divljači najviše se love fazani i divlje patke. Ekspanzijom poljodjelstva 80-tih godina , korištenjem pesticida i herbicida te uporabom suvremene mehanizacije smanjuje se nekad bogat fond sitne divljači. Porastom broja članova lovačke udruge, te sve većim ulaskom stranih lovaca javlja se potreba za uvjetno uzgojenom divljači, prvenstveno fazanskom. Ovo lovačko društvo ima i svoju lovačku kućicu u Otočki , koja je preuređena iz obiteljske kuće u lovačku. Uređen je i okoliš i zasađeno 200-tinjak borova, uređena streljana , te kupljeno više parcela zemljišta na kojima se sadi kukuruz potreban da prihrani divljači. . Lovačko društvo stalno ulaže u lovište - gradi hranilišta za visoku divljač, a koja su raspoređena po dijelu lovišta na kojima navedena divljač obitava.

- grade se solišta,
- uređuju se remize u kojima se zadržava divljač te im one služe kao hranilice i zaklon u čistom
- poljoprivrednom okruženju,
- za pribranu pernate divljači grade se također hranilice.

Stav je lovačke udruge da svaki član (lovac ili pripravnik za lovce) mora imati izgrađeno hranilište za tu vrstu divljači, koje moraju tijekom godine održavati i puniti hranom iz vlastitog izvora. Da bi očuvali i povećali fond niske divljači organizirani su brojni obvezni lovovi na grabežljivce sa značajnim uspjehom . Iako društvo ne gospodari velikim lovištem internom uredbom Lovackog društva dio lovišta zvan Ješkovo proglasili su prirodnim rezervatom u kojem se više ne love ptice močvarice. Naime stari rukavac Drave pretvorio se u jezero sa velikim tršćacima i pličinama. Na tim predjelima gnijezdi se velik broj različitih ptica močvarica. Tu je svoj mir pronašlo i nekoliko obitelji labuda koje se tu već niz godina uspješno gnijezde. Ovo lovačko društvo unatoč brojnim problemima uspjevaju zalaganjem i odricanjem članova udruge uzgojiti i privući iz susjedne Mađarske dovoljan broj divljači.

Od ostalih športova na području Općine Gola ističe se samo **nogomet** . Na području Općine djeluju dva nogometna kluba :

1. Nogometni klub "GOŠK" Gotalovo,
2. Nogometni klub "Prekodravac" Ždala.

Od športskih terena pojedina naselja imaju samo nogometna igrališta. Nogometna igrališta imaju naselja Gotalovo i Ždala, dok nogometaši Gole koriste školsko igralište, a športsku dvoranu samo naselje Gola u sklopu Osnovne škole, koja je samo za potrebe osnovne škole.

Osjeća se manjak športsko-rekreacijskih terena. Otežano je bavljenje športom u zimskim mjesecima jer Općina Gola nema niti jednu zatvorenu dvoranu. Bicikl, kao prijevozno i rekreativno sredstvo, sve je više u uporabi i uočava se nedostatak biciklističkih staza. Prirodni potencijali za rekreativne funkcije su veliki i nedovoljno su iskorišteni. Umjetna jezera koriste se ljeti za rekreaciju i športove na vodi za koje još nisu adekvatno uređena.

1.2.6. ZAŠTIĆENA GRADITELJSKA I PRIRODNA BAŠTINA

1.2.6.1. Graditeljska baština

Obrazloženje

Za potrebe Prostornog plana uređenja općine Gola, izrađena je Konzervatorska podloga Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, rujan 2002. godine.

Prethodnim Prostornim planom na području Općine Gola bio je zaštićen neznatan broj kulturnih dobara što svakako nije odgovarajući pristup ovoj tematici. Sadašnji pristup zaštite kulturne baštine integrira zaštitu kulturne sa prirodnom baštinom u prostorne vrijednosti. Ovakav pristup je već primijenjen u Prostorni plan Koprivničko-križevačke županije, a ovo je samo nastavak.

Izvršena je valorizacija seoskih naselja koja do danas nisu valorizirana, a po svojoj prostornoj organizaciji i očuvanoj građevnoj strukturi zaslužuju status kulturnog dobra. Nakon čega su vrednovane sveukupne vrijednosti prirodnog i kulturnog krajolika.

a) Prostorno razvojne i resursne značajke

Cijelo područje obuhvata Općine Gola leži u sjevernom, rubnom dijelu nizinskog područja sjeverne Hrvatske kao krajobrazne regije i Koprivničko-križevačke županije kao administrativne cjeline. Prirodno i geografski ovo područje je dijelom kulturnog krajolika koprivničko-đurđevačkog dijela Podravine, kontinuirano naseljenog od pretpovijesti do danas.

Ujednačeni nizinski prostor općine Gola već je svojim specifičnim položajem između državne granice na sjeveru i toka rijeke Drave, poput otoka, karakterističan i vrijedan prirodni okvir u kom je slikovito izbalansiran odnos poljoprivrednih i šumskih površina. Južnu granicu čine, također, slikoviti meandri rijeke Drave sa rukavcima koji još jače meandriraju duž njenog toka. U sjevernom dijelu protežu se raznoliki antropogeni elementi uz put koji čini okosnicu ovog područja, a povezuje i mostove koji su na istočnom i zapadnom dijelu općine. Zapadnim dijelom područja protežu se kultivirane površine, a istočnim šume. Ovakva raznolikost i izbalansiranost prirodnih elemenata upotpunjenih antropogenim nudi različite mogućnosti daljnjeg razvoja ako ih se pravilno valorizira i na odgovarajući način uključi u suvremene tokove života. Gospodarski i kulturni razvitak ovog prostora treba imati ishodište upravo u vrijednim prirodnim resursima i kulturno-povijesnom naslijeđu.

U tom kontekstu treba istaknuti visoko valoriziran kulturni krajolik ovog dijela toka Drave kom pripada cijeli prostor općine. Kulturnim krajolikom nazivamo topografski definirana područja na kojima je naročito izražen kvalitetan suživot graditeljske baštine i prirodnih osobitosti njenog okruženja, a kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih, i tehničkih vrijednosti.

Posebne mogućnosti se kriju unutar očuvanih povijesnih cjelina i pripadajućih im kultiviranih prostora, šumskom bogatstvu, te u specifičnim demografskim osobinama ovog kraja. Sve su to polazni elementi za kulturni turizam raznovrsne ponude, etnološke, edukativne, lovne, gastronomske, sportske i dr. vidova koje treba promišljeno i sustavno osmisliti unutar zajedničkog programa, te gospodarski realizirati.

Značajne mogućnosti pružaju sačuvane graditeljske cjeline, odnosno, dijelovi seoskih naselja čija bi obnova i revitalizacija te odgovarajuća prezentacija mogla pridonijeti edukativnoj, turističkoj i kulturnoj ponudi općine. Osim dijelova naselja (Gole, Gotalova, Novačke i Ždale) moguće je uključiti i pojedinačna gospodarstva koja su točkasto rasuta u prostoru ili se na odstojanju nižu na granici šume i agrara. Očuvanje graditeljske baštine ovdje je nužno i neodvojivo vezano sa očuvanjem pripadajućih polja i šuma, te njihovog izbalansiranog odnosa čime bi se očuvao identitet prostora.

b) Ocjena stanja kulturno-povijesnih vrijednosti

Unutar granica općine Gola obuhvaćeno je svega pet naselja ruralnog karaktera. Do sada je na ovom području bila provedena zaštita na ruralnoj cjelini Gola i arheološkom nalazu tumula kod Gole. Prema pravnom statusu registrirana kao spomenik kulture bila je samo ruralna cjelina Gola, dok je spomenuti arheološki nalaz bio preventivno zaštićen. Evidentiranih je tri sakralne građevine bez pravnog statusa.

Zaštita je, dakle, provedena na razmjerno malom broju objekata kulturno-povijesnog nasljeđa i prema današnjim kriterijima zaštite manjkavo stoga je u sklopu izrade konzervatorske podloge za potrebe ovog plana predviđen detaljan obilazak terena, te inventarizacija i valorizacija svih elemenata baštine. Na ovaj način se evidentiraju brojni baštinski elementi, a neki ranije evidentirani pojedinačni objekti će se naći unutar povijesnih cjelina ukoliko iste čine ruralni ambijent određene vrijednosti. Povijesne cjeline su uspjele očuvati prepoznatljivost kroz poteze očuvanih parcela sa pripadajućim građevinama koje čine mikroambijente i niz pojedinačnih primjera tradicijskih stambenih i gospodarskih objekata, te javne plastike. Pojedini dijelovi naselja djeluju zapušteno kao i mnoštvo pojedinačnih parcela stoga je veoma bitno da se ovom prilikom evidentiraju i u budućnosti revitaliziraju kako bi naselja, a samim tim i cjelokupan krajolik sačuvali identitet.

Popisivanje je provedeno po važećoj konzervatorskoj metodologiji koja podrazumijeva, sagledavanje svih vrijednosti i kulturne baštine prema razrađenoj tipologiji, vrednovanje prostornih i ambijentalnih obilježja, vrednovanje kulturnih vrijednosti unutar njihovog prirodnog okoliša od kojeg su neodvojivi, a koja je detaljno predstavljena u poglavlju o valorizaciji baštine.

c) Valorizacija baštine

U pogledu valorizacije kulturne baštine najveći je broj kulturnih dobara makroregionalne, odnosno, mikroregionalne vrijednosti, prvenstveno zbog toga što su raniji tragovi djelovanja čovjeka ostali u arheološkom sloju, a od ponovnog naseljavanja ovog područja nakon odlaska Turaka ovo područje daje skromne mogućnosti, prvenstveno zbog dugotrajnih pokušaja Mađarske da ovo područje zvano Repaš priključi svom teritoriju. Međutim, visoko valorizirani kulturni krajolik ovog dijela toka rijeke Drave koji obuhvaća cjelokupan prostor Općine Gola, a podrazumijeva sve elemente prostora, kako tok rijeke Drave, kao prirodnu konstantu, tako i sve antropogene elemente od pretpovijesti do danas. Ovo uže područje kao krajobrazna jedinica pripada prostoru Podravine, a po svojim prirodnim (pejzažnim i biološkim) karakteristikama, očuvanosti tradicionalne organizacije i načina korištenja prostora i tipologije naselja ima vrijednost kulturnog krajolika. Ova prostorna kategorija kulturnog krajolika podrazumijeva složeni identitet prostora u kom je jednako važno sačuvati sve njegove elemente. Svaki prostor ima određene pejzažne vrijednosti i kao takav utječe na kvalitetu života, a dominantni elementi krajolika utječu na identitet prostora i organizaciju života unutar njega. Uravnoteženost antropogenih i prirodnih elemenata, također, utječe na vrijednost krajolika i kvalitetu cjelokupnog življenja na određenom prostoru. Naselja su važan produkt kontinuiranog djelovanja čovjeka u prostoru i bitan element za njegovo vrednovanje. Posebna je uloga ovih povijesnih cjelina u ukupnom vrednovanju krajolika obzirom da predstavljaju dominantne antropogene elemente stoga je njihova valorizacija i očuvanje važan činilac daljnjeg razvoja ovog prostora.

Tipologija i stanje povijesnih cjelina i tradicijskog graditeljstva

Pod pojmom povijesne i tradicijske cjeline podrazumijeva se svaka grupa građevina i prostora gradskog ili seoskog obilježja čiji međusobni odnos i sveukupna vrijednost s povijesnog, arhitektonskog, arheološkog, sociokulturnog stajališta ima značenje određenog nivoa. Valorizacija svakog naselja izvršena je nakon analize njegovih strukturalnih elemenata: smještaja u prostoru, volumena, prostorne organizacije, građevne

strukture i opreme naselja, a temelji se na integralnom sagledavanju svih ostvarenih antropogenih vrijednosti skupa sa pripadajućim prirodnim okvirom.

Naselja općine Gola su tipološki raznolika iako su prirodno-geografski faktori prostora ujednačeni i iako ih je samo pet Naime, uz put koji je stara okosnica ovog područja nastala su planirana naselja oktogonalne matrice Gola i Gotalovo. Ždala je najstarije naselje sa izraženim identitetom, organske matrice, razvijene vjerojatno iz osnovne linijske koja prati granicu. Novačka i Otočka su novija naselja, kapilarne organizacije tako da se grupe parcela ili pojedinačno parcele rasute u prostoru ne dajući naselju identitet, osim najjužnijeg dijela Novačke gdje se uspijeva formirati mali ruralni ambijent. Naselja Gola, Gotalovo i Ždala imaju prepoznatljiv zgusnuti izduženi volumen u veoma odmjerenom odnosu sa okvirom koji čine obradive površine, a uspjela su očuvati dosta vrijednih strukturalnih elemenata.

Unutrašnja organizacija naselja Gola i Gotalovo je pravilna oktogonalna, a Ždala ima izduženu, organsku matricu. Kod ovih se naselja jače ili slabije izdiferenciralo središte sa svim zajednički sadržajima uz središnje raskrižje uz koje je smještena sakralna građevina. Očuvana planirana prostorna organizacija i odnos sa prirodnim okruženjem i očuvani primjeri tradicijskog graditeljstva u potezima ili pojedinačno izvorni su elementi naselja koji im daju prepoznatljivost.

Naselja Novačka i Otočka nisu uspjela unutrašnju organizaciju razviti dalje od markiranih raskrižja raspelom, trgovinom ili bogatije dekoriranom kućom što su i jedini elementi prepoznatljivosti ovih naselja. Stoga kao prostorne cjeline nemaju izražene vrijednosti, osim malog dijela Novačke. Tradicijska organizacija parcela koje se nižu sa jedne i duge strane putova ili su razbacane i izolirane u prostoru zadržala se do danas. Kod planiranih naselja duž ulice je sa jedne i druge strane odvodni kanal, drvored i pješačka staza. Nekad je dio javne površine između kuće i pješačke staze bio obogaćen cvjetnim nasadima, danas su to rijetki primjeri pa se u pojedinim dijelovima naselja čita zapuštenost. Stambena građevina je smještena uz sam rub parcele dok se gospodarske građevine nižu oko zatvorenog gospodarskog dvorišta u različitim odnosima ovisno o orijentaciji stambene građevine. Štala, hambar, bunar, koš za kukuruz, nadstrešnica, svinjac, kokošinjac, gospodarske su građevine koje daju karakter gospodarskom dijelu parcele. Ukoliko su koševi za kukuruz ili hambari uz ulični rub parcele, održavani i u dobrom stanju to tom dijelu naselja daje slikovitost jer se u uličnim vizurama nižu različiti geometrijski oblici koji su međusobno veoma usklađeni. Tradicijske stambene građevine, najstarije zemlje i šiblja (druga polovina 19.st.) prizemnice, orijentirane zabatom prema ulici. Kasnije nastaju zidane prizemnice podražavajući izgled drvenih ne mijenjajući izvorni ambijent. 20-tih godina 20. st., prizemna građevina se postavlja produžno uz ulični rub parcele. Građevine su troprostorne unutrašnje organizacije sa kuhinjom u sredini, uz ulaz koji je centralno smješten na dvorišnom, dužem pročelju sa ulaznim trijemom ili samo produženim krovom u nadstrešnicu. Gospodarske građevine su različite i od različitih materijala, pregrađivani i dograđivani stoga je teško izdvojiti

D) POPIS KULTURNIH DOBARA

Inventarizacija i klasifikacija kulturne baštine na području Općine Gola obavljena je sukladno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara Republike Hrvatske. Nepokretno kulturno dobro kao pojam obuhvaća: naselja (gradska i seoska) ili njihove dijelove; građevine, sklopove ili njihove dijelove s pripadajućim okolišem (sakralne, stambene, javne, gospodarske) s pripadajućim im inventarom; elemente povijesne opreme naselja; područje, mjesto ili spomen obilježje vezano uz povijesne događaje ili osobe; arheološka nalazišta i zone; etnološki sadržaji i zone, te krajolici i dijelovi krajolika koji sadrži povijesne strukture kao pokazatelje čovjekove prisutnosti u prostoru.

Nepokretna kulturna dobra, navedena u nastavku, imaju svojstva kulturnog dobra i podliježu pravima i obvezama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, bez obzira na njihov trenutni pravni status. Pravni status zaštite obuhvaćene u sljedećim kategorijama:

NAPOMENA: Popis iz Konzervatorske podloge za izradu PPUO Gola od rujna 2002. godine usklađen je sa popisom zaštićene kulturne baštine u Izmjenama i dopunama Prostornog plana Koprivničko-križevačke županije 1997. godine.

Z	Zaštićeno kulturno dobro - registrirano
P	Preventivna zaštita
PR	prijedlog za upis u Registar nepokretnih kulturnih dobara

E evidentirana baština

Pregled spomeničkih skupina inventariziranih na području općine Gola

I. SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE

- POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA SEOSKIH OBILJEŽJA
- ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE
- POVIJESNO – MEMORIJALNA PODRUČJA I CJELINE
Groblja
- KRAJOLICI
Kulturni krajolik
Vrijedne prostorne vizure

II POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

- SAKRALNE GRAĐEVINE
Crkve
Kapele i poklonci
- CIVILNE GRAĐEVINE
Javne građevine
Stambene građevine
Gospodarske građevine
- FORTIFIKACIJSKE GRAĐEVINE
Stari gradovi – burgovi
- PARKOVI I PERIVOJI
- JAVNA PLASTIKA I URBANA OPREMA
Raspela i memorijalna obilježja

III POKRETNNA KULTURNA DOBRA

POPIS KULTURNIH DOBARA NA PODRUČJU OPĆINE GOLA

Tablica 36:Povijesna naselja i dijelovi naselja

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
1	Gola, proširenje zone zaštite		R 779	III
2	Gotalovo, dijelovi naselja		PR	III
3	Novačka, dio naselja		PR	III
4	Ždala, dijelovi naselja		PR	III

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAŽIŠTA

Tablica 37: Arheološki lokaliteti i zone

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Lokalitet Gola, antičko razdoblje	Gola, k.č. 2476/1, 2476/2, 2477/2, 2478/1, 2477/3, 2477/4, 2478/2, k.o. Gola	P 02-13/1-1971	II
2	Dravska cesta, ostaci antičke ceste	Gola, staro korito Drave	E	-
3	Lokalitet Tišjarovi bregi, neolitik, antika, sr. vijek	Gola, Vlaško polje	PR	II
4	Lokalitet Gradina, antičko razd.	Novačka	E	-
5	Šuma Fužetić, slučajni nal, antičko razdoblje	Novačka, na mjestu stare ciglane	E	-
6	Lokalitet Pepelara, oko starog grada, zona zaštite	Novačka	PR	II
7	Lokalitet Gešće polje, sr. vijek	Ždala, uz stari tok Drave	E	-
8	Lokalitet Donja peta, Donje polje, tumuli nedatirani	Ždala, jugoistočno od naselja, šumski revir 51E	E	-
9	Lokalitet Kopaševo polje, tumuli	Ždala,	E	-
10	Lokalitet Ciganfis, skupina tumula, nedatirano	Ždala, jugoistočno od naselja, šumski revir 52A	E	-
11	Lokalitet Halavukovo, skupina tumula, nedatirano	Ždala, jugoistočno od naselja, šumski revir 34H	E	-
12	Lokalitet Telek, skupina tumula, nedatirano	Ždala, jugoistočno od naselja, šumski reviri 33E i 38A	E	-
13	Lokalitet Velika Rakitna, skupine tumula, nedatirano	Ždala, jugoistočno od naselja, šumski reviri 35A3, 35A4	E	-
14	Lokalitet Velika Rakitna, srednjovj. keramika	Ždala, jugoistočno od naselja, pogranične oznake B396 i B397, B389 i B393	E	-
15	Lokalitet Velika Višnja, srednjovj. keramika i peći	Ždala, jugoistočno od naselja, pogranične oznake B402 i B405	E	-

Tablica 38: Povijesno – memorijalna područja i cjeline

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Groblje	Gola	E	IV
2	Groblje	Gotalovo	E	IV
3	Groblje	Ždala	E	IV

Tablica 39: Krajolici i kultivirani dijelovi krajolika

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Kulturni krajolik	Cijelo područje općine	PR	I
2	Vrijedne prostorne vizure			

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

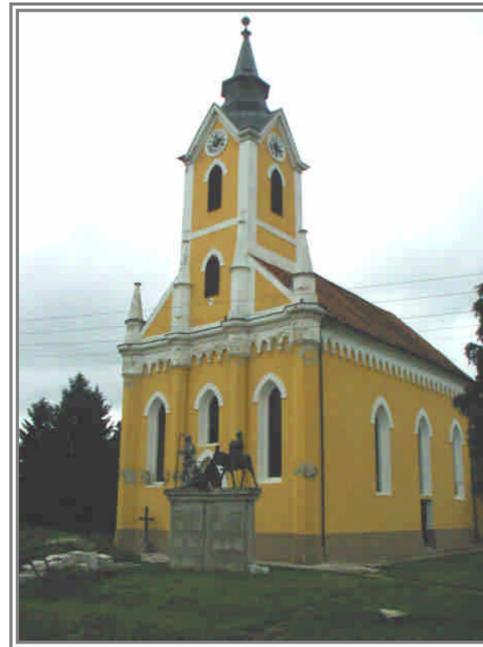
Fotografije prostornih vizura

II POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

SAKRALNE GRAĐEVINE

Tablica 40:Crkve

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Župna crkva sv. Tri Kralja	Gola	Z-2928	III
2	Župna crkva Presvetog Trojstva	Ždala	Z-2499	III

Župna crkva Presvetog Trojstva u Ždali

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

Tablica 41:Kapele i poklonci

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Kapela sv. Florijana na groblju	Gola	E	IV
2	Kapela-poklonac sv.	Gola	E	IV
3	Kapela sv. Ivana Krstitelja	Gotalovovo	E	IV
4	Kapela-poklonac sv. Josipa	Otočka	E	IV
5	Kapela sv. Na groblju		E	IV

CIVILNE GRAĐEVINE

Tablica 42:Javne građevine

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Škola	Gola, Trg A. Stepinca 6	E	IV
2	Stara škola	Ždala, Ul. V. Nazora 51	PR	III
3	Julijanska škola	Ždala, Ul. V. Nazora 122	PR	III

Tablica 43:Stambene građevine

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Župni dvor, Dravska ul br. 1	Gola	PR	III
2	Kućni br. 25, Dravska ul.		E	IV
3	Kućni br. 27, Dravska ul.		E	IV
4	Kućni br. 29, Dravska ul.		E	IV
5	Kućni br. 30, Dravska ul.		E	IV
6	Kućni br. 32, Dravska ul.		E	IV
7	Kućni br. 40, Dravska ul.		E	IV
8	Kućni br. 44, Dravska ul.		E	IV
9	Kućni br. 49, Ul. S. Radića		E	IV
10	Kućni br. 51, Ul. S. Radića		E	IV
11	Kućni br. 60, Ul. S. Radića		E	IV
12	Kućni br. 76B, Ul. S. Radića		E	IV
13	Kućni br. 88, Ul. S. Radića		E	IV
14	Kućni br. 92, Ul. S. Radića		E	IV
15	Kućni br. 94, Ul. S. Radića		E	IV
16	Kućni br. 104, Ul. S. Radića		E	IV
17	Kućni br. 106, Ul. S. Radića		E	IV
18	Kućni br. 109, Ul. S. Radića		E	IV
19	Kućni br. 114, Ul. S. Radića		E	IV
20	Kućni br. 115, Ul. S. Radića		E	IV
21	Kućni br. 116, Ul. S. Radića		E	IV
22	Kućni br. 126, Ul. S. Radića		E	IV
23	Kućni br. 128, Ul. S. Radića		E	IV
24	Kućni br. 128, Ul. S. Radića		E	IV
25	Kućni br. 21, Ul. P. Miškine		E	IV
26	Kućni br. 22, Ul. P. Miškine		E	IV
27	Kućni br. 23, Ul. P. Miškine		E	IV
28	Kućni br. 30, Ul. P. Miškine		E	IV
29	Kućni br. 38, Ul. P. Miškine		E	IV
30	Kućni br. 26, Ul. P. Prerad.		E	IV
30	Tradicijska okućnica	P. Preradovića 25, Gola	Z-2857	
31	Kućni br. 67, Ul. P. Prerad.		E	IV
32	Kućni br. 73, Ul. P. Prerad.		E	IV
		Gotalovo		
33	Kućni br. 8, Dravska ul.		E	IV
34	Kućni br. 11, Dravska ul.		E	IV
35	Kućni br. 12, Dravska ul.		E	IV

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

36	Kućni br. 13, Dravska ul.		E	IV
37	Kućni br. 15, Dravska ul.		E	IV
38	Kućni br. 22, Dravska ul.		E	IV
39	Kućni br. 24, Dravska ul.		E	IV
40	Kućni br. 30, Dravska ul.		E	IV
41	Kućni br. 33, Dravska ul.		E	IV
42	Kućni br. 40, Dravska ul.		E	IV
		Novačka		
43	Kućni br. 3		E	IV
44	Kućni br. 4		E	IV
45	Kućni br. 5		E	IV
46	Kućni br. 20		E	IV
47	Kućni br. 29		E	IV
48	Kućni br. 30		E	IV
49	Kućni br. 103		E	IV
50	Kućni br. 126		E	IV
51	Kućni br. 165		E	IV
		Otočka		
52	Kućni br. 8		E	IV
53	Kućni br. 18		E	IV
54	Kućni br. 23		E	IV
55	Kućni br. 27		E	IV
56	Kućni br. 54		E	IV
57	Kućni br. 56		E	IV
58	Kućni br. 58		E	IV
59	Kućni br. 87		E	IV
60	Kućni br. 103		E	IV
61	Kućni br. 109		E	IV
		Ždala		
62	Župni dvor, Ul. V. Nazora 76		PR	III
63	Kućni br. 3, Ul. Braće Radić		E	IV
64	Kućni br. 4, Ul. Braće Radić		E	IV
65	Kućni br. 7, Ul. Braće Radić		E	IV
66	Kućni br. 37, Ul. Braće Radić		E	IV
67	Kućni br. 44, Ul. Braće Radić		E	IV
68	Kućni br. 45, Ul. Braće Radić		E	IV
69	Kućni br. 49, Ul. Braće Radić		E	IV
70	Kućni br. 52, Ul. Braće Radić		E	IV
71	Kućni br. 62, Ul. Braće Radić		E	IV
72	Kućni br. 15, Ul. M. Pavleka		E	IV
73	Kućni br. 56, Ul. M. Pavleka		E	IV
74	Kućni br. 62, Ul. M. Pavleka		E	IV
75	Kućni br. 41, Ul. V. Nazora		E	IV
76	Kućni br. 81, Ul. V. Nazora		E	IV
77	Kućni br. 204, Ul. V. Nazora		E	IV

Stambena kuća (kurija) Talan, Gola

Tablica 44: Gospodarske građevine

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Šumarija	Ždala	PR	III
2	Gospodarstvo sa bunarom i košem, k.br.75	Ždala	E	IV
3	Koš, Ul. S. Radića br. 92	Gola	E	IV
4	Koš, Ul. S. Radića br. 109	Gola	E	IV
5	Koš, Ul. S. Radića br. 113	Gola	E	IV
6	Koš, Dravska ul. br. 33	Gotalovo	E	IV
7	Kućni br. 117	Novačka	E	IV
8	Kućni br. 131	Novačka	E	IV
9	Kućni br. 159	Novačka	E	IV
10	Koševi, kućni br. 32	Novačka	E	IV
11	Koševi, kućni br. 35	Novačka	E	IV
12	Koševi, kućni br. 89	Novačka	E	IV
13	Gospodarstvo, k.br. 93	Novačka	E	IV
14	Koševi, kućni br. 94	Novačka	E	IV
15	Koševi, kućni br. 127	Novačka	E	IV
16	Koševi, kućni br. 158	Novačka	E	IV
17	Koševi, kućni br. 164	Novačka	E	IV
18	Kućni br. 90	Otočka	E	IV
19	Koševi, kućni br. 23A	Otočka	E	IV
20	Koševi, kućni br. 36	Otočka	E	IV

Šumarija u Ždali

Tablica 45: Fortifikacijske građevine

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički i status	Prijedlog kategor.
1	Ostaci starog grada St. Erzsébet	Ždala	PR	II

Tablica 46: Javna plastika i urbana oprema

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Raspelo, zapadni ulaz u naselje, na raskrižju kod k.br. 125	Gola	E	IV
2	Raspelo, Ul. P. Preradovića kod k. br. 67	Gola	E	IV
3	Raspelo, Raspelo, istočni ulaz u naselje, Ul. P..Miškine	Gola	E	IV
4	Raspelo, uz glavni put prije skretanja u Otočku	Gola	E	IV
5	Raspelo, zapadno od naselja, uz glavni put, na zavoj	Gotalovo	E	IV
6	Raspelo, na zapadnom ulazu u naselje	Gotalovo	E	IV
7	Spomen-obilježje ispred kapele	Gotalovo	E	IV
8	Raspelo, na raskrižju, prekoputa k.br. 42	Novačka	E	IV
9	Raspelo u Ješkovu, na raskrižju seoskih puteva	Novačka	E	IV
10	Raspelo, u Trniku na raskrižju, kod k.br. 5	Novačka	E	IV
11	Raspelo u Vlaškom polju kod k. br. 16	Novačka	E	IV
12	Raspelo u Pepelari prekoputa k.br. 159	Novačka	E	IV
13	Raspelo, na raskrižju seoskih puteva	Otočka	E	IV
14	Raspelo, na zapadnom ulazu u naselje, na raskrižju	Ždala	E	IV
15	Raspelo, kod k.br. 45	Ždala	E	IV
16	Spomen obilježje u središtu naselja, kod k.br. 82	Ždala	E	IV

Raspelo u Ždali

Tablica 47: Parkovi i perivoji

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Parkovi	Gola, središte naselja	PR	III
2	Drvored oraha	Otočka, prilaz kapeli-pokloncu sv. Josipa	PR	III

Za navedenu preliminarnu kategorizaciju kulturne baštine prilaže se tabela pojašnjenja značenja pojedinih kategorija u koje su svrstana kulturna dobra.

Tablica br. 48. Pokretna kulturna dobra

R.br.	NAZIV SPOMENIKA	GRAD/OPĆINA	MJESTO	REGISTAR
6.	Župna crkva sv. Tri Kralja - orgulje	Gola	Gola	Z - 2873

Tablica 48: Tablica zbirne valorizacije baštine

(prema kategorijama i značenju)

Kat.	Značenje/vrijednost	broj
0	Međunarodno značenje	-
I	Nacionalno značenje	1
II	Makroregionalno značenje (sjeverozap. Hrvatska)	4
III	Mikroregionalno značenje (županijska razina)	11
IV	Lokalno značenje (općinska razina)	106

1.2.6.2. Prirodna baština

Ovim Planom štiti se očuvanjem biološke i krajolizne raznolikosti te zaštitom prirodnih vrijednosti, a to su zaštićena područja, zaštićene svojte te zaštićeni minerali i fosili.

Prema Zakonu o zaštiti prirode („Narodne novine“ br.70/05) dijelovi prirode koji su utvrđeni ili proglašeni zaštićenima na temelju ovog zakona, smatraju se zaštićenim dijelovima prirode. Kategorije zaštite koje danas

susrećemo na području Općine Gola su – značajni krajobraz i spomenik prirode Zaštićenima ih proglašava Županijska skupština uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstvo kulture, uprava za zaštitu prirode.

Zaštićenim dijelovima prirode upravlja **Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Koprivničko-križevačke županije** (u daljnjem tekstu: Javna ustanova) koju je osnovala Županijska skupština, a organizirano djeluje od 1998. godine kao neprofitna organizacija. Osnovna djelatnost Javne ustanove obuhvaća zaštitu, održavanje i promicanje **zaštićenih dijelova prirode** na prostoru Županije (posebnih rezervata, park-šuma, zaštićenih krajolika, spomenika prirode, spomenika parkovne arhitekture te specifičnih geomorfoloških fenomena, životnih zajednica i značajnih biljnih i životinjskih vrsta). Javna ustanova priprema i predlaže **mjere zaštite** za svako zaštićeno područje na temelju kojih se obavlja upravljanje pojedinim zaštićenim područjem, a Županijsko poglavarstvo propisuje-donosi predložene mjere zaštite, uz suglasnost Ministarstvo kulture, uprava za zaštitu prirode.

Na zaštićenom području prirode nisu dozvoljene radnje i djelatnosti kojima se umanjuje vrijednost prirodnih dobara, osobito tla, vode, vegetacije, te svaki zahvat koji ima štetan učinak na geomorfološku, biološku i krajobraznu raznolikost, sklad žive i nežive prirode, floru i faunu određenog područja. Ovisno o stupnju zaštite koji podrazumijeva određene strože ili blaže mjere zaštite, odnosno opseg propisanih ograničenja, u zaštićenim područjima može biti zabranjeno odlaganje svih vrsta otpada, ispuštanje tekućina koje mogu onečistiti tlo i vodu, podizanje barijera u tekućim vodenim ekosustavima, čime se sprječava slobodan protok vode i sl. Određeni sanitarni, hidromeliorativni i drugi zahvati te rekreacijski ribolov mogu biti dozvoljeni uz prethodnu suglasnost Ministarstvo kulture, uprava za zaštitu prirode i izdavanje **uvjeta zaštite prirode**. Isto tako, najčešće je zabranjeno hvatanje, uznemiravanje, ozljeđivanje i ubijanje životinja i njihovih razvojnih oblika, gnijezda, legla i obitavališta, unošenje i puštanje stranih (alohtonih) životinjskih vrsta, paljenje vatre i slično. Brigu o provođenju mjera zaštite vodi Javna ustanova koja pri tome surađuje s nosiocima gospodarenja na tom području.

Problemi u samom procesu zaštite susreću se uslijed manjka financijskih sredstava za održavanje područja, neriješenih vlasničkih odnosa te naknade za ograničeno korištenje koji su, doduše, regulirani zakonom, ali zbog otežane financijske situacije nisu dovoljno primjenjivi. Čuvarska služba nije organizirana, inspeksijske mjere nisu dostatne i dovoljno učinkovite, a mjere zaštite i gospodarenja donesene su u rijetkim pojedinačnim slučajevima. Budući da znatan dio zaštićenih dijelova prirode pripada šumama, potrebno je usklađivanje, za sada nedovoljno usklađenih odredbi Zakona o zaštiti prirode i Zakona o šumama te drugih zakona u pogledu nadležnosti i ovlaštenja.

Prostor Koprivničko-križevačke županije odlikuje se relativno brojnim i raznorodnim te u bioekološkom smislu specifičnim dijelovima prirodne baštine. U odnosu na ukupnu površinu Općine, zaštićeno je oko 1,9 km² površine što iznosi 2,5 % ukupne površine Općine. To govori o značajnoj stanišnoj, biološkoj i pejzažnoj raznolikosti ovog kraja te o relativno dobroj ušćuvanosti krajobraznih vrijednosti, iako treba nastojati povećati površine koje su namijenjene prvenstveno biološko-ekološkim, znanstveno-istraživačkim, kulturno-obrazovnim, estetskim, turističkim i srodnim ciljevima.

Ekološki posebno značajni dijelovi prirode su rijeka **Drava** s užim zaobiljem, dravski rukavci, bare i močvare. Ovi ekosustavi, odnosno biocenotičke jedinice koje se na njima razvijaju, u direktnoj su ovisnosti o vodnom režimu podzemlja i vrlo su osjetljivi već i na njegove male promjene. Svaka drastičnija promjena tih odnosa ugrožava cjelokupni ekosustav i dovodi u pitanje njegov opstanak. Odatle proizlazi zahtjev da svi građevinski i drugi zahvati u prostoru moraju uvažavati ove činjenice, a moguća rješenja treba tražiti u takvim tehničkim i tehnološkim izvedbama koje neće dovesti do degradacije i poremećaja ravnoteže osnovnih ekoloških činitelja, napose vode i tla.

a) Zaštićena i evidentirana područja

Na području Općine Gola od zaštićenih i evidentiranih područja nalaze se Značajni krajobraz Čambina i Spomenik prirode – sedam stabala hrasta lužnjaka u parku šumarije Repaš.

Tablica 49: Zaštićena i evidentirana područja na području Općine Gola

KATEGORIJA ZAŠTITE	NAZIV OBJEKTA	POVRŠINA/ ha	DATUM ZAŠTITE
POSEBNI REZERVATI			
ZNAČAJNI KRAJOBRAZ			
	ČAMBINA	50	29.09. 1999
SPOMENIK PRIRODE			
	SKUPINA STABALA HRASTA LUŽNJAKA U PARKU ŠUMARIJE REPAŠ (k.č.2219)	-	9.10.1998. izmjena 12.07.2002.

Izvor: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Koprivničko-križevačke županije (rujan, 2002.)

U kategoriji **značajni krajobraz** na području Općine Gola, zaštićen je barski ekosustav **Čambine** Odlukom o proglašenju “Zaštićenog krajolika Čambina” 29.09.1999. godine. Područje “Zaštićenog krajolika Čambina” nalazi se u naselju Ždala, u kutu što ga zatvara lijeva obala rijeke Drave i državna granica s Republikom Mađarskom. Obuhvaća površinu od oko 50 hektara. Razvio se iz nekadašnjeg dravskog meandra uz lijevu obalu Drave. Bara je spojnim kanalom povezana s tokom rijeke Drave, a spojni kanal povezuje i njezin istočni i zapadni dio. Bara je potkovastog oblika s krajevima potkove okrenutim lijevoj obali rijeke Drave. Sastoji se od Male i Velike Čambine koje su međusobno spojene kanalom, a opskrbljuje se vodom potokom Ždalica koji pritječe s Mađarske strane na sjeveru. Kanali predstavljaju i migracijske putove za određen broj životinjskih vrsta. Čitav teren je blago nagnut od zapada prema istoku, tako da su dijelovi Male Čambine plići, zamuljeniji, a samim tim i obrasliji vodenom vegetacijom. Istočni dio bare tvz. Velika Čambina dublje je područje s šljunkovitim dnom i pripadajućim biotopskim karakteristikama. Čambina se odlikuje velikom bujnošću živog svijeta i čitavim nizom ekoloških niša. Rubni priobalni pojas obrastao je bujnom šumskom, grmolikom, te niskom vegetacijom. Posebno se ističe vegetacija trščaka, rogozišta, te nizinskih šuma bijele vrbe, topole, johe. Vodeni stupac je skoro u cijelosti obrašten vegetacijom submerznih makrofita, a na površini dominira flotalna vegetacija zajednice: bijeli lopč i žuti lokvanj. Tu živi i nekoliko rijetkih biljnih vrsta u Hrvatskoj. Među njima se posebno ističe populacija vodenog oraha, mesožderče biljke vodenog žabnjaka. Od kralježnjaka bara cijele godine obiluje raznim ptičjim vrstama među kojima se ističu divlja patka, labud, crna liska, bukavac nebogled, čubasti gnjurac, veliki trstenjak, trstenjak rogožar i dr. Ihtiološki značaj bare Čambina također je velik. Tu se mrijesti i obitava patuljasti smuđ, štuka, šaran, linjak.

Zoocenoze Čambine obogaćuje i velik broj vrsta slatkovodnih puževa i školjkaša, mnogo vrsta kukaca, kolutičavaca i praživotinja.

Sve te prirodne raznolikosti koje nalazima u zaštićenom krajoliku Čambina čine to područje oazom usčuvane prirode Podravine i privlačnim mjestom za posjetitelje i istraživače.

Skupina od **sedam stabala hrasta lužnjaka** (*Quercus robur L.*) koji se nalaze u parku koji okružuje zgradu šumarije **Repaš** na katastarskoj čestici br. 2219 k.o. Ždala, odlukom od 9. 10.1998. godine, Županijska skupština proglasila je **spomenikom prirode**, nakon toga donesena je Odluka o izmjeni iste, a kojom se riječ ”sedam” zamjenjuje riječi “skupina”, na Županijskoj skupštini održanoj 12.07.2002. godine iz slijedećih razloga:

- dva stabla iz grupe od 7 zaštićenih hrastova nalazila su se u stanju postupnog odumiranja, te su predstavljala opasnost za prolaznike i vozila, stoga je dobivena suglasnog Ministarstvo kulture, uprava za zaštitu prirode za njihovo rušenje (uklanjanje). Nakon rušenja tih dvaju stabala u parku koji okružuju šumariju Repaš prestala je skupina od 5 stabala lužnjaka zaštićenih kao spomenik kulture, a promjenom odluke u “skupinu” zaštitit će se i svi mladi hrastovi koji niču oko.

Starost starih zaštićenih hrastova procjenjuje se na oko 350 godina pa predstavljaju najstarije primjerke ove vrste u Podravini, odnosno Županiji. Opseg stabala u prsnoj visini iznosi 4-4,5 m, a visina do 20 metara. Relativno su dobre vitalnosti.

Kartogram 27: Zaštićena i evidentirana područja na području Općine Gola

Prostornim planom Koprivničko križevačke županije predviđen je Spomenik prirode – hidrološki – Ješkovo:

Ovaj vodeni bazen je nekadašnji dravski rukavac potkovastog oblika čiji su krajevi “potkove” okrenuti lijevoj obali rijeke Drave. Bara Ješkovo nalazi se u koprivničko-đurđevačkom Prekodravlju blizu naselja Gola. Kraci potkove razmaknuti su međusobno oko 80 metara, a širina vodotoka iznosi 200-300 metara,

uključujući i širok pojas tršćaka. Unutar potkove su oranične površine, livade i nekoliko raštrkanih seoskih gospodarstava. Životinjsko naselje Ješkova izuzetno je brojno i raznoliko. U vodi živi nekoliko slatkovodnih autohtonih vrsta riba koje pružaju osnovu za uspješan i tradicionalan športski ribolov. Prikladna staništa udomljuju značajan broj vrsta ptica močvarica, vodozemaca i malih sisavaca koji tu nalaze prikladna zakloništa, gnijezdilišta i obilne izvore hrane. Radi izraženih bioekoloških, hidrobioloških i krajobraznih te estetskih vrijednosti, predlaže se zaštita ovog područja prirode kao hidrološkog spomenika prirode zajedno sa svim prostorom unutar “potkove”. Ukupna mu je površina oko 1,4 km².

U Strategiji i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske istaknuto je šire područje šume **Repaš** planirano kao **zaštićeni krajolik**.

Na području Općine Gola Prostornim planom Koprivničko – križevačke županije predlaže se izrada Prostornog plana područja posebnih obilježja za **područje rijeke Drave (PPPPO rijeke Drave)**. Rijeka Drava uključena u Konvenciju o suradnji na zaštiti i održivom korištenju rijeke Dunav u okviru Programa zaštite okoliša dunavskog slivnog područja (u koje se uvrštava i rijeka Drava), a nastojanja u zaštiti prostora rijeke Drave (i Mure) na međunarodnom, odnosno međudržavnom nivou uvrštena su i u program organizacije Euronatur i DOPPS. Za područje rijeke Drave, Plan također pretpostavlja mogućnost očuvanja ovog prostora u nekoj od kategorija zaštite prema Zakonu o zaštiti prirode (npr. zaštićeni krajolik) ili prema nekoj od međunarodnih kategorizacija valorizacije prostora koja bi u dovoljnoj mjeri očuvala ovaj vrijedan prostor u smislu ograničavanja zahvata koji bi bitno izmijenili i narušili sadašnje prilike i krajobrazne

osobitosti područja rijeke Drave. Na karti je spomenuto područje toka rijeke Drave koje je predloženo za očuvanje, kao i izradu PPPPO rijeke Drave te obuhvat osobito vrijednog predjela-prirodnog krajobraza, označeno samo načelno i predstavlja tek polazište za detaljniju obradu.

Za područja predviđena za zaštitu potrebno je izraditi stručnu podlogu, kako bi se pokrenuo postupak zaštite, a do donošenja odluke o valjanosti podloga za zaštitu ta će se područja štiti Odredbama za provođenje ovog Plana.

U cilju očuvanja prirodne biološke raznolikosti planom su određene sve postojeće šumske površine, šumski rubovi, a Odredbama za provođenje plana zabranit će se uklanjanje živica koje se nalaze između obradivog tla, te zabraniti neprimjerene zahvate na prirodnim vodotocima radi očuvanja ekološki vrijednih područja.

b) Zaštićene i ugrožene vrste flore i faune na području Općine Gola

Za potrebe PPUO Gola dostavljeni su slijedeći podaci od Državnog zavoda za zaštitu prirode o vrstama, staništima, zaštićenim područjima i područjima Ekološke mreže RH s prijedlogom mjere zaštite

Iako ne postoji cjelovita inventarizacija flore i faune ovog područja, prema dostupnim podacima iz Crvenih knjiga i postojećih stručnih studija, na području Općine Gola stalno ili povremeno živi niz ugroženih i zaštićenih vrsta, od kojih prvenstveno izdvajamo sisavce i ptice.

Sisavci

Prema *Crvenoj knjizi ugroženih sisavaca Hrvatske* kao i staništima prisutnim na ovom području, šire područje Općine Gola je stvarno ili potencijalno područje rasprostranjenja većeg broja ugroženih i/ili zaštićenih vrsta sisavaca. Uz tablice s popisom zaštićenih i strogo zaštićenih vrsta koje su ovdje rasprostranjene, za one najugroženije (pred izumiranjem – u kategorijama CR, EN i VU) navedeni su i osnovni podaci.

Strogo zaštićene i zaštićene vrste sisavaca na širem području Općine Gola (SZ – strogo zaštićene, Z – zaštićene, EN – ugrožene, VU – osjetljive, NT – niskorizične, LC – najmanje zabrinjavajuće, DD - nedovoljno poznate).

znanstveno ime vrste	hrvatsko ime vrste	Regionalna kategorija ugroženosti	Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05)	Dodatak II Direktive o staništima
<i>Barbastella barbastellus</i> *	širokouhi mračnjak	DD	SZ	√
<i>Castor fiber</i>	europski dabar	NT	Z	√
<i>Cricetus cricetus</i>	veliki hrčak	NT	SZ	
<i>Lepus europaeus</i>	europski zec	NT	Z	
<i>Lutra lutra</i>	vidra	DD	SZ	√
<i>Micromys minutus</i>	patuljasti miš	NT	Z	
<i>Muscardinus avellanarius</i>	puh lješnikar	NT	SZ	
<i>Myotis bechsteini</i> *	velikouhi šišmiš	VU	SZ	√
<i>Myotis myotis</i>	veliki šišmiš	NT	SZ	√
<i>Glis glis</i>	sivi puh	LC	Z	
<i>Neomys anomalus</i>	močvarna rovka	NT	Z	
<i>Neomys fodiens</i>	vodena rovka	NT	Z	
<i>Plecotus austriacus</i>	sivi dugoušan	EN	SZ	

- * potencijalno područje rasprostranjenja

Među sisavcima rasprostranjenim na području županije 4 je vrsta šišmiša. Svi šišmiši strogo su zaštićeni temeljem Zakona o zaštiti prirode. Izdvajamo 2 vrste koje su prema kriterijima Svjetske udruge za zaštitu prirode (IUCN) u kategoriji vrsta pred izumiranjem:

velikouhi šišmiš (*Myotis bechsteini*)

Kategorija ugroženosti: VU - osjetljiva vrsta

Ekologija: Šumska vrsta, dolazi samo u prirodnim većinom listopadnim šumama sa starijim stablima, te u starim voćnjacima i parkovima. Lovi na čistinama i rubovima šuma, često sakuplja plijen koji čine uglavnom noćni leptiri i dvokrilci te razni beskrilni člankonošci s grančica i listova, ali i na tlu. Ljeti se zadržava u dupljama drveća, a zimuje u različitim podzemnim prirodnim ili umjetnim staništima, vjerojatno najviše u pukotinama.

Razlozi ugroženosti: Prekomjerna sječa starijih stabala s dupljama i prerana sječa starijih sastojina te upotreba pesticida u šumarstvu.

sivi dugoušan (*Plecotus austriacus*)

Kategorija ugroženosti: EN - ugrožena vrsta

Ekologija: Nizinska i podgorska područja, često uz naselja. Porodiljske kolonije u krovištima zgrada i crkvenim tornjevima. Nalažen je i u nizinskim poplavnim šumama (Spitzenberger, usmena informacija). Lovi na otvorenom. Na zimovanju je dosad nađen u špiljama, gdje se najčešće zavlači duboko u uske pukotine.

Razlozi ugroženosti: Iako nemamo puno podataka iz prijašnjih razdoblja, očita je tendencija smanjenja populacije. Razlozi takvu stanju mogli bi biti povezani s primjenom pesticida, kao i sve češćeg premazivanja drvenih dijelova krovišta insekticidima

Ptice

Prema *Crvenoj knjizi ugroženih ptica Hrvatske* šire područje Općine Gola područje je rasprostranjenja većeg broja ugroženih i zaštićenih vrsta ptica. Uz tablicu s popisom strogo zaštićenih vrsta koje su ovdje rasprostranjene za one najugroženije (pred izumiranjem – u kategorijama DD, CR, EN i VU) navedeni su i osnovni podaci.

Strogo zaštićene vrste ptica na području Općine Gola (CR – kritično ugrožene, EN – ugrožene, VU – osjetljive, DD – nedovoljno poznate, NT – niskorizične, LC – najmanje zabrinjavajuće; gp – gnijezdeća populacija, ngp – negnijezdeća populacija, zp – zimujuća populacija, pp – preletnička populacija).

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

Znanstveno ime vrste	Hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Dodatak I Direktive o pticama
<i>Actitis hypoleucos</i>	mala prutka	VU gp	
<i>Alcedo atthis</i>	vodomar	NT gp	✓
<i>Anas strepera</i>	patka kreketaljka	EN gp, zp	
<i>Ardea purpurea</i>	čaplja danguba	VU gp	✓
<i>Aythya nyroca</i>	patka njorka	VU gp, NT pp	✓
<i>Botaurus stellaris</i>	bukavac	EN gp	✓
<i>Ciconia ciconia</i>	bijela roda	NT gp	✓
<i>Ciconia nigra</i>	crna roda	VU gp	✓
<i>Columba oenas</i>	golub dupljaš	DD gp	
<i>Dendrocopos syriacus</i>	sirijski djetlić	LC gp	✓
<i>Dryocopus martius</i>	crna žuna		✓
<i>Egretta alba</i> *	velika bijela čaplja	EN gp	✓
<i>Ficedula albicollis</i>	bjelovrata muharica	LC gp	✓
<i>Gavia arctica</i> **	crnogrlji plijenor	LC zp	✓
<i>Gavia stellata</i> **	crvenogrlji plijenor		✓
<i>Haliaeetus albicilla</i>	štekavac	EN gp	✓
<i>Hippolais icterina</i>	žuti voljić	DD gp	
<i>Ixobrychus minutus</i>	čapljica voljak	NT gp	✓
<i>Lanius minor</i>	sivi svračak	LC gp	✓
<i>Luscinia svecica (Erithacus svecicus)</i>	modrovoljka	DD gp	✓
<i>Lymnocyptes minima</i> ****	mala šljuka	DD ngp	
<i>Milvus migrans</i>	crna lunja	VU gp	✓
<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš	VU gp	✓
<i>Phalacrocorax pygmaeus</i> *	mali vranac	CR gp	✓
<i>Picus canus</i>	siva žuna	LC gp	✓
<i>Scolopax rusticola</i> ***	šljuka	NT ngp, DD gp	
<i>Sterna albifrons</i>	mala čigra	EN gp	✓
<i>Sterna hirundo</i>	obična čigra	NT gp	✓
<i>Sylvia nisoria</i>	pjegava grmuša		✓

*zimovalica; **preletnica-neredovita zimovalica; ***vjerojatno područje gniježdenja, ****vjerojatno rasprostranjena za selidbe

Od ugrožene i strogo zaštićene ornitofaune koja potvrđeno ili moguće obitava na ovom području a čije su gnijezdeće populacije svrstane u zajedničku kategoriju ugroženosti – pred izumiranjem, valja istaknuti slijedeće vrste:

mala prutka (*Actitis hypoleucos*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitavaju uz rijeke, jezera i potoke, također i uz morske obale. Najdraže su im šljunkovite i kamenite obale, osobito uz gornje tokove rijeka. Izvan sezone gniježdenja obitavaju na raznolikim staništima: morskim obalama, riječnim ušćima, lagunama, slanim močvarama, obalama rijeka i jezera, močvarama, čak i uz vrlo male vode: kanale, jarke i lokve.

Razlozi ugroženosti: Uređivanje rijeka, turizam i rekreativne aktivnosti, zagađenje voda, lov i krivolov.

patka kreketaljka (*Anas strepera*)

Kategorija ugroženosti: EN – ugrožena gnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezdi se na prostranim, plitkim, otvorenim slatkim ili bočatim vodama s bujnim obalnim i podvodnim raslinjem: visoko produktivnim jezerima, šaranskim ribnjacima, zaraslim šljunčarama. Zimi se zadržavaju u plitkim dijelovima močvara, jezera, ušća ili u plitkim uvalama u priobalju. Pretežito se hrane biljnom hranom, najčešće zelenim dijelovima i korijenjem vodenog bilja. Hranu skupljaju plivajući s glavom uronjenom u vodu, rjeđe uranjanjem čitavog prednjeg dijela tijela, a rijetko s površine vode. Povremeno i pasu po tlu.

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja, propadanje šaranskih ribnjaka, lov i krivolov.

čaplja danguba (*Ardea purpurea*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična gnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezdi se na plitkim slatkovodnim močvarama s prostranim tršćacima, na jezerima, ribnjacima i sporotekućim rijekama obala obraslih gustom trskom ili rogozom. Pojedinačni parovi i male kolonije gnijezde se i na malim močvarama uz rijeke i riječne rukavce. Za preleta i zimovanja zadržavaju se i po otvorenijim, slabije obraslim vlažnim staništima.

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja, propadanje šaranskih ribnjaka, lov i krivolov.

patka njorka (*Aythya nyroca*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična gnijezdeća populacija

Ekologija: Prebivaju u plitkim močvarama s bujnim vodenim raslinjem, prošaranim tršćacima i rogozicama, šaranskim ribnjacima, sporo tekućim kanalima, mirnim rijekama i rukavcima. Iako spadaju u skupinu pataka ronilica, trebaju obilno vodeno raslinje i plitku vodu (slatku ili slanu). Izbjegavaju brze tekućice i duboke slabo produktivne vode. Izvan sezone gniježdenja borave i na većim jezerima, lagunama i priobalnim močvarama.

Razlozi ugroženosti: Ugrožava ju nestajanje močvarnih staništa, propadanje šaranskih ribnjaka, lov i krivolov.

bukavac (*Botaurus stellaris*)

Kategorija ugroženosti: EN - ugrožena gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitava u nizinskim močvarnim područjima s gustom i visokom močvarnom vegetacijom, posebno u prostranim tršćacima: prostrane bare i močvare, obale sporotekućih rijeka obrasle gustim močvarnim raslinjem, jezera, ušća i šaranski ribnjaci. Nisu društveni.

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja s prostranim tršćacima i rogozicama, propadanje šaranskih ribnjaka, lov i krivolov.

crna roda (*Ciconia nigra*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitava u starim, mirnim šumama s potocima, lokvama, barama, kanalima, vlažnim livadama i sl. Rado se hrane i po obalama rijeka i većim močvarnim površinama ukoliko ih ima u blizini gnjezdilišta. Za selidbe se zadržavaju i po otvorenim vlažnim područjima.

Razlozi ugroženosti: Uređivanje šuma, mijenjanje vodnog režima šuma, nestajanje močvarnih područja, propadanje šaranskih ribnjaka.

golub dupljaš (*Columba oenas*)

Kategorija ugroženosti: DD – nedovoljno poznata gnijezdeća populacija

Ekologija: Nastanjuju otvorene šume s mnogo proplanaka i prosjeka, rubove šuma uz poljoprivredne površine i stare prostrane parkove s listopadnim drvećem bogatim dupljama.

Razlozi ugroženosti: Razlozi za tako drastičan pad populacije nisu sasvim jasni, pogotovo jer u najvećem dijelu europskog areala ove vrste uopće nema pada populacije. Najvjerojatnije su glavni razlozi uređivanje šuma, lov i krivolov te intenziviranje poljodjelstva, možda i stalni porast brojnosti goluba grivnjaša.

velika bijela čaplja (*Egretta alba*)

Kategorija ugroženosti: EN – ugrožena vrsta (gnijezdeća populacija). Na ovom području vrsta zimuje.

Ekologija: Gnijezde se na većim kopnenim ili priobalnim močvarama, ušćima rijeka i jezerima obala obraslih bujnim raslinjem. Za gniježđenje trebaju prostrane tršćake ili rogozike, rjeđe se gnijezde i na grmlju ili niskom drveću.

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja, propadanje šaranskih ribnjaka, lov i krivolov. Donedavno je u Hrvatskoj bila gotovo izumrla, no posljednjih desetak godina broj joj pomalo raste i vraća se na stara gnijezdilišta. Gnijezdeća populacija je još uvijek ugrožena.

štekavac (*Haliaeetus albicilla*)

Kategorija ugroženosti: EN – ugrožena gnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezde se uz slatke i slane vode: u velikim močvarnim područjima, uz velike rijeke, jezera i šaranske ribnjake. Izbjegavaju područja siromašna vodom, otvorene predjele bez drveća i velike guste šume.

Razlozi ugroženosti: Ugrožen je lovom i krivolovom, nestankom močvarnih staništa i propadanjem šaranskih ribnjaka, onečišćenjem voda.

žuti voljić (*Hippolais icterina*)

Kategorija ugroženosti: DD – nedovoljno poznata negnijezdeća populacija

Ekologij: Nastanjuju otvorene, vlažne ili poplavne listopadne šume s dosta proplanaka i obiljem visokog podrasta, rubove šuma, šumarke, šikare, parkove, vrtove, plantaže i sl. Na sjeveru areala obitavaju u čistim brezovim šumama, a na jugu i u čistim hrastovim šumama.

Razlozi ugroženosti: Intenziviranje poljodjelstva, uređivanje rijeka.

modrovoljka (*Luscinia svecica* /*Erithacus svecicus*)

Kategorija ugroženosti: DD – nedovoljno poznata negnijezdeća populacija

Ekologija: Obitavaju na mješovitim, prijelaznim staništima između šuma i otvorenih područja, uglavnom po vlažnim staništima s bujnim raslinjem poput šumovite tundre ispresijecane manjim močvarama, po poplavnim ravnicama i obalama rijeka i jezera obraslim niskim gustim drvenastim raslinjem, čak i po vlažnim planinskim livadama s grmljem. Naša podvrsta preferira šikare uz vodu, pogotovo one s tršćacima

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja, uređivanje rijeka, intenziviranje poljodjelstva.

mala šljuka (*Lymnocyptes minima*)

Kategorija ugroženosti: DD – nedovoljno poznata negnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezdi po vodom natopljenim cretovima, vlažnim livadama te na močvarama u tundri i tajgi. Za selidbe i zimovanja borave po muljevitim rubovima lokava, obalama potoka, rijeka i jezera, močvarama, cretovima, poplavnim površinama, taložnicama, vlažnim livadama, močvarnim slanušama i sl.

Razlozi ugroženosti: Lov i krivolov, nestajanje močvarnih područja, uništavanje niskih muljevitih i pjeskovitih morskih obala i pripadajućih slanuša.

crna lunja (*Milvus migrans*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična gnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezde se po rubovima šuma, uz močvare, šaranske ribnjake, rijeke i jezera u nizinskim predjelima. Love redovito po otvorenim površinama.

Razlozi ugroženosti: Ugrožene su lovom i krivolovom, uređivanjem rijeka, nestajanjem močvarnih područja, intenziviranjem poljodjelstva itd.

škanjac osaš (*Pernis apivorus*)

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

Kategorija ugroženosti: VU – rizična gnijezdeća populacija

Ekologija: Šume bogate proplancima, čistinama, prosjekama, sječevinama. Često i u mješovitom, mozaičnom krajoliku gdje su šume izmiješane s livadama, živicama, malim močvarama i sl.

Razlozi ugroženosti: Lov i krivolov, uređivanje šuma, intenziviranje poljodjelstva.

mali vranac (*Phalacrocorax pygmaeus*)

Kategorija ugroženosti: CR – kritično ugrožena gnijezdeća populacija, na ovom području vrsta zimuje

Ekologija: Obitavaju uz slatke i bočate vode (jezera, ribnjake, riječne rukavce, riječna ušća) obrasle prostranim tršćacima. Izvan sezone gniježdenja često se zadržavaju u priobalju. Hrane se na otvorenim stajaćicama, na sporo tekućim rijekama, kanalima, močvarama i poplavljenim površinama gdje u plitkoj vodi plivajući ili roneći love ribu.

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja, lov i krivolov.

šumska šljuka (*Scolopax rusticola*)

Kategorija ugroženosti: DD – nedovoljno poznata gnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezde se u prostranim listopadnim, mješovitim ili crnogoričnim šumama. Potrebne su im sjenovite šume s vlažnim, mekim humusom i barem nešto podrasta. Optimalne su šume koje su ispresijecane proplancima, poljima, potocima, lokvama i dr. Osjetljive su ne samo na upade čovjeka u gnjezdilišni teritorij nego čak npr. fazana i zečeva. Za selidbe i zimovanja obitavaju i po sušim i grmljem obraslim terenima.

Razlozi ugroženosti: Lov (pogotovo u doba gniježdenja) i krivolov, uređivanje šuma, intenziviranje poljodjelstva.

mala čigra (*Sterna albifrons*)

Kategorija ugroženosti: EN - ugrožena gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitava uz morske obale i po većim rijekama, jezerima, šljunčarama i akumulacijama s pješčanim i šljunkovitim otocima i sprudovima.

Razlozi ugroženosti: Uređivanje rijeka, turizam i rekreativne aktivnosti, zagađenje voda.

Vodozemci i gmazovi

Prema *Crvenoj knjizi vodozemaca i gmazova Hrvatske*, šire područje Općine Gola je stanište 3 strogo zaštićene vrste vodozemaca i 1 strogo zaštićene vrste gmaza.

Strogo zaštićene vrste vodozemaca i gmazova na području Općine Gola (SZ – strogo zaštićene, NT – niskorizične; ZZP – Zakon o zaštiti prirode NN 70/05)

znanstveno ime vrste	hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Zaštita po ZZP	Dodatak II Direktive o staništima
<i>Bombina bombina</i>	crveni mukač	NT	SZ	√
<i>Hyla arborea</i>	gatalinka	NT	SZ	
<i>Triturus (cristatus) dobrogicus</i>	veliki panonski vodenjak	NT	SZ	√
<i>Emys orbicularis</i>	barska kornjača	NT	SZ	√

Ribe

Prema *Crvenoj knjizi slatkovodnih riba Hrvatske* područje Općine Gola je područje rasprostranjenja većeg broja ugroženih vrsta riba.

Strogo zaštićene i zaštićene vrste riba na širem području Općine Gola (SZ - strogo zaštićena svojta, Z - zaštićena svojta; CR – kritično ugrožena, EN - ugrožena, VU- rizična, NT – potencijalno ugrožena, LC – najmanje zabrinjavajuća, DD-vjerojatno ugrožena)

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

znanstveno ime vrste	hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Zaštita po ZZP	Dodatak II Direktive o staništima
<i>Abramis sapa</i>	crnooka deverika	NT	Z	
<i>Acipenser ruthenus</i>	kečiga	VU	Z	
<i>Alburnoides bipunctatus</i>	dvoprugasta uklija	LC	Z	
<i>Alosa pontica</i>	crnomorska haringa	DD	SZ	√
<i>Aspius aspius</i>	boLEN	VU	Z	√
<i>Carassius carassius</i>	karas	VU	Z	
<i>Chalcalburnus chalcoides</i>	velika pliska	VU	SZ	√
<i>Cyprinus carpio</i>	šaran	EN	Z	
<i>Eudontomyzon danfordi</i>	dunavska paklara	NT	SZ	√
<i>Eudontomyzon mariae</i>	ukrajinska paklara	NT	SZ	√
<i>Gobio albipinnatus</i>	bjeloperajna krkuša	DD	SZ	√
<i>Gobio gobio</i>	krkuša	LC	Z	
<i>Gobio kessleri</i>	keslerova krkuša	NT	SZ	√
<i>Gobio uranoscopus</i>	tankorepa krkuša	NT	SZ	√
<i>Gymnocephalus baloni</i>	balonijev balavac	VU	SZ	√
<i>Gymnocephalus schraetser</i>	prugasti balavac	CR	SZ	√
<i>Hucho hucho</i>	mladica	EN	SZ	√
<i>Lampetra planeri</i>	potočna paklara	NT	SZ	√
<i>Leucaspis delineatus</i>	belica	VU	SZ	
<i>Leuciscus idus</i>	jez	VU	Z	
<i>Lota lota</i>	manjić	VU	Z	
<i>Misgurnus fossilis</i>	piškur	VU	SZ	√
<i>Pelecus cultratus</i>	sabljarka	DD	SZ	√
<i>Proterorhinus marmoratus</i>	mramorasti glavoč	NT	Z	
<i>Rutilus pigus</i>	plotica	NT	Z	
<i>Telestes (Leuciscus) souffia</i>	blstavac	VU	SZ	√
<i>Thymallus thymallus</i>	lipljen	VU	Z	
<i>Vimba vimba</i>	nosara	VU	Z	
<i>Zingel streber</i>	mali vretenac	VU	SZ	√
<i>Zingel zingel</i>	veliki vretenac	VU	SZ	

Od ugrožene i strogo zaštićene riblje faune koja potvrđeno ili moguće obitava na ovom području valja istaknuti sljedeće vrste:

kečiga (*Acipenser ruthenus*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Kečiga je pridnena vrsta koja boravi u slatkim i bočatim vodama umjerenoga područja. Naseljava pridnene dijelove rijeka i jezera, a u mora rijetko zalazi

Uzroci ugroženosti: Nerazuman ribolov u Dunavu, zasnovan na ulovu mladih dobnih kategorija koje nisu spolno zrele ili su takvima tek postale. Promjene u prirodnim staništima izazvane čovjekovim djelovanjem, poput onečišćenja, vadenja pijeska i regulacije vodotoka.

boLEN (*Aspius aspius*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Bentopelagička vrsta koja nastanjuje tekuće vode, akumulacije i rukavce rijeka. Uglavnom živi solitarno (pojedinačno) i obično u čistim, tekućim dijelovima vodotoka. Jedan je od najvećih dnevnih predatora u našim vodama, a na glasu po proždrljivosti

Uzroci ugroženosti: smanjenje populacija vrsta kojima se hrani, mehaničko onečišćenje rijeka, regulacije vodotoka i unos alohtonih vrsta, nekontrolirani ribolov

karas (*Carassius carassius*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Karas nastanjuje stajaće vode, poput bara, močvara, jezera, sporotekućih rijeka i privremenih vodenih površina, bogatih vodenom vegetacijom. Voli vode s malom prozirnošću i dubinom gdje temperatura ljeti nije hladnija od 19°C

Uzroci ugroženosti: nakon unošenja babuške u otvorene vode, počele su se postupno smanjivati njegove populacije, posebno u stajaćim, močvarnim i poplavnim staništima. Jedan od razloga smanjenja brojnosti svakako je i nestanak vodene vegetacije zbog onečišćenja voda. Svako isušivanje jezera, bara i močvara te nestajanje poplavnih staništa pridonosi daljnjem smanjenju brojnosti vrste.

velika pliska (*Chalcalburnus chalcoides*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Velika pliska je bentopelagička riba koja živi u slatkoj i bočatoj vodi i zadržava se u jatima. Živi u rijekama i jezerima, a najviše voli mjesta gdje ima dovoljno otopljenog kisika, gdje je voda hladnija, a dno kamenito

Uzroci ugroženosti: onečišćenje voda i regulacije vodotoka.

šaran (*Cyprinus carpio*)

Kategorija ugroženosti: EN – ugrožena populacija.

Ekologija: Divlja forma šarana jedna je od najugroženijih u Europi. Kod nas je autohtona vrsta.

Uzroci ugroženosti: Ugrožena je miješanjem s kultiviranim formama, regulacijom vodotoka i nestankom prirodnih mrijestilišta.

balonijev balavac (*Gymnocephalus baloni*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Živi u srednjem i donjem toku većih rijeka, u zoni deverike i blizu ušća. Reofilna je vrsta koja se zadržava među kamenjem i na šljunkovitim dijelovima, s brzim tijekom vode i većom količinom kisika. Jedinke se najčešće zadržavaju samostalno i skrivaju tijekom dana, a aktivnost počinju u sumrak.

Uzroci ugroženosti : Poput svih reofilnih vrsta, ugrožava je svaka promjena riječnog toka, tj. regulacije vodotoka, izgradnja brana i usporavanje brzine rijeka, kao i bilo koji oblik onečišćenja. Vjerojatno je osjetljiv i na promjene mrijesnih staništa.

prugasti balavac (*Gymnocephalus schraetser*)

Kategorija ugroženosti: CR – kritično ugrožena populacija.

Ekologija: Prugasti balavac je potamodromna, reofilna vrsta. Živi u manjim jatima u zoni mreine, deverike, ali i u riječnim usćima. Voli hladniju, čistu vodu s dosta kisika i obično se zadržava u dubljim dijelovima, na mjestima gdje je dno šljunkovito ili pjeskovito. Podnosi raspon temperature vode od 4 do 18°C.

Uzroci ugroženosti: Prugasti balavac je reofilna vrsta, osjetljiva na onečišćenje i regulacije vodotoka te bilo kakvo smanjenje kakvoće staništa. Dodatno ga ugrožava unos alohtonih i širenje agresivnijih vrsta u vodotocima

mladica (*Hucho hucho*)

Kategorija ugroženosti: EN – ugrožena populacija.

Ekologija: Mladica je bentopelagička, litofilna vrsta koja najčešće živi u zoni lipljena i mreine. Nastanjuje dublje dijelove rijeka, s brzim protokom i nižom temperaturom (od 6°C do 18°C). Česta je u dubljim prokopima uz obalna područja ili ispod mostova, a rijetka u jezerima. Mlade jedinke žive u manjim tekućicama i u gornjim dijelovima rijeka, a s odrastanjem sele nizvodno.

Uzroci ugroženosti : Već je u srednjem vijeku mladica je bila najpoznatija pastrvska vrsta. Budući da je komercijalno cijenjena vrsta, pretjerani izlov uzrokovao je smanjenje gotovo svih njezinih populacija. Mladica je ugrožena vrsta i u Europi, a prirodno se razmnožava samo u nekoliko rijeka. Naime, regulacijom i pregradnjom gornjih i srednjih tokova rijeka nestala su staništa prikladna za mrijest. Onečišćenje vodotoka i povećana eutrofikacija nepovoljno su utjecali na mladicu, koja živi u hladnim vodama bogatim kisikom.

belica (*Leucaspius delineatus*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Belica živi u području donjih tokova rijeka, u stajaćim i sporo tekućim vodama, bogato obraslim vodenom vegetacijom.

Uzroci ugroženosti: Osim isušivanja, velik utjecaj na njezin nestanak ima i sve veća primjena insekticida i herbicida u poljoprivredi.

jez (*Leuciscus idus*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Jez je bentopelagička vrsta koja naseljava nizinske rijeke i jezera te je jedna od karakterističnih i čestih vrsta u zoni deverike. Rado zalazi u poplavnu zonu radi prehrane i razmnožavanja.

Uzroci ugroženosti: regulacije i onečišćenje vodotoka te nestanak prikladnih, prirodnih mrijesnih područja, smanjenje i nestajanje poplavnih i močvarnih područja

manjić (*Lota lota*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: To je pridnena vrsta kojoj odgovara hladnija (4 – 18°C) i čišća tekuća voda. Nastanjuje velike rijeke i duboka jezera, gdje bira kamenita i pjeskovita dna

Uzroci ugroženosti: Regulacija vodotoka, onečišćenje, prekomjeran izlov i unos alohtonih vrsta.

pškur (*Misgurnus fossilis*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Čikov živi u stajaćim ili sporotekućim vodama u donjim dijelovima rijeka. Obično naseljava staništa prekrivena muljevitim dnom. Najčešći životni prostor su mu mrtvaje, ribnjaci, kanali za natapanje i preplavljeni močvarni tereni većih rijeka i njihovih pritoka.

Uzroci ugroženosti: nestanak sporotekućih i stajaćih voda i prikladnih staništa, organsko i anorgansko onečišćenje preostalih staništa tog tipa, regulacija i pregradnja vodotoka.

blistavac (*Telestes (Leuciscus)souffia*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Blistavac je bentopelagička riba koja živi u jatima. Nastava brzotekuće, čiste vode, u kojima je temperatura između 10 i 20°C, a dno je pješćano ili kamenito

Uzroci ugroženosti: onečišćenja i reguliranja vodenih tokova

lipljen (*Thymallus thymallus*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Živi u rijekama s čistom, brzom i hladnom vodom, gdje temperatura ne prelazi 18°C, a pH 7 – 7,5. Boravi iznad pjeskovita i šljunkovita dna. Najčešće ne zalazi tako visoko u planinske potoke kao potočna pastrva.

Uzroci ugroženosti: Lipljen je vrlo osjetljiv na onečišćenje vode. Ugrožava ga regulacija i pregrađivanje vodotoka, onečišćenje, prekomjeran izlov te unos alohtonih vrsta.

nosara (*Vimba vimba*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Nosara obično naseljava srednje i donje tokove rijeka te jezera. Voli sporija tekuća i stajaća vodena staništa, a veoma često zalazi i u poplavnu zonu.

Uzroci ugroženosti: regulacije i pregradnje vodotoka koje sprječavaju uzvodne reproduktivne migracije, svako smanjenje poplavnih područja. Mjestimično je ugrožava i pretjerani izlov.

mali vretenac (*Zingel streber*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Živi u zoni mreine, deverike i balavca. Pridnena je riba i zadržava se u srednje dubokim, čistim, brzim vodama gdje ima puno kisika, a dno je pješćano ili šljunkovito.

Uzroci ugroženosti: onečišćenje i regulacije vodotoka, dominantne šaranske vrste s kojima je u izravnoj kompeticiji za stanište i prehrambene resurse.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

veliki vretenac (*Zingel zingel*)

Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.

Ekologija: Veliki vretenac zadržava se u srednje dubokim do plitkim vodotocima, s pješćanim i šljunkovitim dnom. Živi u zoni mreine, deverike i balavca.

Uzroci ugroženosti: Veliki vretenac živi u tekućim, kisikom bogatim vodama, pa mu smeta svako onečišćenje. Zbog različitih zahvata na vodotocima, osobito pregrađivanja, smanjuje se brzina protoka, povisuje temperatura i taloži mulj, što mijenja stanište velikog vretenca, pa se smanjuju njegove populacije i područje rasprostranjenosti.

Leptiri

Prema *Crvenoj knjizi danjih leptira Hrvatske* (u pripremi), područje Općine Gola je stanište više strogo zaštićenih vrsta leptira.

Zaštićene vrste leptira na području Općine Gola (SZ – strogo zaštićene, Z – zaštićene, CR – kritično ugrožene, VU – osjetljive, NT – niskorizične, DD – nedovoljno poznate; ZZP – Zakon o zaštiti prirode NN 70/05)

znanstveno ime vrste	hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Zaštita po ZZP	Dodatak II Direktive o staništima
<i>Apatura ilia</i>	mala preljevalica	NT	Z	
<i>Apatura iris</i>	velika preljevalica	NT	Z	
<i>Euphrydryas aurinia</i>	močvarna riđa	DD	SZ	√
<i>Euphrydryas maturna</i>	mala svibanjska riđa	DD	Z	
<i>Heteropterus morpheus</i>	sedefast debeloglavac	NT	Z	
<i>Leptidea morsei major</i>	grundov šumski bijelac	DD	SZ	√
<i>Limenitis populi</i>	topolnjak	NT	Z	
<i>Lopinga achine</i>	šumski okaš	DD	SZ	
<i>Lycaena dispar</i>	kiseličin crvenko	NT	SZ	√
<i>Lycaena hippothoe</i>	crvenorubi crvenko	NT	Z	
<i>Lycaena thersamon</i>	mali dvornikov crvenko	DD	Z	
<i>Maculinea alcon</i>	močvarni plavac	CR	SZ	
<i>Maculinea arion</i>	veliki timijanov plavac	DD	SZ	
<i>Maculinea nausithous</i>	zagasiti livadni plavac	CR	SZ	√
<i>Maculinea teleius</i>	veliki livadni plavac	CR	SZ	√
<i>Mellicta aurelia</i>	niklerova riđa	DD	Z	
<i>Nymphalis vau-album</i>	šareni ve	VU	Z	√(prioritetna vrsta)
<i>Parnassius mnemosyne</i>	crni apolon	NT	SZ	
<i>Zerynthia polyxena</i>	uskršnji leptir	NT	SZ	

močvarni plavac (*Maculinea alcon*)

Kategorija ugroženosti: CR – kritično ugrožena populacija.

Ekologija: Stanište su mu vlažne livade s biljkom hraniteljicom i mravinjacima vrste *Myrmica scabrinodis*.

Razlozi ugroženosti: Vrsta je ugrožena zbog promjena u širenju poljoprivrednog zemljišta na račun vlažnih livada, kao i prestanak tradicionalnog gospodarenja košnjom i pašom. Dodatni problemi su urbanizacija, te izolacija i fragmentacija staništa.

zagasiti livadni plavac (*Maculinea nausithous*)

Kategorija ugroženosti: CR – kritično ugrožena populacija.

Ekologija: Stanište ove vrste su suši dijelovi vlažnih livada na kojima često nalazimo i vrstu *Maculinea telejus*.

Razlozi ugroženosti: Promjene u gospodarenju staništem i intenziviranje poljoprivredne proizvodnje koja nosi prestanak tradicionalnog režima košnje, drenažu, te zarašćivanje staništa.

veliki livadni plavac (*Maculinea teleius*)
Kategorija ugroženosti: CR – kritično ugrožena populacija.

Stanište: Stanište vrste su livade s biljkom krvarom *Sanguisorba officinalis* (por. *Rosaceae*).
Razlozi ugroženosti: Zbog promjena u gospodarenju staništem, prestankom tradicionalne košnje dolazi do zarašćivanja staništa, a druge djelatnosti kao npr. drenaža dovode do nepovratnog uništavanja/isušivanja staništa.

šareni ve (*Nymphalis vau-album*)
Kategorija ugroženosti: VU – rizična populacija.
Ekologija: Tipična staništa su čistine unutar nizinskih, često poplavnih šuma, s biljkama hraniteljicama iz rodova vrba *Salix ssp.*, topola *Populus ssp.* i brijesta *Ulmus ssp.*
Razlozi ugroženosti: Ugrožena vrsta zbog devastacije šuma, nepravilnog gospodarenja šumom, djelatnostima koje utječu na razinu podzemnih voda, kao drenaža, povećane izgradnje.

Alohtone vrste

Alohtone vrste predstavljaju velik problem i drugi su razlog smanjenja biološke raznolikosti na globalnom nivou, odmah nakon direktnog uništavanja staništa. Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 70/05), zabranjeno je uvođenje stranih divljih svojiti u ekološke sustave.

c) Ugrožena i rijetka staništa

Prema Karti staništa Republike Hrvatske na području Općine Gola nalazi se 28 tipova staništa. 12 tipova ugroženo je na europskoj razini i zaštićeno Direktivom o staništima, a u Hrvatskoj Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

Tipovi staništa zastupljenih na području Općine Gola:

NKS kod	NKS staništa	površina (ha)	% od ukupne površine
A	Površinske kopnene vode i močvarna staništa		
A11	Stalne stajačice	30,79	0,40
A23	Stalni vodotoci	130,60	1,71
A27**/A22/A11	Neobrasle i slabo obrasle obale tekućica / Povremeni vodotoci / Stalne stajačice	2,49	0,03
A3213*	Zajednica trokrpe vodene leće	-	-
A3232*	Zajednica žabogriza	-	-
A3312	Zajednica krute roščike	-	-
A3331	Zajednica lopoča i lokvanja	-	-
A3333	Zajednica vodenog orašca	-	-
A41**/I21	Tršćaci, rogozici, visoki šiljevi i visoki šaševi / Mozaici kultiviranih površina	58,04	0,76
A4111	Tršćaci obične trske	-	-
A4113	Zajednica običnog oblića	-	-
A4116	Rogozik uskolisnog rogoza	-	-
C	Travnjaci, cretovi i visoke zeleni		
C22**	Vlažne livade Srednje Europe	22,38	0,29
C23**	Mezofilne livade Srednje Europe	0,99	0,01
C23**/C22**/E31*	Mezofilne livade Srednje Europe / Vlažne livade Srednje Europe / Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume	59,95	0,78
D			
D11**/E11*	Vrbici na sprudovima / Poplavne šume vrba	27,24	0,36
E	Šume		
E11*/E12**	Poplavne šume vrba / Poplavne šume topola	314,35	4,12
E21**	Poplavne šume crne johe i poljskog jasena	15,17	0,20
E22*	Poplavne šume hrasta lužnjaka	255,88	3,35
E31*	Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume	2689,38	35,21
E92	Nasadi četinjača	33,99	0,45
E93	Nasadi širokolisnog drveća	93,44	1,22
I	Kultivirane nešumske površine i staništa s korovnom i ruderalnom vegetacijom		
I21	Mozaici kultiviranih površina	2727,86	35,71
I21/J11/I81	Mozaici kultiviranih površina / Aktivna seoska područja / Javne neproizvodne kultivirane zelene površine	67,89	0,89
I31	Intenzivno obrađivane oranice na komasiranim površinama	684,04	8,96
J	Izgrađena i industrijska staništa		
J11	Aktivna seoska područja	308,59	4,04
J11/J13	Aktivna seoska područja / Urbanizirana seoska područja	101,25	1,33
J13	Urbanizirana seoska područja	14,11	0,18
UKUPNO		7638,43	100,00

- * ugrožena i rijetka staništa po ZPP-u i EU Direktivi o staništima
- ** ugroženi i rijetki pojedini stanišni tipovi, no ne i cijela skupina

Prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa (MINK 2004) ugrožena i rijetka staništa ovoga područja opisana su na sljedeći način:

A.2.7. Neobrasle i slabo obrasle obale tekućica – Neobrasle i slabo obrasle obale tekućica suhe uslijed umjetnog ili prirodnog kolebanja vodnog lica. Uključuje obale s mekim i mobilnim sedimentima (sprudovi) te kamenite i stjenovite obale. Često važna staništa za ishranu nekih migratornih vrsta ptica.

A.3.2.1.3. Zajednica trokrpe vodene leće (As. *Lemnetum trisulcae* Knapp et Slofférs 1962) – Pripada svezi *Lemnion minoris* de Bolós et Masclans 1955. Za tu je vodenjarsku zajednicu značajno da je uronjena (submerzna) u vodu stajaćicu dubljih vodenih bazena. U njenom florističkom sastavu stalna je trokrpa vodena leća – *Lemna trisulca*, dok joj se samo mjestimično pridružuje mahovina *Riccia fluitans* uz izvjestan broj nitastih alga. Zajednica je rasprostranjena u nizinskom (subpanonskom i panonskom) dijelu Hrvatske.

A.3.2.3.2. Zajednica žabogriza (As. *Hydrocharidetum morsus-ranae* van Langendonck 1931) – Pripada svezi *Hydrocharidion* Rübél 1933. Mjestimično žabogriz izgrađuje samostalne sastojine bez vrste *Stratiotes aloides*. To su obično rubovi vodenih bazena s razmjerno plitkom vodom, pa su takve sastojine opisane kao posebna asocijacija. U florističkom sastavu uz žabogriz pridolaze još *Salvinia natans*, *Spirodela polyrhiza*, *Myriophyllum spicatum*, *Nuphar luteum*.

A.4.1. Tršćaci, rogozici, visoki šiljevi i visoki šaševi (Razred *PHRAGMITI-MAGNOCARICETEA* Klika in Klika et Novak 1941) – Zajednice rubova jezera, rijeka, potoka, eutrofnih bara i močvara, ali i plitkih poplavnih površina ili površina s visokom razinom donje (podzemne) vode u kojima prevladavaju močvarne, visoke jednosupnice i dvosupnice, uglavnom helofiti.

C.2.2. Vlažne livade Srednje Europe (Red *MOLINIETALIA* W. Koch 1926) – Pripadaju razredu *MOLINIO-ARRHENATHERETEA* R. Tx. 1937. Navedeni skup predstavlja higrofilne livade Srednje Europe koje su rasprostranjene od nizinskog do brdskog vegetacijskog pojasa.

C.2.3. Mezofilne livade Srednje Europe (Red *ARRHENTHERETALIA* Pawl. 1928) – Pripadaju razredu *MOLINIO-ARRHENATHERETEA* R. Tx. 1937. Navedene zajednice predstavljaju najkvalitetnije livade košarice razvijene na površinama koje su često gnojene i kose se dva do tri puta godišnje. Ograničene su na razmjerno humidna područja od nizinskog do gorskog vegetacijskog pojasa.

D.1.1. Vrbici na sprudovima (Razred *SALICETEA PURPUREAE* M. Moor 1958, red *SALICETALIA PURPUREAE* M. Moor 1958) – Skup staništa i na njih vezanih biljnih zajednica listopadnih šikara koji se formira u gornjim i srednjim tokovima rijeka koje u Srednjoj Europi teku iz alpskog prostora.

E.1.1. Poplavne šume vrba (Sveza *Salicion albae* Soó 1930)

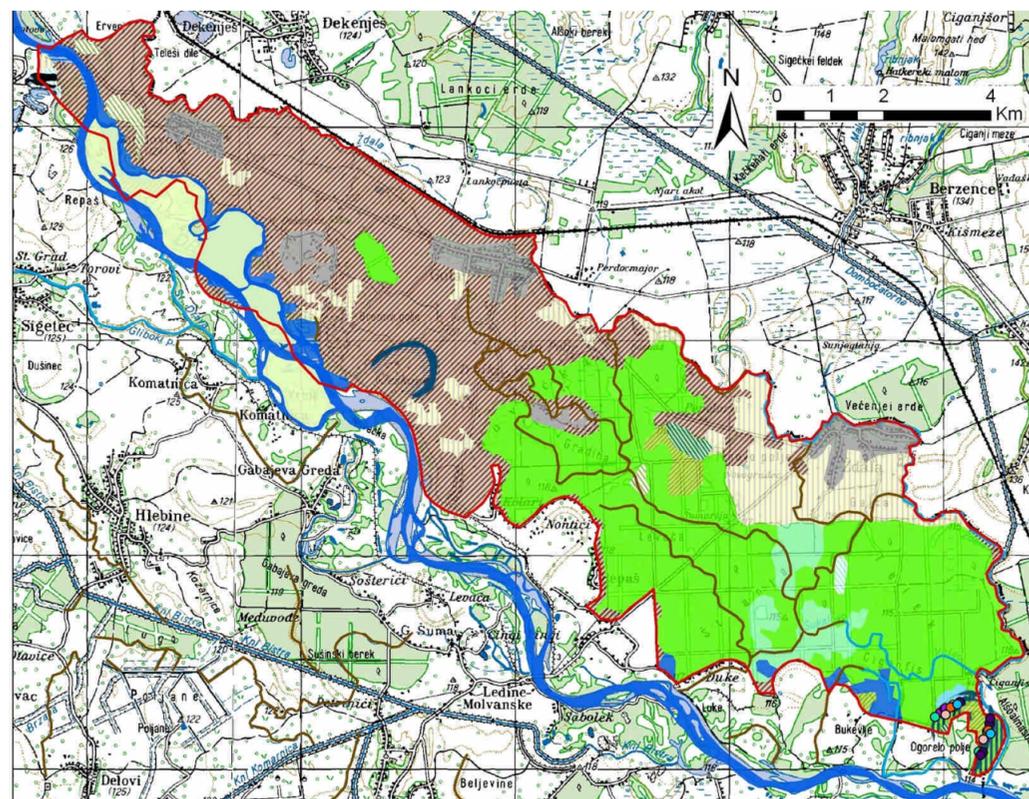
E.1.2. Poplavne šume topola (Sveza *Populion albae* Br.-Bl. 1931)

E.2.1. Poplavne šume crne johe i poljskog jasena (Sveze *Alno-Ulmion* Br.-Bl. et R. Tx. 1943 i *Alnion glutinosae* Malcuit 1929) – Poplavne šume srednjoeuropskih i sjevernopirinejskih vodenih tokova nižih položaja, na tlima koja su periodično plavljena tijekom godišnjeg visokog vodostaja rijeka, ali su inače dobro ocijedena i prozirna u vrijeme niskog vodostaja.

E.2.2. Poplavne šume hrasta lužnjaka (Sveza *Alno-Quercion roboris* Ht. 1938) – Pripadaju redu *ALNETALIA GLUTINOSAE* Tx. 1937. Mješovite poplavne šume panonskog i submediteranskog dijela jugoistočne Europe s dominacijom vrsta *Quercus robur*, *Fraxinus angustifolia*, *Ulmus carpiniifolia*, *Ulmus laevis*, *Alnus glutinosa*, *Acer campestre*, *Carpinus betulus*. Razvijaju se na pseudogleju, a plavljene su razmjerno kratko vrijeme.

E.3.1. Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume (Sveza *Erythronio-Carpinion* (Horvat 1958) Marinček in Mucina et al. 1993) – Pripadaju redu *FAGETALIA SYLVATICAE* Pawl. in Pawl. et al. 1928. Mezofilne i neutrofilne šume planarnog i bežuljkastog (kolinog) područja, redovno izvan dohvata poplavnih voda, u kojima u gornjoj šumskoj etaži dominiraju lužnjak ili kitnjak, a u podstojnoj etaži obični grab (koji u degradacijskim stadijima može biti i dominantna vrsta drveća). Ove šume čine visinski prijelaz između nizinskih poplavnih šuma i brdskih bukovih šuma.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA

Karta staništa Općine Gola

Granica Općine

Tipovi staništa prema nacionalnoj klasifikaciji staništa

NKS KOD, NKS IME

- A11, Stalne stajačice
- A23, Stalni vodotoci
- A27/A22/A11, Neobrasle i slabo obrasle obale tekućica / Povremeni vodotoci / Stalne stajačice
- A41/I21, Tršćaci, rogoci, visoki šiljevi i visoki šaševi / Mozaici kultiviranih površina
- C22, Vlažne livade Srednje Europe
- C23, Mezofine livade Srednje Europe
- C23/C22/E31, Mezofine livade Srednje Europe / Vlažne livade Srednje Europe / Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume
- D11/E11, Vrbici na sprudovima / Poplavne šume vrba
- E11/E12, Poplavne šume vrba / Poplavne šume topola
- E21, Poplavne šume crne joha i poljskog jasena
- E22, Poplavne šume hrasta lužnjaka
- E31, Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume
- E92, Nasadi četinjača
- E93, Nasadi širokolisnog drveća

- I21, Mozaici kultiviranih površina
- I21/J11/I81, Mozaici kultiviranih površina / Aktivna seoska područja / Javne neproizvodne kultivirane zelene površine
- I31, Intenzivno obrađivane oranice na komasiranim površinama
- J11, Aktivna seoska područja
- J11/J13, Aktivna seoska područja / Urbanizirana seoska područja
- J13, Urbanizirana seoska područja
- A3213, Zajednica trokrpe vodene leće
- A3232, Zajednica Zabogriza
- A3312, Zajednica krute rošćike
- A3331, Zajednica lopoča i lokvanja
- A3333, Zajednica vodenog orašca
- A4111, Tršćaci obične trske
- A4113, Zajednica običnog oblča
- A4116, Rogozik uskolisnog rogoza
- Riječni otok
- Rukavac
- Šljunčara
- Potok
- Jaruga

d) Područja Ekološke mreže RH

Ekološka mreža je sustav funkcionalno povezanih područja važnih za ugrožene vrste i staništa. Funkcionalnost ekološke mreže osigurana je zastupljenošću njezinih sastavnica.

Područja ekološke mreže sukladno EU ekološkoj mreži NATURA 2000 podijeljena su na *područja važna za ptice* te *područja važna za divlje svojte osim ptica i stanišne tipove*. Unutar ekološke mreže njezini dijelovi povezuju se prirodnim ili umjetnim *ekološkim koridorima*. Ekološki koridor je ekološka sastavnica ili niz takvih sastavnica koje omogućuju kretanje populacijama živih organizama od jednog lokaliteta do drugog.

U Hrvatskoj je **Ekološka mreža** propisana Zakonom o zaštiti prirode, a obuhvaća tzv. ekološki važna područja od međunarodne i nacionalne važnosti koja su međusobno povezana koridorima. Sukladno mehanizmu EU Direktive o staništima, Zakon propisuje da se dijelovi ekološke mreže mogu štiti kao posebno zaštićena područja ili provedbom planova upravljanja, kao i kroz postupak **ocjene prihvatljivosti** za prirodu svakog ugrožavajućeg zahvata. Negativno ocijenjen zahvat se može odobriti samo u slučajevima prevladavajućeg javnog interesa i uz Zakonom utvrđene kompenzacijske uvjete. Važan mehanizam je i mogućnost sklapanja ugovora s vlasnicima i ovlaštenicima prava na područjima ekološke mreže, uz **osiguranje poticaja** za one djelatnosti koje doprinose očuvanju biološke raznolikosti.

Područje obuhvata Prostornog plana uređenja Općine Gola preklapa se ili su u neposrednoj blizini područja ekološke mreže (EM), odnosno tu se nalaze:

- **područja važna za divlje svojte osim ptica i stanišne tipove**
 - o Drava
 - o Repaš
 - o Čambina
 - o Ješkovo

- **područja važna za ptice EU (tzv. SPA područje)**
 - o Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)

Važna područja za divlje svojte i stanišne tipove:

šifra i naziv područja: HR5000013 Drava	
ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte	
hrvatski naziv	znanstveni naziv
ostale divlje svojte ugrožene na europskoj i nacionalnoj razini	
gljive sprudova	
bolen	<i>Aspius aspius</i>
riječni rak	<i>Astacus astacus</i>
crveni mukač	<i>Bombina bombina</i>
dabar	<i>Castor fiber</i>
vijun	<i>Cobitis elongatoides</i>
barska kornjača	<i>Emys orbicularis</i>
bjeloperajna krkuš	<i>Gobio albipinnatus</i>
Balonijev balavac	<i>Gymnocephalus baloni</i>
prugasti balavac	<i>Gymnocephalus schraetser</i>

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
POLAZIŠTA**

šifra i naziv područja: HR2000400 Repaš		
ciljevi očuvanja: Ugroženi stanišni tipovi		
<i>stanišni tipovi</i>		
NKS	NATURA šifra:	naziv staništa:
E.1.1.2.	91E0*	Poplavna šuma bijele vrbe s močvarnom bročikom
E.3.1.1.	9160	Šuma hrasta lužnjaka i običnog graba (tipična subasocijacija)

šifra i naziv područja: HR2000402 Čambina		
ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte i stanišni tipovi		
<i>divlje svojte</i>		
hrvatski naziv	znanstveni naziv	
kockavica	<i>Fritillaria meleagris</i>	
<i>stanišni tipovi</i>		
NKS	NATURA šifra:	naziv staništa:
	3150	Prirodna eutrofna jezera s vegetacijom
Magnopotamion		Hydrocharition ili

šifra i naziv područja: HR2000403 Ješkovo		
ciljevi očuvanja: Ugroženi stanišni tipovi		
<i>stanišni tipovi</i>		
NKS	NATURA šifra:	naziv staništa:
	3150	Prirodna eutrofna jezera s vegetacijom
		Hydrocharition ili Magnopotamion

Međunarodno važna područja za ptice:

šifra i naziv područja: HR1000014 Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)	
ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte	
hrvatski naziv	znanstveni naziv
štekavac	<i>Haliaeetus albicilla</i>
mala prutka	<i>Actitis hypoleucos</i>
crvenokljuna čigra	<i>Sterna hirundo</i>
mala čigra	<i>Sterna albifrons</i>
vodomar	<i>Alcedo atthis</i>
modrovoljka	<i>Luscinia svecica</i>
brezov zviždak	<i>Phyloscopus trochilus</i>

S obzirom da su područja dijelovi Ekološke mreže RH koja je proglašena Uredbom Vlade RH (NN 109/07), u slučaju zahvata koji mogu bitno utjecati na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost, sukladno članku 36. ZZPa, potrebno je provesti ocjenu prihvatljivosti zahvata na prirodu, a prema Pravilniku o ocjeni prihvatljivosti zahvata za prirodu (NN 89/07).

1.2.6.3. Osobite biljne i životinjske zajednice

Biljne zajednice

Područje Općine Gola bogato je najrazličitijim biljnim i životinjskim zajednicama što ukazuje i na veliku reljefnu i geološko-morfološku raznolikost biotopa na kojima obitavaju.

Šumske zajednice

Prema prikazu biljnogeografske raščlanjenosti Europe po Braun-Blanquetu (1923.g.) šumske sastojine na prostoru općine Gola pripadaju području eurosibirsko-sjevernoameričke šumske regije (njene ilirske provincije) koja se odlikuje dovoljnom količinom oborina u ljetnim mjesecima te zimskim prekidom vegetacije.

Najveći dio ovih šuma pripada svezi *Carpinion betuli* Isll. 1932., koja obuhvaća mješovite hrastovo-grabove šume visokih položaja u nizinama te u brežuljkastom pojasu do približno 400mm. Ova sveza je na prostoru Repaša predstavljena zajednicom hrasta lužnjaka i običnoga graba (*Carpino betuli* – *Quercetum roboris* (Anić 1959) Rauš 1969.), sa svojim subasocijacijama *typicum* i *fagetosum*. Ovakve su šuma svojim najvećim dijelom u državnom vlasništvu..

Manji dio lužnjakovih šuma pripada svezi *Alno* – *Quercion roboris* Ht. (1937) 1938., sa zajednicama hrasta lužnjaka i velike žutilovke (*Genisto elatae* – *Quercetum roboris* Ht. 1938).

Sveza *Alnion* – *glutinosae* Malcuit 1929 zastupljena je asocijacijama poljskog jasena i kasnog drijemovca (*Leucoio* – *Fraxinetum angustifoliae* Glavač 1959) i crne johe s trušljikom (*Frangulo* – *Alnetum glutinosae* Rauš 1968.)

U neposrednoj blizini rijeke Drave rastu šume vrba i topola iz sveze *Salicion albae* Soo 1940, sa zajednicom bijele vrbe i crne topole (*Salici albae* – *Populetum nigrae* Tx. 1931.) Većina ovakvih šuma nalazi se u privatnom vlasništvu.

Sječina zlatnice goleme i gustocvjetne (*Solidaginetum serotinae-canadensis* (Chovr.) Oberd. 1950.) je vrlo bujna zajednica zeljastog bilja koja obrašćuje priobalna, a povremeno i plavljena područja uz Dravu.

Na sprudovima Drave još je uvijek prisutna grmolika drvenasta biljka metlica ili kebrač (*Myricaria germanica* L.Desv.), glacijalni reliktni i rijetkost naše flore. Kebrač gradi i posebnu zajednicu karakterističnu upravo za ovaj dio korita rijeke Drave – *Salici-Myricarietum Moor. 1958.* Danas uz Dravu te njenim rukavcima i pritocima u užem zaobalju nalazimo velik broj unesenih biljnih vrsta, tzv. pridošlica, *neofita*, naročito američkog porijekla (npr. nedirak, bodljasta tikvica, zlatica, amorfa, cigansko perje, čičoka, vodena kuga, pupavica i dr.).

Od prirodno nastalih dravskih rukavaca, ističu se bare Čambina, Ješkovo i drugi. Na ovakvim biotopima nalazimo tipičnu barsku higrofilnu vegetaciju, trščake i rogozišta. Ovdje živi i nekoliko, u Hrvatskoj, rijetkih i prorijedenih biljnih vrsta – populacija vodenog oraha (*Trapa natans* L.), mesožderne biljke mješinke (*Utricularia vulgaris* L.), vodeni žabnjak (*Ranunculus aquatilis* L.), plavun (*Nymphoides peltata* Hill.) i druge. Zajednica **trščaka** trstolike svjetlice (*Phalaridetum arundinaceae* Libbert. 1931.) razvijena je na spomenutim dravskim rukavcima, na rubnim dijelovima vodenih površina. Asocijacija kopnenog trščaka s rančićem (*Scirpo-Phragmitetum* W.Koch 1926.) igra vrlo značajnu ulogu u održanju ptičjeg svijeta jer svojim gustim i bujnim obrastom pruža sigurnu zaštitu gniježdenju ptica i drugih životinja, naročito na području Ješkova i Čambine. Na Čambini vodeni stupac je skoro u cijelosti obrašten vegetacijom submerznih makrofita, a na površini dominira flotalna vegetacija zajednice: bijeli lopoč i žuti lokvanj.

Čambina i Ješkovo

Osim šikara i šibljava, u vegetaciji prostora Općine Gola nalazimo i **livadne zajednice** od kojih su svakako najznačajnije:

- zajednica dolinskih livada košanica trave ovsenice pahovke (*Arrhenatheretum elatioris* Br.-Bl. 1925.) s nekoliko podtipova
- zajednica trave livadnog krestaca i grozdastog ovsika (*Bromo-cynosuretum cristati* H-ić 1930.),
- zajednica trave busike ili milave (*Deschampsietum caespitosae* H-ić 1930.), (na vlažnim i djelomično poplavnim područjima)

Životinjske zajednice

Životinjske populacije na prostoru čitave Općine i cijele Županije relativno su slabo istražene. Ovo vodeno područje uz tok rijeke Drave, bogato je pticama močvaricama kao što su divlje patke, nJORKE, crne liske, prдавci prepeličari, trstenjaci, čaplje te neke rijetke vrste ptica, članovi naše faune ili povremeni stanovnici na zimovanju iz drugih krajeva Europe (orao štekavac – *Haliaetus albicilla* L., bijela žličarka – *Platalea leucorodia* L., plazica vuga *Remiz pendulinus* L., dugorepa sjenica – *Aegithalos caudatus* L., crna roda – *Ciconia nigra* L.). Ovdje se gnijezde i kolonije vrane gačca (*Corvus frugilegus* L.) te, sve češće, kolonije kormorana (*Phalacrocorax carbo* L.). Od lovne divljači prisutni su sma i zec, a pridolaze jelen i divlja svinja, najvjerojatnije iz Madzarske. Česte su i lisice, lasice, tvorovi, kune i bizamski štakori.

Od ostalih vrsta značajnije za prostor Općine Gola su: slatkovodna jezerska spužva i slatkovodne vrste mahovnjaka u vodama Drave, na obalama, pritocima, slatkovodna meduza (*Craspedacusta sowerbyi* Lancaster) i nekoliko vrsta hidri, puževi barnjaci, vimjaci, školjka bezupka – najveća školjka Podravine (*Anodonta cygnea* L.) u barama i umjetnim jezerima, školjka promjenljiva trokutnjača (*Dreissenia polymorpha* Pallas) i druge, riječni rak (*Astacus fluviatilis* L.), oko 50 vrsta riba, žabe češnjače, krastače i druge te od sisavaca: lisica, jazavac, kuna zlatica, vjeverica, hrčak, veliki puh, veliki šišmiš. Rijetka je vidra. Bijela roda je česta vrsta u Prekodravlju, a uz dravski nasip zapažena je i crna roda (*Ciconia nigra* L.). Riječni galeb, galeb klaukavac i čigra povremene su vrste na rijeci Dravi. Stalne vrste su i ptice sokolovke: jastreb, kobac, škanjac, a povremene, štekavac i druge vrste. Crvenokljuni labud (*Cygnus olor*), a rjeđe i žutokljuni, selica je zimovalica na gotovo svim vodenim površinama Podravine i Prekodravlja.

Fotografija rode

1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

Županijskim planom Koprivničko-križevačke županije utvrđene su obveze iz programa prostornog uređenja Država (točka 1.1.3.1. Polazišta)

1.3.1. OBVEZE IZ ŽUPANIJSKOG PLANA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Stanovništvo i naselje

- treba težiti sprječavanju velike migracije u gradove koji se nalaze izvan područja Općine Gola, i težiti razvitku svakog naselja unutar Općine Gola,
- spriječiti daljnju depopulaciju svih naselja u Općini Gola i omogućiti ravnomjerni razvitak na cijelom području Općine u svrhu demografske obnove. To bi se trebalo postići brojnim poticajnim mjerama. Poticajne mjere trebaju se primjenjivati razvijanjem mreže državnih institucija, razmještanjem gospodarskih sustava, usmjeravanjem financijskog kapitala i dogradnjom infrastrukturne mreže,
- potrebno je prići revitalizaciji cijelog područja zbog demografske i socijalne iscrpljenosti. Treba razlikovati revitalizaciju važnijih naselja i sela koja imaju značajnu ulogu u prostornoj organizaciji Općine Gola od revitalizacije sela koja se očituje u izgradnji minimalne tehničke infrastrukture. Posebno podupirati razvitak telekomunikacija i informatike. Treba obnoviti povijesna središta u skladu s tradicijskim graditeljskim identitetom,
- zbog velikog broja napuštenih objekata unutar naselja, valja nastojati da se novi objekti ne grade na novom mjestu. Pažljivo unositi nove sadržaje i aktivnosti u ruralni prostor. Revitalizacija sela za koje je teško odrediti javni interes ovisit će o inicijativi i poduzetnosti lokalnih sudionika,
- s obzirom na veliki broj malih, disperziranih naselja, jasno je da mnoga naselja neće biti odmah obuhvaćena procesima revitalizacije. Kad se konsolidiraju najvitalnija naselja pozitivni procesi će se proširiti i na ostala naselja. S obzirom na oblik, treba spriječiti daljnji razvoj naselja duž prometnica, jer se time narušava osnovna funkcija prometnica. Planom uređenja naselja planirati parcelaciju u dubini građevinske zone što će pridonijeti kompaktnosti urbanog tkiva.

Osnovni ciljevi razvoja

- glavni cilj je održivi razvitak naselja odnosno kvaliteta življenja stanovnika u njima, što znači kvalitetne usluge, opskrbu, obrazovanje, kulturu, socijalne i zdravstvene usluge, komunalnu opremljenost i rekreacijsko-sportske sadržaje,
- unapređenje kvalitete osnovnih vrijednosti fizičke, prostorno-gospodarske i socijalne sfere u kojoj ljudi žive,
- vrednovanje i poštivanje brojnih različitosti i posebnosti pojedinih prostornih cjelina,

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
P O L A Z I Š T A

- racionalizacija granica građevinskih područja sa svrhom racionalnog korištenja prostora,
- unapređivanje fizionomskih obilježja naselja poticanjem, održavanjem i stvaranjem urbanih elemenata u naselju Gola, te zaštitom vrijednih ruralnih elemenata u ostalim naseljima. Očuvanje i unapređivanje sadržajne strukture naselja,
- poticati rast većih naselja koji će biti žarišta razvitka ruralnog prostora.

Infrastrukturni i vodno-gospodarski sustav

Prometni sustav

Pri odabiranju infrastrukturnih koridora obveza je zadržati postojeće sačuvane prostore kojih je sve manje i koji su od neprocjenjive vrijednosti za budućnost.

Cestovni promet

- očuvanje zaštitnog koridora za gradnju planirane brze ceste Vrbovec-Križevci-Koprivnica-GP Gola,
- ostvarivanje bolje prometne veze sa svim dijelovima Republike Hrvatske,
- ostvarivanje bolje prometne povezanosti unutar same Županije,
- poboljšanje prometno-tehničkih elemenata na svim prometnim koridorima radi postizanja veće sigurnosti u prometu,
- podizanje razine prometne uslužnosti,
- viši standard zaštite okoliša.

Za kvalitetno povezivanje **cestovnog prometa** unutar Županije, kao i kvalitetno odvijanje daljinskog prometa područjem Županije, nužno je urediti cestovnu infrastrukturu. Na državnim cestama potrebno je izvršiti uređenja kao što su: presvlačenje kolnika, treća traka na usponima, rješavanje kritičnih dionica u cilju povećanja sigurnosti i kapaciteta, rješavanje spleta gradskih i prigradskih prometnih problema, obilasci većih naselja (Križevci, Koprivnica, Novigrad Podravski, Đurđevac i sl.). Pod potrebnom rekonstrukcijom podrazumijevaju se korekcije tlocrtnih i/ili visinskih elemenata te širina cesta kako bi se zadovoljili traženi kriteriji za određeni rang prometnica. Pored osnovnih cestovnih pravaca Županije, trebalo bi urediti i dio mreže u pograničnim zonama, a to podrazumijeva uređenje ili izgradnju dijelova mreže paralelno sa državnom granicom prema Republici Mađarskoj, kao i uređenje i otvaranje novih graničnih prijelaza prema potrebama.

Telekomunikacijski promet

- Kontinuirano unapređivati postojeću telekomunikacijsku mrežu njenim povećavanjem i moderniziranjem postojećih kapaciteta uz sljedeće smjernice:
 - mijenjanje odredbi kojima se onemogućava istovremena izgradnja kabela mreža sa cestovnim koridorima,
 - pri rekonstrukciji i zamjeni postrojenja zahvate izvoditi po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim kriterijima te koristiti postojeće koridore, a stare mreže zamjenjivati,
 - izgraditi preostalu mrežu odašiljača u svrhu poboljšanja čujnosti na području cijele Države.

Energetski sustav

Korištenje drugih izvora energije i dopunska rješenja s ciljem poboljšanja ukupnih bilanci i sigurnosti opskrbe te štednji energije, a obuhvaća sustave postavljene u Nacionalnim programima za: - izgradnju malih postrojenja - sustav malih elektrana (MAHE), sunčane enargije (SUEN), bioenergija (BIEN), energija vjetra (ENWIND), geotermalna energija.

- programi tehnoloških unapređenja za korištenje plina (PLINCRO), uvođenje kongeneracijskih postrojenja (KOGEN), uvođenje centralnih plinskih sustava, unapređenje toplinske izolacije objekata i slično,
- razvitak energetskog sektora polazi od naslijeđenog stanja, od predviđenih potreba proizvodnje te težnje da se postignu europski standardi,
- programske osnove proizvodnje energije polaze od težnje da Hrvatska postigne 90 % zadovoljenja potreba iz izvora na vlastitom teritoriju, modernizacijom i proširenjem postojećih te izgradnjom novih kapaciteta,

- zadržavanje energetskih objekata koji su nas povezivali sa susjednim zemljama.

Vodno-gospodarski sustav

- Vodoopskrbni sustavi se trebaju planirati prema konceptu “održivog” gospodarenja vodama i upravljanja vodoopskrbom, a zaštitnim se zonama izvorišta mora posvetiti puna pozornost te je potrebno poduzeti zahvate kako bi ih se uključilo u sklop vodno-gospodarskih sustava i efikasno provela njihova zaštita.
- Prioritet izgradnje vodoopskrbnih objekata je što brže postizanje ravnomjerne vodoopskrbe, a odnosi se na rješenje distribucije u okviru minimuma dopuštenih gubitaka vode i reduciranje potrošnje vode na stvarne potrebe komunalnog standarda.
- Zaštita od štetnog djelovanja vode ostvarit će se izgradnjom vodnih stepenica na Dravi, dovršenjem sistema nasipa uz rijeku i njenim pritocima radi sprečavanja poplava, dok se uređenje bujica i zaštita od erozija treba provoditi izradom vodoprivrednih osnova slivova i dugoročnim planiranjem zajedničkog rješavanja zaštite od erozija sa šumarstvom, poljodjelstvom i drugim zainteresiranim institucijama te istraživanjem i mjerenjem erozijskih pojava na terenu i izradom odgovarajućih grafičkih prikaza tih pojava.
- Potrebno je planirati proširenje i poboljšanje postojećih sustava za navodnjavanje i odvodnju suvišne vode sa poljoprivrednog zemljišta te izgradnju novih.

Mineralne i geotermalne vode

- količinu ovih resursa na području Općine Gola tek treba do kraja istražiti te prema dobivenim podacima planirati njihovu namjenu,
- pri korištenju geotermalnih i mineralnih voda potrebno je iznaći optimalne oblike njihova korištenja na način da njihova eksploatacija bude isplativa. Prvenstveno se treba planirati korištenje ovih izvora u gospodarstvu, a zatim i u energetici, zdravstvu i turizmu.

Zbrinjavanje otpada

- problematika zbrinjavanja otpada obuhvaća zbrinjavanje komunalnog i posebnog otpada i ima osobitu važnost s gledišta zaštite okoliša i prirodnih resursa, ali nedovoljno sagledano gospodarsko-razvojno značenje,
- mjere za organizirano i kontrolirano postupanje s otpadom obuhvaćaju: smanjenje nastanka otpada, mjere korištenja otpada i sigurno odlaganje neiskoristivog otpada sa svim prethodnim i pratećim mjerama i postupcima osiguranja od bilo koje vrste štetnog djelovanja,
- prioritet je izgradnja sanitarnih odlagališta (deponija), umjesto neorganiziranih odlagališta koja su danas u upotrebi, s primjenom propisanih mjera sigurnosti i zaštite od štetnog djelovanja na okoliš.

Gospodarske djelatnosti u prostoru

Šumarstvo

- Nova osnova gospodarenja predviđa da se godišnja sječa temelji na načelu trajnosti i obnovljivosti šumskog resursa te se prilikom sječe šuma treba smanjiti otpad i poboljšati odnos između tehničkog i ogrjevnog drva u korist tehničkog drva.
- U skladu s održivim razvojem treba svaku uništenu šumsku površinu obnoviti pošumljavanjem, zaštititi šume, kontinuirano pratiti stanje šuma i kartirati ih, preradu drva razvijati kao čistu industriju te poticati razvoj urbanog šumarstva.
- Šumsko planiranje kao dio općeg planiranja ima za cilj korištenje sirovinske, ekološke i socijalne funkcije šuma te u pravilu ne prenamjenjivati šume s vrlo naglašenom ekološkom i socijalnom funkcijom, a posebno zaštićene šume.

Poljodjelstvo

- cilj transformacije poljodjelskog sektora je razvijanje suvremenog, djelotvornog, konkurentnog i ekološki čistog poljodjelstva,
- u svrhu zaštite i očuvanja poljodjelskog resursa treba u dokumente prostornog uređenja uključiti racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta te smanjiti korištenje kvalitetnog zemljišta za nepoljodjelske svrhe, sanirati površinske kopove, te usmjeravati i poticati proizvodnju zdrave hrane,

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
P O L A Z I Š T A

- u cilju unapređenja korištenja tla, potrebno je donijeti program i zakone koji potiču održivi razvitak te uvesti novi pristup u utvrđivanju boniteta tla,
- prioriteti djelovanja u svrhu gospodarskog razvitka poljodjelstva su: zaustavljane depopulacije, bolje iskorištavanje poljodjelskih površina, stimulacija određene proizvodnje i proširivanje kvalitetnih poljodjelskih površina.

Industrija

- organizacijske i strukturne promjene potenciraju onu industriju koja ima komparativne prednosti: prirodne resurse, položaj, sposobne djelatnike, tržište, kapital i tradiciju koje su vezane na prepoznatljivu fizionomiju područja,
- prostorni razmještaj proizvodnih kapaciteta temelji se na uravnoteživanju razvitka uspostavljanjem mreže manjih i raznolikih jedinica te se mora odrediti veličina i tip tih jedinica koje se mogu locirati u mješovitoj ili samo gospodarskoj zoni,
- prioriteti su: transformacija velikih kompleksa u skladu s tržišnim uvjetima, poboljšanje opreme komunalnom infrastrukturom te revitalizacija područja i pokretanje gospodarske dinamike.

Rudarstvo

- nužno je najstrožim mjerama spriječiti nekontroliranu i nelegalnu eksploataciju nemetalnih mineralnih sirovina,
- kod rudarenja je važno voditi računa o tržišnim potrebama i o uklapanju u prostorne planove s nužnim rješenjem konflikata, osobito s poljoprivredom i vodnim gospodarstvom,
- svaki plan-projekt eksploatacije mora sadržavati komponentu sanacije tijekom radova, a osobito uređenja prostora nakon završetka eksploatacije.

Turizam

- ukupne turističke potencijale Općine Gola treba poticati i usmjeriti njihovo korištenje prema kvaliteti i pravilnom korištenju atraktivnosti prostora, osobito prirodne i kulturne baštine. Posebnu pozornost treba usmjeriti regionalnim osobitostima i prostornim vrijednostima, uključujući i tradicijske elemente načina života i djelatnosti,
- zbog utjecaja na prostor potrebno je utvrditi odnos turizma i kulturne i prirodne baštine s gledišta očuvanja, ali i aktiviranja u funkciji turizma.

Zaštita posebnih vrijednosti prostora i okoliša

Radi učinkovitog planiranja nužno je utvrditi:

- dosadašnju opterećenost i ugroženost prostora te prihvatljive kapacitete,
- prostora (nosivi kapacitet),
- opremljenost tehničkom infrastrukturom i nedostatke,
- prirodne i stvorene vrijednosti koje treba zaštititi,
- propise, sporazume i konvencije koji vrijede za određeno,
- područje i određeni tip prostora-resursa.

U planiranju razvoja nužan je pažljiv izbor razvojnih programa i tehnologija koje će očuvati kvalitetu prostora i okoliša, a razvoj planirati u granicama prihvatljivog opterećenja prostora, neprihvaćanjem zastarjelih i štetnih tehnologija te dosljednim provođenjem načela održivog razvitka.

Zbrinjavanje opasnog otpada ustrojava se na razini države, a komunalnog otpada na lokalnoj i regionalnoj razini.

Prioritet je smanjenje sadašnjih, neorganiziranih odlagališta s primarnom zaštitom voda, poljoprivrednog zemljišta i naselja.

Na području svake županije potrebno je utvrditi 4-5 lokacija za prikupljanje i najmanje jednu za skladištenje opasnog otpada.

Lokacije za trajno odlaganje utvrdit će se na razini države.

Zaštita prirodne baštine

Osnovni cilj je uspostaviti cjelovitu zaštitu prirodnih vrijednosti kroz istraživanje i sustavno vrednovanje prostora, novelaciju dokumenata prostornog uređenja (sustav mjera zaštite i korištenje prostora), unapređivanje pravne osnovice te organizacijsko i stručno osposobljavanje službe zaštite.

- potrebno je definirati predjele/lokalitete koje je nužno evidentirati, vrednovati i odgovarajuće zaštititi,
- parkove, perivoje i druge spomenike parkovne arhitekture koji su evidentirani kroz prostorne planove pojedinih bivših općina treba vrednovati i zaštititi kao spomenike kulture i prirode,
- ljekovite (termalne, mineralne i dr.) izvore evidentirati i zaštititi u cilju njihova primjerenog korištenja (zdravstvo, turizam, rekreacija),
- sprječavati aktivnosti koje uzrokuju degradaciju i smanjenje raznovrsnosti biljnog i životinjskog svijeta (bioraznovrsnosti),
- uskladiti odredbe *Zakona o šumama* i *Zakona o zaštiti prirode* i odgovarajućih podzakonskih akata radi preciznijih određenja i ovlaštenja zaštite i gospodarenja šumama,
- provesti sustavni otkup najosjetljivijih i najugroženijih područja u zaštićenim dijelovima prirode, sukladno zakonskim odredbama i gospodarskim mogućnostima.

Zaštita graditeljske baštine

- na području Županije je važno poduzeti mjere očuvanja i/ili uravnoteženja odnosa osnovnih izvornih objekata i cjelina graditeljske baštine i novonastalih objekata na području povijesnih urbanih i ruralnih cjelina,
- potrebno je stvarati modele revitalizacije ruralnih cjelina primjenom integralnih oblika zaštite sa naglaskom na stvaranju pozitivnog odnosa prema zavičajnim vrijednostima i poticanja brige za nacionalnu baštinu,
- u planovima nižeg reda, na temelju vrednovanja naselja, potrebno je provesti izradu generalnih planova uređenja naselja sa značajnim kulturno-povijesnim vrijednostima,
- u Koprivničko-križevačkoj županiji predviđamo formiranje ispostave konzervatorskog odjela Uprave za zaštitu kulturne baštine pri Ministarstvu kulture kako bi se provelo neprekidno istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine, a naročito obrada arheoloških zona i lokaliteta,
- u tako postavljenom sustavu moguća je gradnja nužne informatičke osnove za uspostavljanje informacijsko-dokumentacijskog sustava koji će biti kompatibilan sa istovrsnim sustavima u zemlji i u svijetu.

Krajolik

- osigurati zaštitu i primjereno uređenje prirodnih biotopa (specifična staništa, močvare itd.) te područja podvrgnuta spontanom prirodnim procesima (poplavna, erozijska, klizišta i slično),
- uređenjem degradiranih područja nužno je osigurati sanaciju degradiranih elemenata u krajoliku, provođenje načela zaštite okoliša i načela poštivanja lokalnih značajki,
- prirodne krajolike treba očuvati u što većoj mjeri, a područja narušenih prirodnih i estetskih vrijednosti sanirati odgovarajućim mjerama (sprečavanje bespravne izgradnje, odlaganja otpada, izbjegavanje geometrijskih regulacija vodotoka, pažljiv izbor hidroenergetskih i agromeliorativnih zahvata i drugo),
- obvezno sanirati štetne posljedice velikih rudarskih i graditeljskih radova, osobito površinskih kopova (npr. usporednom biološkom rekultivacijom),
- u najvećoj mjeri čuvati postojeće šumske oaze; duž postojećih regulacija i agromeliorativnih zahvata omogućiti opstanak i mjestimičnu obnovu vlažnih biotopa; u intenzivno obrađenim prostorima vratiti živicu duž međa u funkciji biološke i krajobrazne raznolikosti, spriječiti neplansku izgradnju ladanjskih i drugih objekata na krajobrazno izloženim lokacijama,
- planirati infrastrukturu na način da se koriste postojeći koridori i formiraju zajednički za više vodova i to tako da izbjegavaju šume, poljoprivredno zemljište, da ne razaraju cjelovitost prirodnih i stvorenih struktura, uz provedbu načela i mjera zaštite okoliša,
- očuvati prirodne značajke nezaštićenih dijelova prostora (obale vodotoka, šumska područja, meandre, bare, rukavce, kultivirani krajolik) te ih tretirati kao prostor koji pripada ukupnoj prirodnoj i stvorenoj baštini.

1.3.2. OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

Na temelju članka 7. te članaka 18. i 19. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 30/94, 68/98 i 61/00), Županijski zavod za prostorno uređenje Koprivničko-križevačke županije izradio je **Prostorni plan**

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
P O L A Z I Š T A

Koprivničko-križevačke županije (Službeni glasnik Koprivničko-križevačke županije br.8 /01) i Izmjene i dopune Prostornog plana Koprivničko-križevačke županije (Službeni glasnik Koprivničko-križevačke županije broj 8/07).

Prostornim planom Županije određena su načela prostornog uređenja i utvrđeni ciljevi prostornog razvoja te organizacija, zaštita, korištenje i namjena prostora Županije. Prostorni plan Županije sadrži prostornu i gospodarsku strukturu Županije, sustav središnjih naselja regionalnog značenja, sustav razvojne regionalne infrastrukture, osnove za uređenje i zaštitu prostora, prostorna mjerila i smjernice za gospodarski razvoj, za očuvanje i unapređenje prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti, mjere za unapređenje i zaštitu okoliša te druge elemente od važnosti za Županiju.

Prostor obuhvaćen **Prostornim planom bivše Općine Koprivnica** danas obuhvaća područje na kojemu se po novom teritorijalnim ustroju Republike Hrvatske («Narodne Novine» 10/97, 124/97, 68/98) nalazi 12 novih jedinica lokalne samouprave. To su : Grad Koprivnica, te općine Drnje, Đelekovec, **Gola (naselja Gola, Gotalovo, Otočka i Novačka)**, Hlebine, Koprivnički Bregi, Koprivnički Ivanec, Legrad, Novigrad Podravski, Peteranec, Rasinja i Sokolovac. Osnovni koncept prostornog razvitka bivše Općine Koprivnica zasnivao se na poljoprivredi i proizvodnji hrane, građevinskoj, drvnoj i metaloprerađivačkoj industriji, a posebno se planira razvitak turizma, usluga i prometa.

Tablica 50:Prostorni plan Općine Koprivnica

IZVRŠITELJ RADOVA	PLAN s p.o. - Zagreb
GODINA IZRADE PLANA	1992.
DOKUMENT O USVAJANJU	"Službeni glasnik", br.1/93
PRAVNI STATUS PLANA	plan je na snazi
PROSTORNI OBUHVAT PLANA	715 km ²
POSTOJEĆI BROJ STANOVNIKA (1991.)	61.052 stanovnika
PLANIRANI BROJ STANOVNIKA (2011.)	cca 70.000 stanovnika

Dugoročni prostorni razvitak Općine Koprivnica temelji se na sljedećim polazištima :

- trajna opredjeljenja izražena kroz definiciju fizionomije područja i primjereni režim u cilju zaštite glavnih i za razvitak bitnih osobina prostora : poljoprivredni areal, zone naselja, šumsko područje, riječne doline, vodonosno područje, posebne vrijednosti prostora te glavnih razvojnih okosnica; centri okupljenih funkcija, razvojni pravci, velika infrastruktura,
- aktualna opredjeljenja izražena kroz sagledive intervencije i potrebe izgradnje objekata radi zadovoljenja potreba privrede i naselja u datom trenutku.

Izrazito monocentričan model organizacije prostora trebao bi se transformirati u realan policentričan model koji bi se temeljio na veličini i funkcijama naselja : U Općini Gola prema tom planu nema ni gradskih ni centralnih naselja već :

- ostala veća, samostalna naselja među kojima bi neke važnije funkcije lokalnih centara imalo naselje Gola,
- ostala manja naselja u koja se ubrajaju sva ostala naselja Općine Gola.

Globalna je procjena Plana da područje Općine raspolaže znatnim i očuvanim, kako prirodnim tako i stvorenim vrijednostima - resursima. Iz te relativno uravnotežene situacije izdvajaju se sljedeći pojedinačni oblici ugrožavanja okoline koji zahtijevaju posebnu pažnju :

- poboljšanje prometne, vodoopskrbne i energetske situacije (korištenje plina),
- reguliranje nove izgradnje izvan građevinskog područja (poljoprivredni, turistički, uslužni i drugi sadržaji),
- reguliranje iskopa šljunka u cilju sanacije i konačnog uređenja zemljišta,
- kontinuirana primjena zaštitnih mjera na eksploatacijskim poljima nafte.

Temeljem analize izgrađenosti građevinskih područja naselja -općine, utvrđeno je da su površine predviđene za građevinska područja za većinu naselja predimenzionirane. Na temelju analize izgrađenosti građevinskih područja, a u svrhu ostvarivanja povoljnijeg odnosa izgrađenog i neizgrađenog dijela naselja zaključak je da

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
P O L A Z I Š T A

je potrebno smanjiti građevinska područja za sva naselja koji ulaze u III. kategoriju izgrađenosti (50% neizgrađenog područja naselja te preispitati građevinska područja za sva naselja koji ulaze u II. kategoriju izgrađenosti (30% neizgrađenog područja naselja).

Imajući u vidu i činjenicu da je prostor čitave bivše Općine Koprivnica depopulacijsko područje, nameće se potreba da se u sklopu daljnjih radova na segmentu prostornog uređenja izvrši ponovno sagledavanje svih granica građevinskih područja, te izvrši njihovo smanjivanje u skladu sa realnim stanjem na terenu.

Izmjene i dopune Prostornog plana (bivše) općine Koprivnica za područje grada Koprivnica (Službeni glasnik Koprivničko-križevačke županije 2/01.)
Ovaj Plan izradila je tvrtka "URBIA" doo. iz Čakovca, a odnosi se samo na grad Koprivnica. Za ostala

Tablica 51:Prostorni plan bivše Općine Đurđevac

IZVRŠITELJ RADOVA	APZ PLAN - Zagreb
GODINA IZRADE PLANA	1979.
DOKUMENT O USVAJANJU	"Službene novine", br.5/79
PRAVNI STATUS PLANA	plan je na snazi, izmjene i dopune: 1989.g.
PROSTORNI OBUHVAT PLANA	680 km ²
POSTOJEĆI BROJ STANOVNIKA (1971.)	47.788 stanovnika
PLANIRANI BROJ STANOVNIKA (2001.)	48.000 stanovnika

Prostor obuhvaćen Prostornim planom bivše Općine Đurđevac danas obuhvaća područje na kojemu se po novom teritorijalnim ustroju Republike Hrvatske (NN 10/97, 124/97, 68/98 i 128/99) nalazi osam novih jedinica lokalne samouprave: Grad Đurđevac, općine: Ferdinandovac, Kalinovac, Kloštar Podravski, Molve, Novo Virje, Podravske Sesvete i Virje, i **dio Općine Gola (naselje Ždala)**

Općinski plan je utvrdio razvojne mogućnosti i komparativne prednosti prirodnih resursa i položaj općine, najpovoljnije prometno povezivanje, razmještaj privrednih i neprivrednih aktivnosti, mrežu naselja i modalitete zaštite prostora za plansku 2000. godinu. Prema prostornom planu, naselja su bila organizirana u 6 gravitacijskih područja, što je bila (gotovo) točna procjena, uzimajući u obzir da su predviđeni gravitacijski centri novim ustrojem postali sjedišta novih općina. Osnovni koncept prostornog razvitka bivše Općine Đurđevac zasnivao se na ubrzanom privrednom rastu i promjeni gospodarske strukture u pravcu jačanja industrije i unutar nje propulzivnih grana u Đurđevcu, iskorištavanju energetskih resursa (nafta), modernizaciji postojećih proizvodnih i uslužnih kapaciteta te podizanju učinkovitosti poljodjelske proizvodnje. Industrija je koncentrirana najvećim dijelom u Đurđevcu (tekstilna, drvna, prehrambena, duhanska i kemijska industrija, industrija građevnog materijala), a njen razvoj trebao se bazirati na postojećoj industriji. Posebnu ulogu u razvoju područja Općine Đurđevac trebala je imati proizvodnja elektroenergije i to izgradnjom hidrocentrale Đurđevac snage 145 MW, u sklopu koje je trebalo biti i riješeno pitanje plovidbe Dravom, kao i navodnjavanje poljoprivrednih površina.

Đurđevac, planiran na 10.000 stanovnika, kao tradicionalni centar i dalje je trebao zadržati ulogu težišta subregionalnog prostornog razvoja, uz lokalne centre od kojih je najjači Pitomača. Osovina razvoja formira se na prometnim linijama magistralnih i regionalnih pravaca, od Koprivnice preko Đurđevca prema Osijeku, kao i od Đurđevca prema Bjelovaru. Daljnje mogućnosti određenog relativno ograničenog razvoja bit će na linijama međusobnog povezivanja lokalnih centara te njihovog povezivanja s Đurđevcem i lokalnim centrima susjednih prostora.

Temeljem detaljne analize izgrađenosti građevinskih područja naselja Općine Đurđevac utvrđeno je da su površine predviđene za građevinska područja za većinu naselja predimenzionirane. Imajući u vidu i činjenicu da je prostor čitave Općine izrazito depopulacijsko područje, nameće se potreba da se u sklopu daljnjih radova na segmentu prostornog uređenja izvrši ponovno sagledavanje svih granica građevinskih područja te izvrši njihovo smanjivanje u skladu sa realnim stanjem na terenu.

IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA BIVŠE OPĆINE ĐURĐEVAC ("Službene novine Općine Đurđevac" broj 2/93)

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GOLA
P O L A Z I Š T A

Temeljni dokument Prostornog plana bivše Općine Đurđevac dopunjen je i izmijenjen u dijelu infrastrukturnog PTT sustava, za planirani magistralni optički kabel Bjelovar-Đurđevac, Varaždin -Đurđevac i Đurđevac-Virovitica. Izmjene i dopune izradio je Zavod za prostorno uređenje, poduzeće s.p.o. Osijek .

IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA BIVŠE OPĆINE ĐURĐEVAC (Službeni glasnik

Koprivničko-križevačke županije br. 5/00, i ispravak br.6/00.)

Na zahtjev jedinica lokalne samouprave Županijski je zavod za prostorno uređenje pokrenuo još jednu izmjenu i dopunu Prostornog plana bivše Općine Đurđevac. Izmjenu i dopunu Plana izradila je tvrtaka "CPA - centar za prostorno uređenje i arhitekturu" doo., iz Zagreba. Izmjene i dopune izrađene su u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju («Narodne Novine» 30/94, 68/98 i 61/00). Njome su izmijenjene kompletne odredbe za provođenje, koje se i danas koriste .

Oba plana (Prostorni plan bivše općine Koprivnica i Prostorni plan bivše općine Đurđevac) sa svojim izmjenama i dopunama koristit će se i dalje sve do donošenja novih prostornih planova u granicama koje su određene Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (N.N. br. 10/97, 124/97, 68797 i 128/99)

Zaključak:

Nedostatak svih prostornih planova bivših općina je u prostornoj organizaciji koja je temeljena na staroj teritorijalnoj podjeli, iz čega proizlazi da je u pravilu nedovoljna pažnja usmjerena na razvoj lokalnih centara - novoformiranih općinskih središta i njihovo opremanje potrebnim funkcijama.

Svi su Prostorni planovi bivših općina (osim najnovijih Izmjena i dopuna), zahtijevali obveznu izmjenu i dopunu u segmentima provedbenih odredbi i granica građevinskih područja, preispitivanje osnovne planerske postavke (prvenstveno vezano na programe obnove i gospodarskog razvitka, preispitivanje demografskih potencijala, prometne i infrastrukturne sustave u novim geopolitičkim uvjetima i dr.). te uključivanje osnovnih elemenata iz Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske.

Budući da je sva dokumentacija prostora rađena u sustavu društvenog vlasništva, kategorija vlasništva kao jedna od osnovnih pravnih kategorija nije odgovarajuće valorizirana. A kako su svi planovi izrađeni i usvojeni prije donošenja Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 30/94), provedba tih planova u današnjim uvjetima nije u mogućnosti optimalno odgovoriti na zahtjeve racionalnog gospodarenja prostorom i sve naglašeniju i strožu potrebu zaštite prostora.

Postojeća prostorno-planska dokumentacija ne iznosi zadovoljavajuće smjernice razvoja i planiranja zaštite prirodnih cjelina i okoliša u općenitom smislu što je u zbilji rezultiralo relativno indiferentnim odnosom prema ovom području.

Značaj integralnog pristupa planiranju i upravljanju prostorom, ekološkog sagledavanja sveukupnog razvoja, očuvanja biološke raznolikosti, poštivanja međunarodnih deklaracija zaštite okoliša, uloge jedinica lokalne uprave i samouprave, pravnih i fizičkih osoba u zaštiti prostornih cjelina te sustav organiziranog zbrinjavanja otpada i otpadnih voda nije dovoljno naglašen ni detaljnije razrađen. Pristup je previše formalistički, generaliziran i nedovoljno obuhvatan, bez konkretnih prijedloga za unapređenjem stanja te stoga ne osigurava dovoljnu učinkovitost u provođenju pojedinih mjera i sagledavanju primarnih ciljeva prostornog planiranja.

1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE

Demografska slika prostora Općine Gola pokazuje stalni pad broja stanovnika kao i tendenciju starenja stanovništva. Također se može naglasiti promjena obrazovne strukture. Obrazovna struktura stanovništva je u cjelini gledano nepovoljna i predstavlja zapreku za dalji razvitak.

Općina Gola spada u nerazvijene općine tamo gdje prevladava ostarjelo poljoprivredno stanovništvo.

Gospodarsko stanje ima neposredan utjecaj na migracijske tokove. Loša ekonomska perspektiva stanovništva potiče mladu populaciju na iseljavanje i vrlo malo ili nikakvo doseljavanje.

Usljed kontinuiranog (nekoliko desetljeća) opadanja broja stanovnika ovog kraja danas su sva naselja Općine Gola demografski potpuno iscrpljena. Demografski pokazatelji stanja Općine ukazuju na negativne procese koji su zahvatili ruralna naselja. Najveći problem je depopulacija koja je uzrokovala i negativno prirodno kretanje stanovništva. Posljedica toga je polarizacija stanovništva u gradskim središtima, a povećanje broja stanovnika ne prati u dovoljnoj mjeri komunalna infrastruktura. Velike teškoće u daljem razvoju Općine predstavljat će nepovoljna dobno-spolna struktura stanovništva, koja je toliko oklaštrena da bez imigracije mladog stanovništva neće biti moguće ostvariti pozitivno prirodno kretanje stanovništva. Višak poljoprivrednog stanovništva (62,73 % ukupnog aktivnog stanovništva) i nepovoljna obrazovna struktura stanovništva također su otežavajući čimbenik u razvoju. Nedostatak mladog i obrazovanog stanovništva odražava se i još će se više odraziti na razvitak jer mlado i obrazovano stanovništvo je pokretač razvitka (inovacije, poduzetništvo). Veliki broj nezaposlenog stanovništva čini nekvalificirana i polukvalificirana radna snaga ili struke koje se trenutno ne traže, stoga je nužna njihova prekvalifikacija.

Današnja mreža naselja povoljno je razmještena samo treba omogućiti ravnomjeran razvitak na cijelom području Općine. Cjelokupni razvoj Općine ovisi o socijalnim, infrastrukturnim i gospodarskim standardima koje će dosegnuti i koji predstavljaju osnovicu za demografsku revitalizaciju ruralnog područja.

Podaci o izvorima prihoda domaćinstava nam govore o stanju i tendenciji socioekonomske preobrazbe, odnosno o prijelazu od dominantno agrarne strukture u nedavnoj prošlosti, prema industrijsko urbanoj strukturi suvremenog doba. Poljoprivredno gospodarstvo posjeduje 90% domaćinstava.

Gospodarski razvitak je najvažnije pitanje Županije, čije pravilno rješenje postaje osnova za rješavanje svih drugih problema ovog prostora.

Prema obliku uporabe prostor Općine Gola je isključivo ruralno područje, područje za intenzivnu poljoprivredu, područja slobodnog prirodnog prostora. Područja slobodnog prirodnog prostora dominiraju uz rijeku Dravu. Prirodni prostor služi kao biološki regeneratorski dio tog prostora je zaštićen, a veći dio ima rekreativnu funkciju koja nije dovoljno valorizirana u turističke svrhe. Prostor uz rijeku Dravu ugrožen je zbog nelegalnog eksploatiranja šljunka. Najveću prijetnju okolišu predstavljaju nelegalna odlagališta otpada.

Općina Gola treba imati jasno definiranu koncepciju i strategiju gospodarskog razvitka koja obuhvaća:

- razvoj prometne infrastrukture, prije svega cestovnog prometa koji uvjetuju bolji i brži razvitak,
- razvoj poljoprivredne proizvodnje,
- razvoj stočarstva,
- razvoj šumarstva,
- razvoj male privrede i poduzetništva,
- otvaranje burza roba poljoprivrednih proizvoda,
- ostvariti bolju mogućnost informiranja poduzetnika i međusobnu suradnju,
- projekt razvoja seoskog turizma.

Sva naselja Općine Gola razvijala su se kao isključivo poljoprivredna naselja uz rijeku Dravu . Nekada siromašna domaćinstva koja su se jedva prehranjivala od polja, danas su se pretvorila u velika poljoprivredna gospodarstva kojima sve više nedostaje prostora i građevina za razvoj stočarstva i poljodjelstva. Ovo područje okruženo s jedne strane rijekom Dravom, a s druge drugom Državom oduvijek je znalo samo preživljavati i oslanjati se samo na svoju: volju, snagu i prirodna bogatstva.

Glavni potencijal gospodarskog razvoja općine i dalje će predstavljati **poljoprivreda**, te stoga treba insistirati na zaštiti tla i hidromelioracijama, kako bi se ovaj prirodni resurs (tlo) očuvao i zaštitilo za daljnje korištenje. Nekada najveći neprijatelj jedinog razvitka ovog kraja, rijeka Drava (koja bi često poplavljivala velika polja) nikada više ne smije izaći iz svoga korita i nanijeti štete najvrednijem bogatstvu ovog kraja od kojega žive gotovo svi žitelji ovog kraja. Općina Gola raspolaže sa visoko vrijednim poljoprivrednim zemljištem koje kao takovo mora zadržati pod svaku cijenu, jer od toga živi.

Od **prirodnih resursa** iskorištavaju se: šume, nafta i plin te pijesak, šljunak i kamen u građevinske svrhe. Prirodna bogatstva (drvena masa, šljunak) nisu na adekvatan način iskorištena, zato jer se veliki dio prodaje kao sirovina, umjesto da se finalizira i prodaje kao poluproizvod ili gotov proizvod (veća zaposlenost i veća dobit).

Suvremena industrijska postrojenja i proizvodni obrt, čemu se mora težiti, zahtijevaju visoku tehnologiju i vrhunski obrazovane stručnjake (ograničavajući faktor), koji bi uveli inovacije u proizvodnji i pokrenuli ubrzani gospodarski uzlet.

Određena neravnoteža u prostornom razvoju očituje se u **urbaniziranju prostora i formiranju građevinskih područja**.

Industrija na području Općine Gola do sada nije razvijana i ona je sa svojih 5 poslovnih subjekata i sa 138 zaposlenih gotovo zanemariva na ovom prostoru.

Ona kao industrijska zona ili kao manji proizvodni pogon predstavlja ekološki osjetljivi segment gospodarstva, stoga nije poželjno da se ona razvija u veće pogone i veće industrije na prostoru bogatom ekološki gotovo netaknutom prirodom. Ostale vrste i oblici djelatnosti; poljoprivreda, stočarstvo, turizam i dr. nisu značajniji zagađivači okoliša i zato će se njima dati prioritet za razvoj ovog kraja.

Potrebno je istražiti mogućnost boljeg povezivanja poljoprivrednih proizvođača sa postojećom prehrambenom industrijom u gradovima, te ostvariti zajedničku proizvodnju toliku kolike su potrebe tržišta. Proizvodni ciklus od sirovine do plasmana proizvoda na tržištu mora biti zatvoren, što vrijedi i za ostale vidove gospodarstva i suradnje. Ovakva suradnja i povezanost (grada sa selom) dvije ili više općina pogodovala bi revitalizaciji ruralne ekonomije i njezinoj integraciji s urbanom, boljem korištenju vlastitih resursa i stabilizaciji cjelokupnog regionalnog gospodarskog razvitka.

Da bi se pokrenuo i dinamizirao razvoj **male privrede i poduzetništva** koja je poželjna i u ovom kraju i koja ne iziskuje velika ulaganja u industrijske zone i zaštite okoliša , javlja se i potreba za poticajnim mjerama u vidu financijske pomoći, povoljnog kreditiranja, što je potrebno prije svega ovom ekonomsko nerazvijenom i siromašnom lokalnom središtu. Do sada, primijenjene mjere kreditiranja stočarske proizvodnje, u obliku malih farmi, iako još malobrojne, donijele su određene pozitivne rezultate, a sredstva su po ocijeni proizvođača nedovoljna. Neophodna je organizacija stručne pomoći poduzetnicima, koja bi im davala savjete, pružala edukaciju, poticala lokalnu samoinicijativu i preko koje bi dolazile informacije i inovacije, a ovaj Plan bi trebao postići brže i za poduzetnika prihvatljivije uvjete za gradnju, na lokacijama koje su za uređenje jeftinije i funkcionalnije.

Kad je riječ o **vodenim resursima**, postoji izvjestan problem, koji treba rješavati u okviru ekološke problematike, a odnosi se na komunalni otpad. U ovoj Općini najtežim problemom zagađenja okoliša smatra se neorganizirano odlaganje otpada, tj. divlje deponije .Više puta je navedena potreba da se saniraju postojeće deponije i da se riješe lokacije za odlaganje otpada, kako na lokalnoj tako i na razini Županije, uz bolju organizaciju odvoza i sanitarnih nadzora. Zagađenje vodotoka i pitke vode iz bunara nastaju upravo iz navedenog.

Osiguranje kvalitetne pitke vode, stanovnicima Općine Gola osigurana je gradnjom vodovodne mreže koja je u proteklom razdoblju bila najveći prioritet. U situacijama kada se stanovništvo opskrbljuje vodom iz individualnih bunara, problem se iskazuje kao loša kvaliteta pitke vode zbog zagađenosti vanjskim utjecajima (otpadnim vodama, smećem) i niskog vodostaja. Općina Gola radi blizine vodocrpilišta Đurđevac nema potrebe za gradnjom vlastitog vodocrpilišta na svom području pogotovo sada kada je magistralni vodovod već prešao na lijevu obalu rijeke Drave.

Veći problem je odvodnja, tj. potpuni nedostatak sistema javne kanalizacije za otpadne vode domaćinstava. Dodamo li ovome još i problem površinskih i oborinskih voda, te potrebu za izgradnjom kolektora i pročistača, onda je rješavanje sistema odvodnje dominantna isto toliko kao i vodoopskrba.

Za **prirodne i krajobrazne** vrijednosti značajnije je da se percipiraju u velikom rasponu, od malih prostora, lijepih, atraktivnih i specifičnih ambijenata i pejzaža, pojedinih lokaliteta, do bogatstava i specifičnosti šuma, vodotoka, posebnih oaza biljnog i životinjskog svijeta, priobalja rijeke Drave.

Jedno šire obilježje prostora Općine Gola je ruralni krajolik (kompleks ruralnih naselja organski povezan s prirodnom sredinom) kao regionalnu specifičnost, koji do sada nije bio dovoljno vrednovan. Njega nije dovoljno samo pasivno štititi, nego ga treba koristiti kao razvojni potencijal i uključivati u specifične razvojne programe. Pozitivan odnos u osnovi, nije uvijek prisutan i u svakodnevnom ponašanju stanovnika, što se može uočiti u zagađenosti okoline smećem, a ne može se prebacivati samo na nedovoljnu brigu nadležnih institucija i službi. Stoga je potrebno educirati i stvoriti svijest stanovništvu o krajobraznim vrijednostima, kao jedan od načina očuvanja prirodne baštine. Kvaliteta prostora Općine Gola, osim na pojedinim lokalitetima (Plinsko polje Gola, isplačne jame, divlje deponije otpada), većinom je sačuvana sa svojom vrijednom kulturno – povijesnom baštinom i svojim prirodnim karakteristikama, bez većih ekoloških ispada i jačeg narušavanja prirodne ravnoteže. Ta očuvanost posljedica je perifernog prometnog značaja te izostanka urbanizacijskog procesa. Iako je zbog toga u znatnom dijelu Općine Gola zaostao razvoj urbanog standarda, postojeća situacija može se ocijeniti kao prednost i glavni čimbenik budućeg razvoja, ako se bude ispravno koristila.